

v plemeniti namen. Taki darovi naj se blagovolijo oddati v stanovanju podpisane (deželna vlada, I. nad.). — V Ljubljani 25. februarja 1915. — Karla baronica Schwarz m. p.

SMERI RUSKE POLITIKE.

Graški listi poročajo preko Bukarešta po »Novem Vremenu«: V seji petrografskega dobrodelnega društva je govoril podpredsednik Basmakov o smereh ruske politike v vojni. Razvil je sledeči program: Vsi Slovani naj se združijo pod rusko hegemonijo. Nemškemu plemenu naj se nakaže za stoletja podrejena vloga. »Novo Vreme« nadalje objavlja uvodnik, da ustvarja rumunski ministrski predsednik Bratianu proti srbsko-ruskemu bloku na Balkanu rumunsko-bolgarsko-grški blok in da se mora zato Rumunija zdaj prištevati sovražnikom Rusije.

SLOVANI V AVSTRIJSKI ARMADI.

»Moravská Orlica« je objavila splošen statističen pregled, tičoč se odstotnega razmerja posameznih narodnosti v armadi celotne monarhije. Iz tega preračuna sledi, da je Slovanov v avstro-ogrski armadi 52%, Nemcev in Ogrov skupaj 42% procentov, Rumunov in Lahov 6%. Narodnostno razmerje v vojni mornarici je za Slovane še lepše. Pri mornarici služi 56% Slovanov, 27% Lahov, 10% Nemcev in 7% Ogrov. Slovencev je v armadi 3%, Hrvatov 7%, Lahov 1%.

NAŠI ZDRAVNIKI V VOJNI.

Za hrabro vedenje pred sovražnikom ali pa za odlično službovanje na bojišču je bilo dosedaj odlikovanih okrog 500 vojaških zdravnikov, ne všteti onih namestnih asistenčnih zdravnikov, ki so dobili hrabrostne svetinje. Skoraj ravno toliko, kolikor je bilo zdravnikov odlikovanih, jih je tudi že padlo za domovino.

KURATORJI ZA VPOKLICANE.

Pravosodno ministrstvo je 17. pret. m. odločilo, da imajo na podlagi odloka z dne 23. oktobra 1914 sodišča imenovati kuratorje, da se tako omogoči dvigovanje denarja za vpoklicane. Da se izplačila olajša, naj sodišče v vsakem slučaju obvesti tudi izplačilni poštni urad, da je postavilo ali pooblastilo kuratorja za dvigovanje denarja.

DELO SLOVENSKEGA UCITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ«.

Solska mladina v Ponikvi ob Južni žel. 13 K 79 vin.; dohodek predstave rudniške deške ljudske šole v Idriji dne 28. pret. mes. 156 K 41 vin.; ljudska šola v Stanjelu nabrala 32 K 70 vin.; čisti dohodek gledališke predstave ljudske šole na Dobovi ob Savi 110 K; deška ljudska šola v Idriji 16 K 50 vin.; čipkarski tečaj v Idriji 12 K 42 vin.; Tonica Kračmanova in Zinka Fabjanova, učiteljici v St. Lenartu pri Laškem trgu, za marec 4 K; skupaj 345 K 82 vin.

V zadnji številki izkazanih K 23.143:00 Danes izkazanih K 345:82

Doslej nabranih K 23.488:82

Prosimo nadaljnih obvestil, oziroma izpopolnil dosedanjih izkazov!

USPOSOBLJENOSTNI IZPITI POD OROŽJE POZVANIH UCITELJEV.

C. kr. korespondenčni urad poroča: Naučno ministrstvo je dovolilo, da smejo tisti učitelji, ki nameravajo v pomladanskem roku 1915 napraviti usposobljenostni izpit za obče ljudske ali meščanske šole in ki bodo takrat že v vojaški službi, prej biti dopuščeni k izpitu. Čas v vojaški službi naj se zaračuna, kakor da bi učitelji poučevali. — S tem je naučno ministrstvo ugodilo željam, ki so jih često izražali v učiteljskih krogih.

IVAN KELC:

Prvi pouk v čitanju po analitiško-sintetiški metodi.

Odkar sem postal učitelj — in še mnogo poprej — so vedno prijatelji mladine premišljali, na kakšen način bi otroke priučili najhitreje, najlažje, takorekoč igraje čitati gladko, razumljivo in prav naglašaje. Mnogi, da, premnogi poizkusi po najraznovrstnejših šolnikih so istinito dovedli do uče, zaradi katere se bi otroci naučili lahkotice čitati ter čitano popolnoma razumevati. Ta učba bi bila učba samodelavnosti, ki bi otroci zaradi nje vse to, kar se učijo, tudi sami zraven delali ter nevede dospeli do pravičnega, razumevajočega čitanja. Z ozirom na navedeno ni do sedaj idealnejše, naravnejše in uporabnejše učbe, nego je takozvana razkrojno-sestavna učba, ki sem o njej jako podrobno v zvezi s tovarišem Šim. Salamunom pisal v »Popotniku« že v letih 1882. in 1883. Navedši poprej razne druge učbe, ki so jih rabili in nekatere še rabijo v priučitju čitanja v šolah, sem prešel v podrobnejšo razpravo analitiško-sintetiške metode. Razkrojno-sestavna učba je namreč ista, ki po njej učitelj-vzgojevalec po pravi naravni poti napenja vse otročje duševne in telesne zmožnosti in moči vsestransko in enakomerno, v pravilnem logičnem soglasju, poleg vedno opazovaje, da pri posameznih gojenjih (individualnost) najbolj pospešuje iste duševne zmožnosti, ki so pri njih najbolj razvite, a poleg vendar nikdar opuščaje vsestranske, harmonično-vzgajajoče centralizacije pri vzgoji in pouku vseh duševnih zmožnosti.

Pri tej učbi se mora tedaj učitelj vedno ravnati po obče znanem pedagoškem načelu: »Od znanega — do neznanega.« Pravi učitelj se bo pri vzgoji in pouku vedno opiral na zmožnosti in vednosti, ki jih je otrok prinesel s seboj v šolo. Zidal bo korak za korakom na temelj duševnih zmožnosti, ki si jih je otrok že prilastil v domači družbi in pri opazovanju vedno ga obdajajoče prirode. Otroci, stopivši v šolo, zna že govoriti stavke, a še nikakor ne ve razločevati besed, zlogov in glasilnikov. Najprva in logično najpravičnejša učiteljeva naloga je, da počne pri poučevanju duševno še nerazvite mladine s stavkom ter ga polagoma otroškimi duševnim zmožnostim primerno razkraj v njegove posamezne dele, namreč stavke v besede, besede v zloge in te v glasilnike. Ako je učitelj dovedel po razkrojitvi stavka v njegove najmanjše dele učence do popolnega razumevanja teh delov, potem naj to snov ponavlja s sintezo, t. j. da posamezne dele sestavlja zopet v popolno celoto.

Poučujmo že po tej ali oni učbi, vendar lahko rečemo, da se vse poučevanje mora vršiti posebno še začetno čitanje, po treh metodah: 1) sintetiška, t. j. kadar se iz posameznih delov sestavlja celota, ali pri čitanju, da se iz mrtvih glasov in črk sestavljajo vedno večji deli — zlogi in besede — dokler se ne dovede mladine do duha oživljajočih stavkov, odstavkov in celotnih beril; 2) analitiška, t. j. kadar se celota razdeljuje v posamezne dele ter se ti deli natančno in vsestransko spoznavajo, ali pri čitanju, da se stavke razkroji v besede itd., kakor sem že omenil zgornaj; 3) učba, sestavljena iz obeh navedenih, t. j. takoimenovana analitiško-sintetiška ali razkrojno-sestavna učba. Kakor že omenjeno, se pospešujejo pri tej učbi vse duševne in tudi telesne moči harmonično in popolnem logičnem in se sme imenovati po vsej pravici obči ali splošni pouk, a spreten učitelj se bo vedel pri vsem pouku in odgoji ozirati tudi na individualnost učence še mladine.

Pri tem poučevanju je učitelju omogočeno pri vsestranskem opazovanju enega predmeta spraviti v zvezo zaradi popolnega razumevanja tudi pouk o drugih predmetih. Vodil bo otroke k samodelavnosti, ne samo, da se pri opazovanju

predmeta jači njihov vid, nego tudi vsi drugi čuti ter dela veselje do dela ne samo s tem, da otroci ogledovani predmet s prostimi potezami rišejo, sestavljajo posamezne dele dejansko tudi v celoto in narobe. Čut samodelavnosti se goji do popolne samostojnosti. Pri obravnavi temeljne besede »hiša« seže lahko učitelj ne samo na risanje hiše, nego tudi na sestavo posameznih delov, da naredi otroci hišico doma, na paši iz posušenega blata, potrebnega lesa, razdele znotranjost in vnanjost v posamezne dele, se vadijo merjenja, pri pouku se navajajo in opozarjajo na rokodelce, potem na prirodopisje, prirodoslovje, računstvo itd.; razume se, da tega ne more in ne sme obravnavati znanstveno, nego otrokovemu duševnemu obzorju primerno.

Vzoren poučevalec bo tedaj vedel pravočasno na lahek način tudi uvajati otroka v druge predmete. Nespametno bi bilo, ako bi se pri tem spuščal v malenkostne podrobnosti, preziraje glavni predmet, nego naj vedno sega v druge predmete le toliko, kolikor je za popolno razumevanje glavnega predmeta neobhodno potrebno, sicer bi lahko zabredel v stranpotice, popolnoma opustivši ob strani glavni predmet. In kmalu se bo osvedočil, da je bil njegov pouk — ako že ne popolnoma — gotovo vsaj deloma brezuspešen in to ob vsem njegovem velikem trudu.

(Dalje.)

Književnost.

Zbirka domačih zdravil, kakor jih rabijo slovenski narod. S poljudnim spisom človeškega telesa. — Sedmi pomnoženi natisk. — V Celju 1914. — Založila Goričar & Leskovšek v Celju. — Tisk »Zvezne tiskarne« v Celju. Str. 110. Cena 1 K, po pošti 1 K 10 vin. — Kako je bila ta knjižica potrebna, je najlepši dokaz to, da jo je bilo treba že sedmič natisniti. Že 15.000 izvodov »Zbirke domačih zdravil« kroži po slovenski zemlji. — To v našem knjigotrštvu pač redko dejstvo pričujoče praktično in poljudno delo samo najbolj priporoča.

Besedni zaklad z nemško-slovenskim slovarčkom k II. delu dr. K. Tumlrzeve Jezikovne vadnice. Sestavljen Andrej Rapè, učitelj. — Cena 40 vin. — Dunaj 1914. — Založil F. Tempsky. — V predgovoru pravi tovariš Rapè: »Splošno izražena potreba in dragoceni čas, ki sem ga porabljal pri pouku nemščine po dr. K. Tumlrzevi jezikovni vadnici, ko sem moral pisati na tablo učencem ves besedni zaklad, sta me napotila do tega, da sem z dovoljenjem autorjev in založnikov zbral ta zaklad v pričujoči knjižici z najboljšim namenom in iskreno željo, da olajšam učencem delo in prihranim tovarišem in tovarišicam obilo dragega časa pri tem pouku.« — Končno pravi tovariš Rapè: »Če sem s tem ustregel tovarišem, tovarišicam in učencem, je moj namen dosežen.« — Ker je Rapetovo delo delo večšega, vestnega in natančnega šolnika, ki ga vodi in mu zagotavlja trajne uspehe mnogoletna praksa, ne more knjižica izgrešiti namena. Prizadeti krogi Rapetovo delo kvitirajo s hvaležnostjo.

Zvonček objavlja v III. letošnji številki to bogato in lepo vsebino:

1. Andrej Rapè: Oblačka. Pesem.
2. Cvetinomiški: Jež. Povest.
3. Drago Širok: Izletniki. Pesem s podobo.
4. Multatuli: Pravljica o japonskem kamenarju.
5. Fran Žgur: Molitev. Pesem.
6. Sven Hedín - F. Palnak: Za morjem. Povest.
7. Josip Kralj: Uspavanka ribiške matere. Pesem.
8. Divji jezdec. Podoba.
9. Mirko Košir: Opeharjeni hudobec. Pravljica.
10. Vojaški stražarji železniški predor. Podoba.
11. Drago Širok: Žalost. Pesem.
12. Slovan Slovanov: Tovariš Jakob. Povest.
13. Tonče Stern: Nikoli. Pesem.
14. Ivo Trošt: Konj in krava. Basen.
15. Fran Žgur: Bitka zbesnela krvava. Pesem.
16. Ponk in zabava: Rebusi. — Rešitev besedne uganke v drugi številki. Rešilci. — Reči križ. — Snidenje na bojišču. — Človekoljubnost na bojišču. — Njegove zadnje besede. — Količek g. Doropoljskega. — Količkove risbe.

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Slovenska Šolska Matica. Ker je poverjenik za Ljubljansko okolico odšel v Novomesto nadomeščat mobilizovanega nadzornika g. Štruklja, smo naprosili nadučitelja J. Bajca iz St. Vida pri Ljubljani, da prevzame poverjenišvo. Za desni Dravski breg Ptujkega okraja je imenovan poverjenikom namesto Jan. Sela, ki je pri vojakih, tov. Mirko Lešnik,

učitelj v St. Vidu niže Ptuja. Povdarjamo pa zopet, da se sme poslati naročnina preko poverjenika kar naravnost na naslov Slovenske Šolske Matice v Ljubljano; v tem slučaju bo uvrstil blagajnik dotičnika v okraj njegovega poverjenika. Letopis se že stavi in tiska. Kdor še ni plačal za l. 1914, naj pošlje naročnino (4 K) kar naravnost v Ljubljano.

Ljubljansko učiteljsko društvo bo imelo letošnji občni zbor na praznik Sv. Jožefa, dne 19. marca, ob 11. uri dop. v Učiteljski tiskarni s občajnim dnevnim redom. K mnogobrojni vdeležbi vabi odbor.

Srednješolske vesti.

Za svojega častnega člana je izvolilo Muzejsko društvo za Kranjsko profesorja Ferdinanda Seidla v Gorici, ki sodeluje pri društvu že 25 let.

Službo telovadnega učitelja na goriški realki je nastopil s tekočim mesecem telovadni učitelj Trošt.

Smrtna nesreča dijaka na lovu. »Slovenec« poročajo o smrtni nesreči na lovu, ki se je pripetila predminole sobote blizu Brezovice pri Ljubljani. Petošolec Edvard Marinko je šel z dobavskimi fanti na lov na vervece. Oglasil se je v gostilnici pri Gorjančevih blizu Brezovice. Ko se je poslovil, se je okrenil tako, da se je puška izprožila, in strel je šel nesrečnemu dijaku v glavo. Odpeljali so ga v bolnišnico v Ljubljano, a ni preživel. Marinko, brat profesorja dr. Marinka iz Kranja, ki je bil vesten in marljiv dijak.

Na Sušaku pri Reki so zatvorili gimnazijo, trgovsko akademijo in dekliški licej. V pritličju poslopja so bili namreč namočeni tudi ranjeni in bolni vojaki, med katerimi se je pripetil er slučaj pegastega legarja. Da se prepreči razširjenje te bolezni, je oblast zaprla vse šole v dotičnem poslopju.

Ob sklepu prvega tečaja na srednjih šolah v Gorici izkazuje najugodnejše učne uspehe možko učiteljske.

Nadporočnik Ivan Košnik, profesor na goriški realki, se nahaja v ruskem ujetništvu. Ranjen je na eni roki, pa je skoro ozdravljen. Domov je pisal iz Kijeva, od koder so ga odpravili v notranjost Rusije. Pisal je tudi iz Moskve.

Poljska gimnazija v Olomucu. Predminule nedelje so otvorili v Olomucu na Moravskem poljsko gimnazijo, ki bo imela kakih 50 učencev. Seveda gre tu — kakor pri drugih takih poljskih zavodih — le za gimnazijo za čas vojne.

Matura na slovenskem učiteljskem v Gorici se je končala v soboto. Maturu so napravili: Rihard Batistič, Fran Lasič, Fran Logar, Slavoj Makarovič, Ivan Maraz, Oskar Mislej, Emil Pangerc, Fr. Pelicon, Mihael Petejan, Fran Skočir, Alionz Turko.

Kranjske vesti.

—r— Evgen Vilhar. Umrli je v Šiški pri Ljubljani 27. t. m. Evgen Vilhar, najstarejši sin pokojnega pesnika Miroslava Vilhara, star 70 let. — Pokojnik je bil po vsem Notranjskem znan kot bivši graščak na Kalcu pri Zagorju. Pred 4 leti umrla soproga si je postavila med Slovenci večni spomin, ker je zapustila vse svoje imetje Družbi sv. Cirila in Metoda. Pokojnik je bil jeklen značaj. Dasi visoko nabrazen — absolviral je večinoma kot privatist vso gimnazijo, pri čemer mu je bil domači učitelj pokojni pesnik Fr. Levstik — ni silil nikoli v ospredje. Imel je majhen, skrbno izbran krog prijateljev, a teh se je oklepal s preskrbnostjo ter zanje ni poznal mej gostoljubja. Vsi, ki so ga poznali, mu ohranijo trajen spomin. Glasom oporoke pokojne soproge je oskrbela pogreb CMD, in sicer so ga prepeljali v ponedeljek, 1. t. m. zjutraj iz Šiške na južni kolodvor, a isti dan popoldne je bil pogreb v Knežaku v skupno grobnico.

—r— Učni odsek slov. trg. društva »Merkur« je pridobil 3 manuskripte: »Knjigovodstvo za dvorazredne trgovske šole«, »Knjigovodstvo za trgovske nadaljevalne šole in enoletne trgovske tečaje« in »Trgovsko menično pravo«. Dela so se predložila v aprobacijo, rešitve pa še ni.

—r— Okrajnemu načelniku na Barju tovarišu nadučitelju Franu Črnagoju, je magistratni gremij priznal za leto 1914 nagrado 80 kron za izdaje živinskih potnih listov.

—r— C. kr. dekliška rud. ljud. šola v Idriji je odposlala od zadnjega izkaza, t. j. od 30. okt. 1914. do konca februarja 1915., za naše vojske na c. kr. okrajni šolski svet v Logatcu: 110 parov volnenih nogavic, 55 parov volnenih rokavic, 82

Če gospodinja ne ve, katero primes naj vzame k zrnati kavi, naj poskusi Kathreinerjevo Knelpopovoslado kavo.

Popolnoma bo zadovoljna.

Pri postopu je paziti, prosti, na predpis za kuhanje. Dobi se povsod. Kdor hoče kaj natančnejšega čitati o tej kavi in pilici, naj piše Kathreinerjevi trgovnici za sladno kavo d. dr., Dunaj I., Annagasse 11, 4.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tovrsto

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorec poštne prosto!

Izredno nizke cene!

parov volnenih podkolenk (gamaš), 40 parov volnenih kolenk, 25 parov volnenih zapestnikov, 82 komadov volnenih jopičev ali telovnikov, 75 komadov volnenih avb, 54 komadov volnenih tesnih ovijaj, 14 komadov rut, oziroma vratnih ovijajev, 1 zaboj obvezilk, 1 par domačih črevljev, 1½ kg sladkorčkov, 14 kadilnih pip, 7 nožev, 5 glavnikov in nekaj čaja. — 125 komadov ogrevalk je bilo naročenih 67 vojakom-domačincem. Napravile so učenke poleg tega še papirnatih podplatov 11.700 parov. — Vse to veliko delo so opravile marljive učenke pod vodstvom in po navodilih svojih vrlih in požrtvovalnih učiteljic.

—r— **Dr. Boris Zarnik iz Ljubljane** je imenovan izrednim profesorjem za zoologijo na vseučilišču v Würzburgu.

—r— **Otroci poljskih beguncev**, ki prebivajo v Idriji, obiskujejo obe rudniški ljudski šoli in realko. — Tudi drugod po Kranjskem obiskujejo otroci poljskih beguncev slovenske šole. Slovenščini so se že precej priučili.

—r— **Društvo »Mladiki« v Ljubljani poslana darila na korist ranjencem:** Golenke linceja in ljudske šole »Mladike«: 4700 papirnatih podplatov, 5 manšetnikov, 11 golenic, 4 šale, 3 pare zapestnikov, 6 parov spodnjih hlač, 4 opasnike, 2 para nožnih krp in par nogavic; šolski otroci v Petrovi vasi pri Črnomlju po učiteljici M. Tavčarjevi 102 jajci.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** K brezplačni praksi na šestrazrednici v Mostah je pripuščena Leopoldina Meralova. Začasno vodstvo dekliške ljudske šole v Kočevju je prevzela Olga Jonketova. Za suplenta pri salezijancih je imenovan Josip Jerše. Za učiteljico v Smarju je imenovana Marija Žirovnikova. — Bivša suplentinja Franciška Kavčičeva je imenovana za suplentinjo na enorazrednici v Nemški Loki. Provizorična učiteljica Marija Petričeva v Borovnici je pridružena v službovanje enorazrednici v Brezjah, kjer bo nadomeščala zaradi bolezni na dopustu se nahajajočo učiteljico Heleno Franketovo; bivša provizorična učiteljica Marija Komarjeva je imenovana za suplentinjo na ljudski šoli na Premu. K brezplačni praksi je pripuščena na štirirazrednici v Vipavi Dorotea Bratoževa. Josip Zupančič je imenovan za suplenta na ljudski šoli v Planini. V službovanje na dvorazrednici v Stranjah je pridružena Gizela Ušeničnikova.

—r— **Letošnja poljska letina na Kranjskem.** Deželni odbor se je brzojavno obrnil do pristojnih ministrstev na Dunaju z nujno prošnjo, da se po možnosti kmetiškim črnovojnikom dovoli, da pridejo za poljske obdelave domov in svrhu temeljitega obdelanja svoje zemlje.

—r— **S seje deželnega odbora.** Deželni glavni poročnik, da je posredoval na Dunaju zaradi predčasnega, oziroma začasnega zapretja ljudskih šol v svrhu zaplenjenja šolske mladine pri poljskem delu. Po njegovem mnenju naj bi se glavno besedo prepustilo krajnim, oziroma glede meščanskih šol okrajnim šolskim svetom. Vsaka šolska občina naj bi torej samostojno odločevala, je li in v kateri meri je šolski pouk opustiti, oziroma skrajšati. Srednješolcem naj bi se dovoljeval dopust na predlog pristojnega županstva. V vsakem slučaju naj bi se izdala učenec izpričevala za vse leto. — V deželni šolski svet se izvoli za namestnika člana ravnatelja Remca namesto v vojno službo vpoklicanega dr. Lovro Pogačnika deželni tajnik dr. Ferdo Tomažič. — Enkratno draginjsko podporo se dovoli vsem deželnim uslužbencem, ki nimajo nad 500 K mesečne plače, izozemši primarijev, v izmeri 30–80% mesečne plače. Najmanjša podpora znaša 80 kron, najvišja 150 K. Samci 20% manj. — Uslužbenci užitniškega zakupa dobe draginjsko doklado iz režijskega prispevka občin. Skupni izdatki vseh draginjskih podpor bo iznašal približno 20.000 kron. — »Marijanišču« se priboljša glede na draginjo živil odškodnina za prehrano gojencev-ustanovljenec za 50 K. Jeranova dijaška miza dobi podpore 300 K.

—r— **V spomin pokojnemu Evgenu Vilharju.** Ob priliki, ko so prepeljali truplo pokojnega Evgena Vilharja v Knežak in ga tam položili k večnemu počitku, je daroval v spomin rajnega g. Josip Čuček za ubogo šolsko mladino v Knežaku 70 K. Vsoto je izročil blagi darovalec šolskemu vodju Dragotinu Češniku z naročilom, da razpolažga z njo po svoji previdnosti za potrebe šolske mladine.

—r— **Učenci c. kr. rudniške ljudske šole v Idriji** so imeli dne 28. pret. m. lepo prireditev na korist našim vojakom. Godbene, zlasti pa pevske točke so prav izborna uspele. Mladi godbeniki in pevci so želi mnogo zaslužene pohvale. Tudi obe igrici sta bili skrbno priučeni in z uspehom uprizorjeni. — Obisk je bil najpovoljnejši Prišli so poslušati in gledati našo ljubo mladino vsi sloji. Med poslušalci sta bila tudi rudniški predstojnik dvorni svetnik Billek in deželni šolski nadzornik dr. Bezjak. — Prireditev je dala čistega dohodka 156 K 41 vin. — Vsa čast tovarišu L. Kerncu, ki si je pridobil za vsestranski uspeh največ zaslug!

—r— **»Glasbena Matica«**, Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« se je spomnila stiske, v katero je spravila vojna »Glasbena Matica«, in ji je podarila 20 kron. Hvala ji!

Štajerske vesti.

—š— **Iz Slovenskih goric (Štaj.)** nam pišejo: Redki so slučaji hvalečnosti v šolskem življenju, zatorej naj objavimo sledeče: Na petrazrednici v St. J. v Slovenskih goricah poučuje učiteljica Sl. O. v tretjem razredu. Ker je itak vse drugo razvidno iz pisma, ki ga je v preteklem mesecu prejela od matere enega svojih učencev, naj navedemo pismo samo. Glasilo se doslovno:

»H. J. M., dne 7. II. 1915.

Velecenjena gospodična učiteljica!

Stejem si v nekako dožnost, da se Vam presrečno zahvalim za eno izmed velikih del, ki ste ga izvršili dne 6. II. v svojem razredu nad mojim porednim dečkom. — Svoje čase sem bila tudi jaz tako zapuščena pohajala šolo. Ker nisem imela matere, sem v šoli ob neki priliki zaradi neke porednosti zaslužila menda šibo, a namesto nje mi je učiteljica zabrusila besede, ki se jih še danes spominjam, rekla mi je namreč: »Ti kmetiška bunka raztrgana.« — Tem bolj torej sedaj umevam Vaše dobro srce, da ste mojemu kmetiškemu bunčku rokav zašili in ga medtem prijazno ogovarjali, tako da mi je Peterček solznih oči od veselja pripovedoval ta redek dogodek doma. Še meni so stopile solze hvalečnosti v oko nad tem dobrim delom usmiljenja. Tudi mi smo sedaj malo zapuščeni, nimamo očeta, dela pa čez mero, lahko si mislite. Precej obširna kmetija, 13 glav živine redimo, najmanj toliko svinj in kokoši in raznega opravila, a vse ostane meni, in ta dva večja učenca mi pri vsem tem obilo pomagata. Vstanemo vsak dan že ob petih, a še vkljub temu časih zamudijo šolo, posebno kadar je bolj mrzlo, nam gre vse dalje od rok. A je pač vojni čas. Bog pomagaj! Pa saj nam itak pomaga. Koliko se najde raznih dobrih src, ki jih odpira dobri Bog, da pomagajo prepotrebni in obteženim ter s tem tudi sebi napravijo obilo veselja. Močno obžalujem, ker vem, da otroci, ki prepozno dohajajo v šolo, jako motijo pouk in tudi uče se jako slabo, ker so preobloženi z napornim domačim delom, a ne morem si pomagati, ker pomoči ni nikjer dobiti. Ko mine vojna in pridejo oče domov, bo pa vse bolje. — Ta majhen borni darček sprejmite, velespoštovana gospodič. od Vam vdane in hvaležne matere Lojze Gorjup.

Mislím, da še se niti ne poznamo. M.

—š— **Legar v Gaberju pri Celju.** Pišejo nam: V Gaberju in Sp. Hudinji pri Celju se je pojavila pri otrocih cela vrsta slučajev trebušnega legarja. Pristojne oblasti so ukrenile vse varnostne odred-

¹ Jerbas jabolk.

Op. por.

be. Da se je bolezen razširila, so krive slabe stanovanjske razmere v nekaterih hišah.

—š— **Iz Ormoža** nam pišejo: Namestnik je podelil učiteljici ročnih del, gospe Ani Rozinovi, častno kolajno za 40-letno zvesto službovanje. To je vsaj skromno priznanje obilnih zaslug, ki si jih je pridobila obče spoštovana gospa v svojem delokrogu. Čast ji!

—š— **Dobova ob Savi,** Dne 14. in 21. februarja smo uprizorili na tukajšnji šoli v prid »Rdečemu križu« dve igri, in sicer: »Sneguljčica« ter »Biseri in cekini«. Deklamovale so se tudi pesmi patriotične vsebine. Prostor je bil obakrat natlačeno poln. Podružnici »Rdečega križa« v Brezicah smo poslali čisti dobiček v znesku 110 K. Hvala tukajšnjemu občinstvu za obilno udeležbo. Pokazalo je iznova, kako požrtvovalno srce bije v slovenskih prsih. Srčna hvala pa tudi tukajšnji Ciril-Metodovi podružnici, ki nam je dala na razpolago svoj gledališki oder.

—š— **Lehen pri Ribnici na Pohorju.** Pišejo nam: Naši ljudje, posebno ubogi z veliko družino že precej čutijo draginjo. Nekateri otroci-šolarji pridejo brez kruha v šolo. Morajo torej sedeti z lačnimi želodci v šoli 6 ur, eno uro hodá v šolo, eno uro hodá pa iz šole domov, skupaj 8 ur. Ti siromaki, posebno mali šolarčki, začnejo jokati zaradi gladi, ki jih muči. O tem se je prepričal občespoštovani obč. predstojnik g. Oswald I. marca sam. Takoj drugi dan je prišel z domačim črnim kruhom k učiteljici in jo prosil, naj ga razdeli ubožnim, tako da ga bodo imeli par dni, dokler on ne pošlje krompirja in slanine, da se šolarčkom-ubožcem skuha vsak dan krompirjeva juha. Nadučiteljevo gospo je naprosil, da jim skuha juho. Ta je seveda z veseljem prevzela to majhno skrb. Tako so tedaj v tem hudem času našli ubogi naši šolarčki v osebi gospoda Oswalda, p. d. Vetuška, dobrotnika in drugega očeta, za kar mu bodo nedolžni otročki gotovo za vedno hvaležni.

—š— **Iz Ponikve ob Juž. žel. poročajo:** Šolska mladina je nabrala za vojaške potrebe 53 kg ostrožničnega listja — za vojaški čaj; za vojaški dan pa je darovala znesek 13 K 79 vin. Šolske deklice so izvršile pod navodilom vrlih svojih učiteljic od 15. novembra do 5. decembra 1914: 40 parov toplih zapestnikov, 14 parov toplih kolenic, 6 parov nožnih zavitkov, 27 komadov ušesnih pokrival. Posestniki pa so darovali 28 komadov posušenih svinjskih mehurjev za obvalne namene proti ozebu. Tudi te predmete je izročilo šolsko vodstvo društvu »Rdečega križa« v Celju. Ker je šolska mladina videla, kako se ima za hrabre vojake potom doma skrbeti, je pletla naprej za svoje brate, očete, botre, ki se v vojni nahajajo, toplo obleko, obenem pa jim je poslala od doma okoli 68 svinjskih posušenih mehurjev za v obuvala.

—š— **Umrl je v bolnici** usmiljenih bratov v Gradcu prof. dr. Birnbacher.

—š— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«.** Odbor poroča: Donesek po 2 K, ki ga je plačati po članu Albertu Horvatu, umrlemu 27. januarja t. l. v Mariboru, mora biti vposlan tekom meseca marca. To je 129. smrtni slučaj. — L. 1914 je umrlo 9 članov, in sicer: Josip Kölc, Marija Neplova, Franc Silberschneider, Friderik Reichenpfader, Marija Hočevarjeva, Ferdinand Keplinger, Ernest Horvat, Ivan Hochhauser in Matija Spende. To je 120. do 128. smrtni slučaj.

—š— **Duhovniško semenišče v Mariboru** so oblastveno zatvorili za 14 dni, ker je med bogoslovci izbruhnil legar.

Goriške vesti.

Zofija Dročeva.

Na Banjšicah je umrla dne 25. pret. mes. učiteljica Zofija Dročeva. Umrli je nagle smrti. Dopoldne je bila še v šoli, popoldne jo je zadela kap. Stara je bila komaj 24 let. Pokojnica je bila doma iz Šempetra pri Gorici. — Bodí vrli učiteljici blag spomin!

—g— **Iz Štanjela** poročajo: Otroci tukajšnje šole so napravili za vojake na bojnem polju 1920 komadov papirnatih podplatov in 960 copat iz Billrothovega papirja. Oboje smo odposlali nabiralnici darov vojno oskrbovalnega urada za slovenski del dežele v Gorici, Gosposka ul. 6. II. — Za nakup Billrothovega papirja (100 m²) smo nabrali 32 K 70 vin.

—g— **Šola Pevskega in glasbenega društva v Gorici.** Društvo vzdržuje šolo z velikimi troški — ali letos je premalo učencev. Društvo je nastavilo še novo izbornu učiteljico, šola je dobra; zato pa

naj starši upišejo svoje otroke v glasbeno šolo, tako da naraste primerno število učencev, da se bo mogla šola vzdrževati. Sprejemajo se novi učenci in učenke v šoli v ulici Sv. Ivana št. 7.

—g— **Andrej Gabršček** je bil tudi na novi razpravi pred goriškim okrožnim sodiščem oproščen, ker je tudi to pot dokazal, da je bila proti njemu naperjena obtožba zaradi razžaljenja avstrijske vojske neutemeljena.

—g— **Za knjižnico društva »Šolski Dom«** so darovali: Ces. svet. Franc Leban 60 različnih zvezkov znanstvene in pripovedne vsebine; Melita Rojčeva krasen album botanične vsebine; Teodor Hribar letošnjo skupino Mohorjevih knjig.

—g— **Stenski zemljevid Goriško-Gradišanske,** ki ga je izdala »Goriška tiskarna«, je le še v neznanem številu na razpolago. Odslej stane na platnu in s palicama 10 K. — To je danes edini slovenski zemljevid v tej velikosti in je v vsakem oziru jako dober in točen. Naročila sprejema »Goriška tiskarna«.

—g— **Pred c. kr. izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Gorici** se prično prihočni izpiti za učno usposobljenost v ponedeljek dne 12. aprila t. l. — Pravilno opremljene prošnje, predložene predpisanim potom, naj bodo v rokah ravnateljstva vsaj do konca meseca marca.

—g— **V ruskem ujetništvu.** Tovariš Ignacij Jug, učitelj na Cerkljanskem, se nahaja v ruskem ujetništvu v Moskvi.

—g— **42 let ljudskošolska učiteljica.** V Gradišču ob Soči je praznovala te dni Rozina Montanarijeva, voditeljica tamkajšnje ljudske šole za deklice, 42letnico svojega učiteljevanja. Naučno ministrstvo ji je tem povodom naklonilo naslov ravnateljice.

—g— **Oglasil se je iz ujetništva** tovariš Peter Nemeč, učitelj v Renčah. Dolgo časa ni bilo nobenega glasu o njem. Sedaj pa je došlo pismo iz Saratova v Rusiji. Poroča, da je zdrav in pozdravlja znanke in prijatelje.

—g— **Iz ruskega ujetništva** iz Tjume-na, Tobolska gubernija, Sibirija, se je oglasil po 5 mesecih tovariš Milan Vrežec, učitelj-voditelj v Škrljevem na Goriškem. Oče njegov, nadučitelj na Kranjskem, je pisal in pozvedoval po vseh uradih o njem. In nobeden teh ni vedel o njem ničesar. Te dni pa je dobil njegov oče pismo z Ruskega, v katerem zatrja, da se mu dobro godi in da ni treba imeti nobene skrbi zaradi njega. Kakor se je očetu in materi odvalil težek kamen s srca pri tej novici, tako bodo morda tudi te vrstice v tolažbo kak: ženi ali materi, ki dolgo pričakuje poročil svojega moža, oziroma sina.

—g— **Iz ruskega ujetništva** se je oglasil tovariš Anton Koršič, učitelj v Nabrežini. Njegovi domači so ga pogrešali od 18. novembra m. l. Te dni pa so prejeli dopisnico iz Rusije. Piše, da se nahaja v ruskem ujetništvu živ in zdrav ter jim vošči prav vesele velikonočne praznike!

Tržaške vesti.

—t— **Novi tržaški namestnik.** V četrtek preteklega tedna so se novemu tržaškemu namestniku predstavili gg. dr. Rybař, dr. Slavik in dr. Wilfan kot zastopniki slovenskega kluba v mestnem svetu in deželnem zboru tržaškem. Na pozdravni govor dr. Rybařa, v katerem so bila poudarjena kulturna in gospodarska stremjenja Slovencev, je namestnik naglašal, da je že v svojem nagovoru na uradništvu začrtal kot vodilo uprave najstrožjo objektivnost napram vsem delom prebivalstva. Obenem se je namestnik jako pohvalno izrazil o patriotičnem vedenju primorskih Slovencev.

—t— **V Kolonji pri Trstu** je bil v nedeljo, 7. marca t. l., v prostorih otroškega yrtca ob 3. popoldne III. občni zbor kolonjske CM. podružnice in čajev popoldanski sestanek. Obenem je predaval tovariš Seme o namenu otroških vrtec za starše in otroke in tovariš Engelman je povedal zanimive stvari o tržaškem mestu še pred letom 1382.

—t— **Namesto Venca** na grob očeta kolegije Valerije Čučkove je darovala učiteljica deške šole CMD (vzporednica Acquadotto) moški podružnici CMD 10 K.

—t— **Magdalenski otroški vrtec** so dne 1. t. m. zopet odprli.

—t— **Tovariš Andrej Čok** poroča »Edinosti« v pismu z dne 14. pret. m., da ni v srbskem ujetništvu, ampak je še na domačih tleh. Pravi, da bi ga bila kmalu zadela srbska komitaška krogla. — Zelimo pač, da bi krogle, namenjene nani, izgrešile svoj smoter!

—t— Iz Przemysla se je oglasil potom letalske pošte naš priljubljeni glasbenik Ciril-Metodove šole, tovariš Emil Adamič. Piše, da je živ in zdrav ter upa, da se tak tudi povrne o svojem času. Opisuje dalje, kako hrabro in junaški se drži oblegovana armada in kako zmogovito se bore vojaki pri izpadih iz trdnjave. Presrečno pozdravlja vse prijatelje in tovariše. Ako mu hoče kdo vrniti pozdrav — naj mu piše pod naslovom »letalska pošta« Przemysl (Fliegerpost) preko Krakovega.

—t— Vodstvo otroškega vrtca v Vrdelci se obrača s ponižno prošnjo do vseh usmiljenih src, da bi se odzvala s kakoršnim si bodi milodarom za ubogo obupano družino Furlanovo na Vrdelci, ki se s 6 nedoraslimi otroki, ki obiskujejo CM. šolo, nahaja v največji bedi. Do skrajnosti je šlo, a sedaj ne more dalje, zato apeliramo na vse dobre duše, da se odzovejo prošnji, zlasti pa, ker je družina narodna ter je v mirnem času vedno z veseljem podpirala naša narodna podjetja. V imenu otrok in roditeljev se vodstvo otroškega vrtca v Vrdelci, ki se mu lahko pošilja milodare, presrečno zahvaljuje.

Istrske vesti.

—i— Razpisana so učiteljska mesta: v Dekanih mesto nadučitelja, v Dolini mesto učitelja, v Movražu mesto učitelja-voditelja. Prošnje do 31. marca na okr. šolski svet v Kopru.

—i— Odlična pohvala. V »Naši Slogi« čitamo, da je pripovedoval neki odlični prvak slovenski, kako se je minister za zunanje stvari Burian v razgovoru z njim laskavo izrazil o vedenju vojske vseh narodov monarhije in da je začel s temi besedami: »Velike in težke naloge so najslavnijeje izvršili in izvršujejo hrvatski polki«. Neki visok-vojaški dostojanstvenik pa je rekel dopisniku »Našega Jedinstva«, da se bo s Hrvati, ki so zadivili Njegovo Veličanstvo in vso monarhijo, postopalo tako, kakor so dolžni napram narodu vitežov in junakov! — Tako bo di! Saj pa Hrvatje in Slovenci ne zahtevamo nič več, nego da postopajo z nami tako kakor z narodom, ki želi živeti svoje narodno življenje na temelju pravice in enakopravnosti.

Splošni vestnik.

Učiteljske Novine v svoji številki z dne 18. pret. mes. laskavo omenjajo našo revijo »Popotnik«. Tudi se spominjajo rojstvene sedemdesetletnice našega M. J. Nerata.

O delu slovenskega učiteljstva za »Rdeči križ« sta pohvalno poročala uradna »Laibacher Zeitung« in »Slovenski Narod«. Prva povdarja, da je to delo dokaz patriotičnega mišljenja in požrtvovalnega delovanja slovenskega učiteljstva. »Slovenski Narod« pa piše: »V zadnji številki »Učiteljskega Tovariša« čitamo izkaz o delovanju učiteljstva za »Rdeči križ«. — Iz tega izkaza posnemamo, da je slovensko učiteljstvo med sedanjo vojno nabralo doslej za »Rdeči križ« 23.143 kron. — Ta za materialne razmere našega učiteljstva naravnost ogromna vsota, ki jo je učiteljstvo deloma samo žrtvovalo, deloma pa nabralo z raznimi prireditvami, predstavami in zbirkami, je jasno oglevalo domoljubnega mišljenja in požrtvovalnega delovanja naših narodnih vzgojevalcev. Čast takemu učiteljstvu, ki si ob svojih skromnih dohodkih pritrjava od ust, da more pomagati našim hrabrim ranjenim in bolnim vojakom!«

Slovensko Planinsko Društvo se usaja zaradi povabila c. in kr. urada za vojno preskrbo na Dunaju prositi svoje člane in prijatelje, da bi blagovolili odstopiti za opremo vojaštva svoje gorske črevlje — četudi že nošene — in jih poslati ali osrednjemu odboru »Slovenskega Planinskega Društva« v Ljubljani ali pa na naslov: »Sammelstelle des Kriegsfürsorgeamtes, Wien IX., Berggasse 16.«

Pomladanska dela na polju. V svrhu, da bi se hitro izvršila pomladanska dela na polju, kar je velike važnosti tako v gospodarskem, kakor tudi v vojaškem oziru, je vojna uprava odredila, da dobe pri formacijah v notranjosti države, pri nadomestnih formacijah službujoči vojaki in tisti, ki so rekonvalescentje, če so po poklicu kmetovalci, kratke dopuste, največ do 14 dni, da opravijo potrebna kmetijska dela. Dopuste dobe v prvi vrsti samostojni kmetovalci, potem rodovinski člani samostojnih kmetovalcev in končno kmetijski delavci. Tisti, ki dobe dopust, bodo imeli prosto vožnjo po železnici, a če bi se po preteku dopusta ne vrnili, bi

zapadli strogi kazni. Vsi, ki bodo imeli dopuste, bodo dalje dobivali svoje vojaške pristojbine in njihove rodovine pristojbe jim podpore. Če bi še kaj takega vojaštva ostalo na dispozicijo, se bodo skupine po 20 mož komandirale na delo k posameznim občinam ali k posameznikom večjih kmetij. V posebnega uvaževanja vrednih slučajih se bo na posebno prošnjo, ki jo je vložiti pri politični oblasti, dovoljevala časovno omejena oprostitve od vojaške službe, a samo samostojnim kmetovalcem in kmetijskim uradnikom.

Koliko je Poljakov na bojnem polju. Vojni poročevalec Fran Molnar opisuje svoje bivanje v Krakovu ter pripoveduje, da mu je neki Poljak rekel sledeče: »Prosim vas, napišite, da je poljski narod nesrečnejši narod na svetu. Vsa vojna se vrši na poljskem teritoriju. Pod nemško komando se bori od preko 4 milijonov Poljakov 340.000 vojakov. Tu pri nas se od 4 in pol milijona Poljakov bori 400.000 vojakov. V Rusiji od 12 milijonov Poljakov 800.000. Proti 800.000 ruskih Poljakov se bori torej 740.000 nemško-avstrijskih Poljakov.«

Smrt odlične češke rodoljubke in prijateljice Jugoslovanov. V Pragi je umrla češka patriotka, gospa Maruša-Wodwarska-Neureutterjeva v 51. letu svojega kulturnemu napredku in slovanski stvari posvečenega življenja. Velike so bile simpatije te plemenite Čehinje do nas Slovencev in Hrvatov. Ali te simpatije so bile vedno združene z dejanjsko dobroteljsko. O tem bi mogel pripovedovati marsikateri hrvatski in slovenski dijak, ki je študiral v Pragi. Prežeta z globokim slovanskim čuvstvom se je vedno intenzivno zanimala za spoznanje slovanskih narodov. Nje plemeniti ženski okus je odkril v tem pogledu novo sredstvo: slovansko hišno industrijo. Za to se je razgrevala in jo podpirala povsod, doma, pri Čehih in pri drugih Slovanih, posebno pri Hrvatih. Po nje iniciativi se je priredila v Pragi češka narodopisna razstava, ki je porodila ustanovitev češkega narodopisnega muzeja. V narodnem življenju Čehov je igrala vidno vlogo. Na nje domu so se shajali narodni in kulturni delavci in je pokojnica moralno in materialno podpirala vsako njihovo akcijo. — Večna slava plemeniti pokojnici!

Oficijalni svinčnik urada za vojno pomoč. V vrsto predmetov, ki jih razpečava ta urad, je sprejet sedaj normalen svinčnik v dolgoti 18 cm. Svinčnik je na šest robov, s črnomurimi ploskvami. Ima napis »Oficijalna vojna oskrb« v zlatu in tvrdko »L. C. Hardtmuth št. 1«. Svinčnik se dobiva po normalni ceni 14 vin. za kos in K 1:20 za tucat v tehnični obratni centrali urada za vojno pomoč, v vseh oficijalnih prodajalnicah in pri vseh trgovcih s papirjem. Nadalje je ista pisarna dala napraviti po tvrdki L. C. Hardtmuth žepni svinčnik z imenom »Koh-i-Noor«. Tudi ta svinčnik ima napis »oficijalna vojna oskrb« in pride v prodaje v elegantnih etujih po 6 kosov za 2 K, oziroma 18 K za ducat.

Uradno odobrena »Avstrijska vojna kuhinjska knjiga«, ki jo je spisala Gisela Urbanova, je izšla pred par dnevi. Velja 80 vin. Obsega 100 vojnih kuharskih receptov in poleg tega 75 receptov, ki so namenjeni za bolnišnice in oskrbo bolnikov.

Vojni davek za imovite sloje. »Obzor« poroča: Na Reki so ves teden popisovali osebe, ki imajo nad 20.000 K letnega dohodka. Te osebe bodo morale plačati posebni vojni davek, ki ga bo proračunal posebni davčni odsek.

Sirote po balkanski vojni. Korespondenčni urad poroča: »Agence Tel. Bulgare« javlja: Po poročilih, ki so doslej prispela upravnemu svetu zaklada za podpiranje sirot po vojaki, ki so padli v balkanskih osvobodilnih vojnah, znaša število teh sirot 39.433, od katerih jih je 26 tisoč 657 ubožnih, torej potrebnih podpore. To število pa je nepopolno, ker še manjkajo poročila iz 21 okrožij, v katerih občine še niso vposlale seznam sirot.

O Strossmayerjevem spomeniku. Književnik Ljuba Babić priporoča, naj se z ozirom na okolnost, da se pogoji natečaja, dokler traja vojno stanje, ne dajo izvesti, ta natečaj odloži na boljše čase, v katerih se bo moglo svobodno ustvarjati, nemoteno po disharmoniji življenja šrapnelov in gromenja granat.

Papirnatih podplatov armada več ne potrebuje. Ko je pričelo zmrzovati, so poročali kot sredstvo proti mrazu papirnatih podplatov. Vojnemu preskrbovališču so dopisali, da večjo podplate iz papirja. Zaloga se je tako pomnožila, da naj se podplati iz papirja več ne pošiljajo.

Spomeniki za padle junake. Naučno ministrstvo razpisuje natečaj za umetniške spomenike na čast padlim junakom. Natečaja se morejo udeležiti vsi avstrijski

skij umetniki, ki naj vložijo svoje osnutke med 20. in 30. septembrom. Kot jury posluje stalna umetniška komisija naučnega ministrstva, ki bo delila tudi nagrade, in sicer 2 po 15.000 K, 8000 K, 6000 K in 4 tisoč kron.

»Domača knjižica«. Zaradi nepričakovanih ovir se začne razpošiljanje dvojnega zvezka »Domače knjižice« okolo 10. marca.

Nova zvezda repatica. Zvezdoslovec Mellich severno-ameriške zvezdarne pri Cambridge v Massachussetu je odkril repatico v ozvezdju Ophiuchus. Nova repatica ni velika, a svetla, pomika se proti vzhodu. Nova repatica, ki jo nazivajo »1915 a«, se vidi ob 3. zjutraj globoko na vzhodu blizu Rimske ceste in zahodno od ozvezdja Orel.

Razgled.

— 300.000 K v dobrodelne namene je zapustil nedavno v Zagrebu umrl župnik Šnap. Nekatere male vsote se morajo takoj dovesti določenim dobrodelnim namenom, ostalo zapuščino pa bodo uživali sorodniki pokojnega župnika — do smrti. Po njihovem izumrtju pa se iz te zapuščine ustanove stipendije, ostale obresti pa dobe sestre sv. Vinka v Zagrebu za vsakdanje prehranjevanje siromakov in to tako dolgo, dokler se v Zagrebu ne ustanovi korekcijski zavod za zapuščene otroke obojega spola. Dotična glavica pripade potem temu zavodu kot »Ustanova Maksimilijana Šnapa«. Interesanto je, da je bil pokojni župnik za dobe svojega življenja na glasu sebičnosti. S svojo oporo je sijajno ovrgel to obdolževanje.

— Cirilica v Bosni in Hercegovini. Kakor javlja »Hrvatska« iz Sarajeva, izide v kratkem naredba o odstranjenju cirilice iz vseh javnih bos.-herc. uradov. Dosedaj je imela cirilica zakonito zajamčeno enakopravnost z latinico.

— Izmenjavanje avstrijskih in ameriških vseučiliških profesorjev. Z Dunaja smo prejeli: Dunajsko vseučilišče javlja uradno, da se predavanja avstrijskih in ameriških izmenjajočih se profesorjev letos ne bodo vršila. Profesor Oberhummer, predsednik geografske družbe, ki naj bi bil letos predaval v Noyem Jorku o avstrijski in ogrski geografiji, priobčuje, da se mednarodnemu pravu nasprotujočega vedenja Anglije in Francije na morju čuti primoranega, zaprositi naučno ministrstvo, naj ga odveže od obveze k predavanju v Ameriki. — Ameriški profesor John Bourges, ki naj bi bil predaval na Dunaju, se je odrekel potovanju preko morja, deluje pa v Ameriki jako uspešno za razumevanje naših razmer. Nadalje se poklada važnost v ugotovitvah, da se je najnovejša vest v listih o imenovanju profesorja Oberhummerja izmenjevalni profesorjem nanašala na mnogo prejšnji čas.

— Z nemških vseučilišč je na bojnem polju 38.400 slušateljev; s tehnik je slušateljev na bojišču 9000.

— Raba nemškega in letskega jezika prepovedana. Korespondenčni urad poroča: »Ruskoje Slovo« poroča iz Varšave: Korespondenčni urad poroča: Upravna oblast je izgnala 140 Židov in 40 Poljakov v Sibirijo, ker so bili obtoženi, da so kupčevali z nemško intendaturo. Nadzornišvo šolskega okraja Riga je potom okrožnice prepovedalo učencem posluževati se nemškega ali letskega jezika tudi v privatnem govoru.

— Prva absolventka stavbno-strokovne šole v Avstriji. Na stavbno-strokovni šoli češke državne obrtne šole v Brnu je gospica Vlasta Kocova napravila zrelostni izpit. Gospica Kocova je prva dama v Avstriji, ki je napravila ta izpit.

— Smetanovo »Prodano nevesto« so te dni peli v Berlinu in v Düsseldorfu z najlepšim uspehom.

— Hrvatsko vseučilišče — vojašnica. Med hrvatsko vlado in vojaškimi oblastmi je bil zaključen dogovor, v smislu katerega se preuredi zagrebško vseučiliško poslopje v vojašnico. Predavanja pa s tem ne prenehajo, temveč se bodo nadaljevala v raznih vseučiliških institutih in v poslopju glasbenega zavoda.

— Njegova magnificenca — c. in kr. poročnik. Rektor levovske tehnike prof. dr. Huber se je prostovoljno priglasi za vojaka ter je bil te dni povišan za poročnika. Prof. Huber je menda edini visokšolski rektor na svetu, ki še služi kot poročnik v vojski.

— Obsojena Tolstojevca. Korespondenčni urad poroča: Tolstojevca Leščenko in Bjelenko sta bila zaradi razširjanja nedovoljenih spisov Leva Tolstega obsojena v enoletno ječo. Senat ni ugodil pri- tožbi.

KMETOVALCEM AVSTRIJE.

Poljedelski minister je izdal naslednji oklic:

Z velikim trudom, z neumornim sodelovanjem starcev, žen in otrok so po- spravili kmetovalci Avstrije žetev preteklega leta, premagavši velike težave, so v jeseni obdelali polje. V lepi složnosti se je pomagalo tistim gospodarstvom, ki jim je odvzela vojna gospodarja in najkrepkejše delavske sile.

Po vsiljenem počivanju v zimi pri- naša bližajoča se pomlad poljedelstvu o- bičajne naloge; vsakega resno skrbi, je li mu bo mogoče zmagati te naloge. Žal, ne smemo upati, da bo pomladansko solnce ogrevalo mirno Evropo; odgovornost, ki sloni na rediteljih prebivalstva, ukazuje, da računamo z možnostjo, da bo tudi še za prihodnjo žetev preživljanje domovine zavisno od tega, kar bo rodila domača gruda.

Zaradi tega je letošnje pomladansko delo važnejše, kakor v letih miru. Pri- pravljeno vojske, zaupanje meščanov je odvisno od pridelka poljedelstva.

Na stotisoče onih, ki so sicer spomla- di obdelovali polje, je poklicanih pod oro- žje, in nešteto jih počiva v tuji zemlji. Dvojna, da, večkrat še večja teža sloni na slabejših ramah tistih, ki so ostali doma.

Predvsem je treba, da ne ostane niti košček zemlje neporabljen. Ledina — ki so jo umni kmetovalci že davno opustili — mora letos popolnoma izginiti. Vsak košček polja, vsak vrh, vsaka plodovita gozdna goljava se mora porabiti ter naj se da, ako lastnik ne more sam obdelati, v zakup ali pa prepusti drugemu v obde- lovanje proti deležu donosa.

Vsade naj se predvsem take rastline, ki neposredno služijo za človeški živež. Jara pšenica in jara rž, ki ne dajeta pov- sod zanesljive in cele žetve, zahtevata posebno ugodno zemljo, ugodno podnebje in zgodnjo setev. Kjer ni teh pogojev, naj se predvsem seje ječmen in oves, ki ju je sedaj prištevati krušnim pridelkom.

Posebno je priporočati saditev fižola in graha, ki tudi v slabi zemlji dobro u- spevata.

Kjer dopuščajo podnebje in talne raz- mere pridelovanje zelenjave tudi na polju, naj se po možnosti nasadi zgodnji krom- pir in zgodnja zelenjava, da bo na trgu še pred žetvijo zadosti poljskih pridelkov.

Posebno južni deli države naj se lo- tijo saditve zgodnjega krompirja in zgod- nje zelenjave.

Posebno važna je pravilna gojitev hišnih vrtov na deželi; v vrtovih dozori pri pravočasni saditvi in z uporabljanjem preprostih vrtnarskih sredstev, kakor gnojnih gred za gojitev sadik, z namaka- njem i. dr., raznovrstna zelenjava za do- mačo porabo v veliki množini in prej, ka- kor drugod.

Spričo velikih tozemskih zalog slad- korja je znatna omejitev saditve slad- korne pese gospodarsko opravičena, pa zaradi nedostajanja dušikovih gnojil, ki utegne pridelek jako zmanjšati, tudi po- trebna. Zemlja, ki postane zaradi tega prosta, naj se predvsem porabi za žito in zelenjavo.

Posebno pozornost pa je posvetiti saditvi krompirja, ki daje tudi v slabejši zemlji zanesljiv pridelek.

Štedite semena in uporabljajte pri se- janju po možnosti sejalni stroj. Noben ko- mad tega stroja naj ne počiva v času set- ve. Priprava naj ne služi samo njenemu lastniku, temveč tudi sosedom. Uvažajte načelo: Dobro obdelaj zemljo, sejaj na redko in krepko pognoj!

Rastlin, ki jih potrebuje živina za kr- mo, naj se le toliko naseje, oziroma na- sadi, kolikor je treba po številu živine. Strnišča, deteljšča, ki so že izčrpana, naj se preorjejo in po možnosti porabijo za nasad takih sadežev, ki služijo za člove- ško hrano.

Pa tudi za najnujnejšo potrebo siro- vin za važna industrijska podjetja naj skrbi poljedelstvo. Kjer so za to pogoji, naj se letos obrača posebno pozornost oljnatim in lanenim rastlinam.

Kjer kaže, sejajte tudi jaro ogrščico in jaro repico. — Te rastline se ne rabijo samo za pridelovanje nepogrešljivega olja in jedilne masti, temveč tudi za izdelova- nje najvažnejših krmi, n. pr. oljnatih tropin. Ker je dovoz inozemskega olja pre- kinjen, se bodo zaradi večjega povpraše- vanja gotovo dosegle višje cene.

Sejajte, kjer razmere dopuščajo, lan in konoplje, da se pokrije potreba vlaknin za tozemsko industrijo. Z nasetvijo ko- noplje, ki se bo v tistih krajih, kjer je nje- na kultura še v spominu, zopet hitro oži- vela, se bo odpomoglo pomanjkanju vreč in preje.

—t— Iz Przemysla se je oglašil potom letalske pošte naš priljubljeni glasbenik Ciril-Metodove šole, tovariš Emil Adamič. Piše, da je živ in zdrav ter upa, da se tak tudi povrne o svojem času. Opisuje dalje, kako hrabro in junaški se drži oblegovana armada in kako zmagovito se bore vojaki pri izpadih iz trdnjave. Presrečno pozdravlja vse prijatelje in tovariše. Ako mu hoče kdo vrniti pozdrav — naj mu piše pod naslovom »letalska pošta« Przemysl (Fliegerpost) preko Krakovega.

—t— Vodstvo otroškega vrtca v Vrdelci se obrača s ponižno prošnjo do vseh usmiljenih src, da bi se odzvala s kakoršnim si bodi milodarom za ubogo obupano družino Furlanovo na Vrdelci, ki se s 6 nedoraslimi otroki, ki obiskujejo CM. šolo, nahaja v največji bedi. Do skrajnosti je šlo, a sedaj ne more dalje, zato apeliramo na vse dobre duše, da se odzovejo prošnji, zlasti pa, ker je družina narodna ter je v mirnem času vedno z veseljem podpirala naša narodna podjetja. V imenu otrok in roditeljev se vodstvo otroškega vrtca v Vrdelci, ki se mu lahko pošilja milodare, presrečno zahvaljuje.

Istrske vesti.

—i— Razpisana so učiteljska mesta: v Dekanih mesto nadučitelja, v Dolini mesto učitelja, v Movražu mesto učitelja-voditelja. Prošnje do 31. marca na okr. šolski svet v Kopru.

—i— Odlična pohvala. V »Naši Slovi« čitamo, da je pripovedoval neki odlični prvak slovenski, kako se je minister za zunanje stvari Burian v razgovoru z njim laskavo izrazil o vedenju vojske vseh narodov monarhije in da je začel s temi besedami: »Velike in težke naloge so najslavnijeje izvršili in izvršujejo hrvatski polki«. Neki visok-vojaški dostojanstvenik pa je rekel dopisniku »Našega Jedinstva«, da se bo s Hrvati, ki so zadivili Njegovo Veličanstvo in vso monarhijo, postopalo tako, kakor so dolžni napram narodu vitežov in junakov! — Tako bo di! Saj pa Hrvatje in Slovenci ne zahtevamo nič več, nego da postopajo z nami tako kakor z narodom, ki želi živeti svoje narodno življenje na temelju pravice in enakopravnosti.

Splošni vestnik.

Učiteljske Novine v svoji številki z dne 18. pret. mes. laskavo omenjajo našo revijo »Popotnik«. Tudi se spominjajo rojstvene sedemdesetletnice našega M. J. Nerata.

O delu slovenskega učiteljstva za »Rdeči križ« sta pohvalno poročala uradna »Laibacher Zeitung« in »Slovenski Narod«. Prva povdarja, da je to delo dokaz patriotičnega mišljenja in požrtvovalnega delovanja slovenskega učiteljstva. »Slovenski Narod« pa piše: »V zadnji številki »Učiteljskega Tovariša« čitamo izkaz o delovanju učiteljstva za »Rdeči križ«. — Iz tega izkaza posnemamo, da je slovensko učiteljstvo med sedanjo vojno nabralo doslej za »Rdeči križ« 23.143 kron. — Ta za materialne razmere našega učiteljstva naravnost ogromna vsota, ki jo je učiteljstvo deloma samo žrtvovalo, deloma pa nabralo z raznimi prireditvami, predstavami in zbirkami, je jasno oglevalo domoljubnega mišljenja in požrtvovalnega delovanja naših narodnih vzgojevalcev. Čast takemu učiteljstvu, ki si ob svojih skromnih dohodkih pritrtega od ust, da more pomagati našim hrabrim ranjenim in bolnim vojakom!«

Slovensko Planinsko Društvo se usaja zaradi povabila c. in kr. urada za vojno preskrbo na Dunaju prositi svoje člane in prijatelje, da bi blagovolili odstopiti za opremo vojaštva svoje gorske črevlje — četudi že nošene — in jih poslati ali osrednjemu odboru »Slovenskega Planinskega Društva« v Ljubljani ali pa na naslov: »Sammelstelle des Kriegsfürsorgeamtes, Wien IX., Berggasse 16.«

Pomladanska dela na polju. V svrhu, da bi se hitro izvršila pomladanska dela na polju, kar je velike važnosti tako v gospodarskem, kakor tudi v vojaškem oziru, je vojna uprava odredila, da dobe pri formacijah v notranjosti države, pri nadomestnih formacijah službujoči vojaki in tisti, ki so rekonvalescentje, če so po poklicu kmetovalci, kratke dopuste, največ do 14 dni, da opravijo potrebna kmetijska dela. Dopuste dobe v prvi vrsti samostojni kmetovalci, potem rodovinski člani samostojnih kmetovalcev in končno kmetijski delavci. Tisti, ki dobe dopust, bodo imeli prosto vožnjo po železnici, a če bi se po preteku dopusta ne vrnili, bi

zapadli strogi kazni. Vsi, ki bodo imeli dopuste, bodo dalje dobivali svoje vojaške pristojbine in njihove rodovine pristojbe jim podpore. Če bi še kaj takega vojaštva ostalo na dispozicijo, se bodo skupine po 20 mož komandirale na delo k posameznim občinam ali k posameznikom večjih kmetij. V posebnega uvaževanja vrednih slučajih se bo na posebno prošnjo, ki jo je vložiti pri politični oblasti, dovoljevala časovno omejena oprostitve od vojaške službe, a samo samostojnim kmetovalcem in kmetijskim uradnikom.

Koliko je Poljakov na bojnem polju. Vojni poročevalec Fran Molnar opisuje svoje bivanje v Krakovu ter pripoveduje, da mu je neki Poljak rekel sledeče: »Prosim vas, napišite, da je poljski narod nesrečnejši narod na svetu. Vsa vojna se vrši na poljskem teritoriju. Pod nemško komando se bori od preko 4 milijonov Poljakov 340.000 vojakov. Tu pri nas se od 4 in pol milijona Poljakov bori 400.000 vojakov. V Rusiji od 12 milijonov Poljakov 800.000. Proti 800.000 ruskih Poljakov se bori torej 740.000 nemško-avstrijskih Poljakov.«

Smrt odlične češke rodoljubke in prijateljice Jugoslovanov. V Pragi je umrla češka patriotka, gospa Maruša-Wodwarska-Neureutterjeva v 51. letu svojega kulturnemu napredku in slovanski stvari posvečenega življenja. Velike so bile simpatije te plemenite Čehinje do nas Slovencev in Hrvatov. Ali te simpatije so bile vedno združene z dejanjsko dobroteljsko. O tem bi mogel pripovedovati marsikateri hrvatski in slovenski dijak, ki je študiral v Pragi. Prežeta z globokim slovanskim čuvstvom se je vedno intenzivno zanimala za spoznanje slovanskih narodov. Nje plemeniti ženski okus je odkril v tem pogledu novo sredstvo: slovansko hišno industrijo. Za to se je razgrevala in jo podpirala povsod, doma, pri Čehih in pri drugih Slovanih, posebno pri Hrvatih. Po nje iniciativi se je priredila v Pragi češka narodopisna razstava, ki je porodila ustanovitev češkega narodopisnega muzeja. V narodnem življenju Čehov je igrala vidno vlogo. Na nje domu so se shajali narodni in kulturni delavci in je pokojnica moralno in materialno podpirala vsako njihovo akcijo. — Večna slava plemeniti pokojnici!

Oficijalni svinčnik urada za vojno pomoč. V vrsto predmetov, ki jih razpečava ta urad, je sprejet sedaj normalen svinčnik v dolgoti 18 cm. Svinčnik je na šest robov, s črnomurimi ploskvami. Ima napis »Oficijalna vojna oskrb« v zlatu in tvrdko »L. C. Hardtmuth št. 1«. Svinčnik se dobiva po normalni ceni 14 vin. za kos in K 1:20 za tucat v tehnični obratni centrali urada za vojno pomoč, v vseh oficijalnih prodajalnicah in pri vseh trgovcih s papirjem. Nadalje je ista pisarna dala napraviti po tvrdki L. C. Hardtmuth žepni svinčnik z imenom »Koh-i-Noor«. Tudi ta svinčnik ima napis »oficijalna vojna oskrb« in pride v prodaje v elegantnih etujih po 6 kosov za 2 K, oziroma 18 K za ducat.

Uradno odobrena »Avstrijska vojna kuhinjska knjiga«, ki jo je spisala Gisela Urbanova, je izšla pred par dnevi. Velja 80 vin. Obsega 100 vojnih kuharskih receptov in poleg tega 75 receptov, ki so namenjeni za bolnišnice in oskrbo bolnikov.

Vojni davek za imovite sloje. »Obzor« poroča: Na Reki so ves teden popisovali osebe, ki imajo nad 20.000 K letnega dohodka. Te osebe bodo morale plačati posebni vojni davek, ki ga bo proračunal posebni davčni odsek.

Sirote po balkanski vojni. Korespondenčni urad poroča: »Agence Tel. Bulgare« javlja: Po poročilih, ki so doslej prispela upravnemu svetu zaklada za podpiranje sirot po vojakih, ki so padli v balkanskih osvobodilnih vojnah, znaša število teh sirot 39.433, od katerih jih je 26 tisoč 657 ubojnih, torej potrebnih podpore. To število pa je nepopolno, ker še manjkajo poročila iz 21 okrožij, v katerih občine še niso vposlale seznam sirot.

O Strossmayerjevem spomeniku. Književnik Ljuba Babić priporoča, naj se z ozirom na okolnost, da se pogoji natečaja, dokler traja vojno stanje, ne dajo izvesti, ta natečaj odloži na boljše čase, v katerih se bo moglo svobodno ustvarjati, nemoteno po disharmoniji življenja šrapnelov in gromenja granat.

Papirnatih podplatov armada več ne potrebuje. Ko je pričelo zmrzovati, so poročali kot sredstvo proti mrazu papirnatih podplatov. Vojnemu preskrbovališču so dopisali, da večjo podplate iz papirja. Zaloga se je tako pomnožila, da naj se podplati iz papirja več ne pošiljajo.

Spomeniki za padle junake. Naučno ministrstvo razpisuje natečaj za umetniške spomenike na čast padlim junakom. Natečaja se morejo udeležiti vsi avstrijski

skij umetniki, ki naj vložijo svoje osnutke med 20. in 30. septembrom. Kot jury posluje stalna umetniška komisija naučnega ministrstva, ki bo delila tudi nagrade, in sicer 2 po 15.000 K, 8000 K, 6000 K in 4 tisoč kron.

»Domača knjižica«. Zaradi nepričakovanih ovir se začne razpošiljanje dvojnega zvezka »Domače knjižice« okolo 10. marca.

Nova zvezda repatica. Zvezdoslovec Mellich severno-ameriške zvezdarne pri Cambridge v Massachussetu je odkril repatico v ozvezdju Ophiuchus. Nova repatica ni velika, a svetla, pomika se proti vzhodu. Nova repatica, ki jo nazivajo »1915 a«, se vidi ob 3. zjutraj globoko na vzhodu blizu Rimske ceste in zahodno od ozvezdja Orel.

Razgled.

— 300.000 K v dobrodelne namene je zapustil nedavno v Zagrebu umrl župnik Šnap. Nekatere male vsote se morajo takoj dovesti določenim dobrodelnim namenom, ostalo zapuščino pa bodo uživali sorodniki pokojnega župnika — do smrti. Po njihovem izumrtju pa se iz te zapuščine ustanove stipendije, ostale obresti pa dobe sestre sv. Vinka v Zagrebu za vsakdanje prehranjevanje siromakov in to tako dolgo, dokler se v Zagrebu ne ustanovi korekcijski zavod za zapuščene otroke obojega spola. Dotična glavica pripade potem temu zavodu kot »Ustanova Maksimilijana Šnapa«. Interesanto je, da je bil pokojni župnik za dobe svojega življenja na glasu sebičnosti. S svojo oporo je sijajno ovrgel to obdolževanje.

— Cirilica v Bosni in Hercegovini. Kakor javlja »Hrvatska« iz Sarajeva, izide v kratkem naredba o odstranjenju cirilice iz vseh javnih bos.-herc. uradov. Dosedaj je imela cirilica zakonito zajamčeno enakopravnost z latinico.

— Izmenjavanje avstrijskih in ameriških vseučiliških profesorjev. Z Dunaja smo prejeli: Dunajsko vseučilišče javlja uradno, da se predavanja avstrijskih in ameriških izmenjajočih se profesorjev letos ne bodo vršila. Profesor Oberhummer, predsednik geografske družbe, ki naj bi bil letos predaval v Noyem Jorku o avstrijski in ogrski geografiji, priobčuje, da se mednarodnemu pravu nasprotujočega vedenja Anglije in Francije na morju čuti primoranega, zaprositi naučno ministrstvo, naj ga odveže od obveze k predavanju v Ameriki. — Ameriški profesor John Bourges, ki naj bi bil predaval na Dunaju, se je odrekel potovanju preko morja, deluje pa v Ameriki jako uspešno za razumevanje naših razmer. Nadalje se poklada važnost v ugotovitvah, da se je najnovejša vest v listih o imenovanju profesorja Oberhummerja izmenjevalni profesorjem nanašala na mnogo prejšnji čas.

— Z nemških vseučilišč je na bojnem polju 38.400 slušateljev; s tehnik je slušateljev na bojišču 9000.

— Raba nemškega in letskega jezika prepovedana. Korespondenčni urad poroča: »Ruskoje Slovo« poroča iz Varšave: Korespondenčni urad poroča: Upravna oblast je izgnala 140 Židov in 40 Poljakov v Sibirijo, ker so bili obtoženi, da so kupčevali z nemško intendaturo. Nadzornišvo šolskega okraja Riga je potom okrožnice prepovedalo učencem posluževati se nemškega ali letskega jezika tudi v privatnem govoru.

— Prva absolventka stavbno-strokovne šole v Avstriji. Na stavbno-strokovni šoli češke državne obrtne šole v Brnu je gospica Vlasta Kocova napravila zrelostni izpit. Gospica Kocova je prva dama v Avstriji, ki je napravila ta izpit.

— Smetanovo »Prodano nevesto« so te dni peli v Berlinu in v Düsseldorfu z najlepšim uspehom.

— Hrvatsko vseučilišče — vojašnica. Med hrvatsko vlado in vojaškimi oblastmi je bil zaključen dogovor, v smislu katerega se preuredi zagrebško vseučiliško poslopje v vojašnico. Predavanja pa s tem ne prenehajo, temveč se bodo nadaljevala v raznih vseučiliških institutih in v poslopju glasbenega zavoda.

— Njegova magnificenca — c. in kr. poročnik. Rektor levovske tehnike prof. dr. Huber se je prostovoljno priglasi za vojaka ter je bil te dni povišan za poročnika. Prof. Huber je menda edini visokšolski rektor na svetu, ki še služi kot poročnik v vojski.

— Obsojena Tolstojevca. Korespondenčni urad poroča: Tolstojevca Leščenko in Bjelenko sta bila zaradi razširjanja nedovoljenih spisov Leva Tolstega obsojena v enoletno ječo. Senat ni ugodil pri- tožbi.

KMETOVALCEM AVSTRIJE.

Poljedelski minister je izdal naslednji oklic:

Z velikim trudom, z neumornim sodelovanjem starcev, žen in otrok so po- spravili kmetovalci Avstrije žetev preteklega leta, premagavši velike težave, so v jeseni obdelali polje. V lepi složnosti se je pomagalo tistim gospodarstvom, ki jim je odvzela vojna gospodarja in najkrepkejše delavske sile.

Po vsiljenem počivanju v zimi pri- naša bližajoča se pomlad poljedelstvu o- bičajne naloge; vsakega resno skrbi, je li mu bo mogoče zmagati te naloge. Žal, ne smemo upati, da bo pomladansko solnce ogrevalo mirno Evropo; odgovornost, ki sloni na rediteljih prebivalstva, ukazuje, da računamo z možnostjo, da bo tudi še za prihodnjo žetev preživljanje domovine zavisno od tega, kar bo rodila domača gruda.

Zaradi tega je letošnje pomladansko delo važnejše, kakor v letih miru. Pri- pravljeno vojske, zaupanje meščanov je odvisno od pridelka poljedelstva.

Na stotisoče onih, ki so sicer spomla- di obdelovali polje, je poklicanih pod oro- žje, in nešteto jih počiva v tuji zemlji. Dvojna, da, večkrat še večja teža sloni na slabejših ramah tistih, ki so ostali doma.

Predvsem je treba, da ne ostane niti košček zemlje neporabljen. Ledina — ki so jo umni kmetovalci že davno opustili — mora letos popolnoma izginiti. Vsak košček polja, vsak vrh, vsaka plodovita gozdna goljava se mora porabiti ter naj se da, ako lastnik ne more sam obdelati, v zakup ali pa prepusti drugemu v obde- lovanje proti deležu donosa.

Vsade naj se predvsem take rastline, ki neposredno služijo za človeški živež. Jara pšenica in jara rž, ki ne dajeta pov- sod zanesljive in cele žetve, zahtevata posebno ugodno zemljo, ugodno podnebje in zgodnjo setev. Kjer ni teh pogojev, naj se predvsem seje ječmen in oves, ki ju je sedaj prištevati krušnim pridelkom.

Posebno je priporočati saditev fižola in graha, ki tudi v slabi zemlji dobro u- spevata.

Kjer dopuščajo podnebje in talne raz- mere pridelovanje zelenjave tudi na polju, naj se po možnosti nasadi zgodnji krom- pir in zgodnja zelenjava, da bo na trgu še pred žetvijo zadosti poljskih pridelkov.

Posebno južni deli države naj se lo- tijo saditve zgodnjega krompirja in zgod- nje zelenjave.

Posebno važna je pravilna gojitev hišnih vrtov na deželi; v vrtovih dozori pri pravočasni saditvi in z uporabljanjem preprostih vrtnarskih sredstev, kakor gnojnih gred za gojitev sadik, z namaka- njem i. dr., raznovrstna zelenjava za do- mačo porabo v veliki množini in prej, ka- kor drugod.

Spričo velikih tozemskih zalog slad- korja je znatna omejitev saditve slad- korne pese gospodarsko opravičena, pa zaradi nedostajanja dušikovih gnojil, ki utegne pridelek jako zmanjšati, tudi po- trebna. Zemlja, ki postane zaradi tega prosta, naj se predvsem porabi za žito in zelenjavo.

Posebno pozornost pa je posvetiti saditvi krompirja, ki daje tudi v slabejši zemlji zanesljiv pridelek.

Štedite semena in uporabljajte pri se- janju po možnosti sejalni stroj. Noben ko- mad tega stroja naj ne počiva v času set- ve. Priprava naj ne služi samo njenemu lastniku, temveč tudi sosedom. Uvažajte načelo: Dobro obdelaj zemljo, sejaj na redko in krepko pognoj!

Rastlin, ki jih potrebuje živina za kr- mo, naj se le toliko naseje, oziroma na- sadi, kolikor je treba po številu živine. Strnišča, deteljšča, ki so že izčrpana, naj se preorjejo in po možnosti porabijo za nasad takih sadežev, ki služijo za člove- ško hrano.

Pa tudi za najnujnejšo potrebo siro- vin za važna industrijska podjetja naj skrbi poljedelstvo. Kjer so za to pogoji, naj se letos obrača posebno pozornost oljnatim in lanenim rastlinam.

Kjer kaže, sejajte tudi jaro ogrščico in jaro repico. — Te rastline se ne rabijo samo za pridelovanje nepogrešljivega olja in jedilne masti, temveč tudi za izdelova- nje najvažnejših krmi, n. pr. oljnatih tropin. Ker je dovoz inozemskega olja pre- kinjen, se bodo zaradi večjega povpraše- vanja gotovo dosegle višje cene.

Sejajte, kjer razmere dopuščajo, lan in konoplje, da se pokrije potreba vlaknin za tozemsko industrijo. Z nasetvijo ko- noplje, ki se bo v tistih krajih, kjer je nje- na kultura še v spominu, zopet hitro oži- vela, se bo odpomoglo pomanjkanju vreč in preje.

—t— Iz Przemysla se je oglasil potom letalske pošte naš priljubljeni glasbenik Ciril-Metodove šole, tovariš Emil Adamič. Piše, da je živ in zdrav ter upa, da se tak tudi povrne o svojem času. Opisuje dalje, kako hrabro in junaški se drži oblegovana armada in kako zmogovito se bore vojaki pri izpadih iz trdnjave. Presrečno pozdravlja vse prijatelje in tovariše. Ako mu hoče kdo vrniti pozdrav — naj mu piše pod naslovom »letalska pošta« Przemysl (Fliegerpost) preko Krakovega.

—t— Vodstvo otroškega vrtca v Vrdelci se obrača s ponižno prošnjo do vseh usmiljenih src, da bi se odzvala s kakoršnim si bodi milodarom za ubogo obupano družino Furlanovo na Vrdelci, ki se s 6 nedoraslimi otroki, ki obiskujejo CM. šolo, nahaja v največji bedi. Do skrajnosti je šlo, a sedaj ne more dalje, zato apeliramo na vse dobre duše, da se odzovejo prošnji, zlasti pa, ker je družina narodna ter je v mirnem času vedno z veseljem podpirala naša narodna podjetja. V imenu otrok in roditeljev se vodstvo otroškega vrtca v Vrdelci, ki se mu lahko pošilja milodare, presrečno zahvaljuje.

Istrske vesti.

—i— Razpisana so učiteljska mesta: v Dekanih mesto nadučitelja, v Dolini mesto učitelja, v Movražu mesto učitelja-voditelja. Prošnje do 31. marca na okr. šolski svet v Kopru.

—i— Odlična pohvala. V »Naši Slovi« čitamo, da je pripovedoval neki odlični prvak slovenski, kako se je minister za zunanje stvari Burian v razgovoru z njim laskavo izrazil o vedenju vojske vseh narodov monarhije in da je začel s temi besedami: »Velike in težke naloge so najslavnejše izvršili in izvršujejo hrvatski polki«. Neki visok-vojaški dostojanstvenik pa je rekel dopisniku »Našega Jedinstva«, da se bo s Hrvati, ki so zadivili Njegovo Veličanstvo in vso monarhijo, postopalo tako, kakor so dolžni napram narodu vitežov in junakov! — Tako bo di! Saj pa Hrvatje in Slovenci ne zahtevamo nič več, nego da postopajo z nami tako kakor z narodom, ki želi živeti svoje narodno življenje na temelju pravice in enakopravnosti.

Splošni vestnik.

Učiteljske Novine v svoji številki z dne 18. pret. mes. laskavo omenjajo našo revijo »Popotnik«. Tudi se spominjajo rojstvene sedemdesetletnice našega M. J. Nerata.

O delu slovenskega učiteljstva za »Rdeči križ« sta pohvalno poročala uradna »Laibacher Zeitung« in »Slovenski Narod«. Prva povdarja, da je to delo dokaz patriotičnega mišljenja in požrtvovalnega delovanja slovenskega učiteljstva. »Slovenski Narod« pa piše: »V zadnji številki »Učiteljskega Tovariša« čitamo izkaz o delovanju učiteljstva za »Rdeči križ«. — Iz tega izkaza posnemamo, da je slovensko učiteljstvo med sedanjo vojno nabralo doslej za »Rdeči križ« 23.143 kron. — Ta za materialne razmere našega učiteljstva naravnost ogromna vsota, ki jo je učiteljstvo deloma samo žrtvovalo, deloma pa nabralo z raznimi prireditvami, predstavami in zbirkami, je jasno oglevalo domoljubnega mišljenja in požrtvovalnega delovanja naših narodnih vzgojevalcev. Čast takemu učiteljstvu, ki si ob svojih skromnih dohodkih pritrjava od ust, da more pomagati našim hrabrim ranjenim in bolnim vojakom!«

Slovensko Planinsko Društvo se usaja zaradi povabila c. in kr. urada za vojno preskrbo na Dunaju prositi svoje člane in prijatelje, da bi blagovolili odstopiti za opremo vojaštva svoje gorske črevlje — četudi že nošene — in jih poslati ali osrednjemu odboru »Slovenskega Planinskega Društva« v Ljubljani ali pa na naslov: »Sammelstelle des Kriegsfürsorgeamtes, Wien IX., Berggasse 16.«

Pomladanska dela na polju. V svrhu, da bi se hitro izvršila pomladanska dela na polju, kar je velike važnosti tako v gospodarskem, kakor tudi v vojaškem oziru, je vojna uprava odredila, da dobe pri formacijah v notranjosti države, pri nadomestnih formacijah službujoči vojaki in tisti, ki so rekonvalescentje, če so po poklicu kmetovalci, kratke dopuste, največ do 14 dni, da opravijo potrebna kmetijska dela. Dopuste dobe v prvi vrsti samostojni kmetovalci, potem rodovinski člani samostojnih kmetovalcev in končno kmetijski delavci. Tisti, ki dobe dopust, bodo imeli prosto vožnjo po železnici, a če bi se po preteku dopusta ne vrnili, bi

zapadli strogi kazni. Vsi, ki bodo imeli dopuste, bodo dalje dobivali svoje vojaške pristojbine in njihove rodovine pristojbe jim podpore. Če bi še kaj takega vojaštva ostalo na dispozicijo, se bodo skupine po 20 mož komandirale na delo k posameznim občinam ali k posameznikom večjih kmetij. V posebnega uvaževanja vrednih slučajih se bo na posebno prošnjo, ki jo je vložiti pri politični oblasti, dovoljevala časovno omejena oprostitve od vojaške službe, a samo samostojnim kmetovalcem in kmetijskim uradnikom.

Koliko je Poljakov na bojnem polju. Vojni poročevalec Fran Molnar opisuje svoje bivanje v Krakovu ter pripoveduje, da mu je neki Poljak rekel sledeče: »Prosim vas, napišite, da je poljski narod nesrečnejši narod na svetu. Vsa vojna se vrši na poljskem teritoriju. Pod nemško komando se bori od preko 4 milijonov Poljakov 340.000 vojakov. Tu pri nas se od 4 in pol milijona Poljakov bori 400.000 vojakov. V Rusiji od 12 milijonov Poljakov 800.000. Proti 800.000 ruskih Poljakov se bori torej 740.000 nemško-avstrijskih Poljakov.«

Smrt odlične češke rodoljubke in prijateljice Jugoslovanov. V Pragi je umrla češka patriotka, gospa Maruša-Wodwarska-Neureutterjeva v 51. letu svojega kulturnemu napredku in slovanski stvari posvečenega življenja. Velike so bile simpatije te plemenite Čehinje do nas Slovencev in Hrvatov. Ali te simpatije so bile vedno združene z dejanjsko dobrodelnostjo. O tem bi mogel pripovedovati marsikateri hrvatski in slovenski dijak, ki je študiral v Pragi. Prežeta z globokim slovanskim čuvstvom se je vedno intenzivno zanimala za spoznanje slovanskih narodov. Nje plemeniti ženski okus je odkril v tem pogledu novo sredstvo: slovansko hišno industrijo. Za to se je razgrevala in jo podpirala povsod, doma, pri Čehih in pri drugih Slovanih, posebno pri Hrvatih. Po nje iniciativi se je priredila v Pragi češka narodopisna razstava, ki je porodila ustanovitev češkega narodopisnega muzeja. V narodnem življenju Čehov je igrala vidno vlogo. Na nje domu so se shajali narodni in kulturni delavci in je pokojnica moralno in materialno podpirala vsako njihovo akcijo. — Večna slava plemeniti pokojnici!

Oficijalni svinčnik urada za vojno pomoč. V vrsto predmetov, ki jih razpečava ta urad, je sprejet sedaj normalen svinčnik v dolgoti 18 cm. Svinčnik je na šest robov, s črnomurimi ploskvami. Ima napis »Oficijalna vojna oskrb« v zlatu in tvrdko »L. C. Hardtmuth št. 1«. Svinčnik se dobiva po normalni ceni 14 vin. za kos in K 1:20 za tucat v tehnični obratni centrali urada za vojno pomoč, v vseh oficijalnih prodajalnicah in pri vseh trgovcih s papirjem. Nadalje je ista pisarna dala napraviti po tvrdki L. C. Hardtmuth žepni svinčnik z imenom »Koh-i-Noor«. Tudi ta svinčnik ima napis »oficijalna vojna oskrb« in pride v prodaje v elegantnih etujih po 6 kosov za 2 K, oziroma 18 K za ducat.

Uradno odobrena »Avstrijska vojna kuhinjska knjiga«, ki jo je spisala Gisela Urbanova, je izšla pred par dnevi. Velja 80 vin. Obsega 100 vojnih kuharskih receptov in poleg tega 75 receptov, ki so namenjeni za bolnišnice in oskrbo bolnikov.

Vojni davek za imovite sloje. »Obzor« poroča: Na Reki so ves teden popisovali osebe, ki imajo nad 20.000 K letnega dohodka. Te osebe bodo morale plačati posebni vojni davek, ki ga bo proračunal posebni davčni odsek.

Sirote po balkanski vojni. Korespondenčni urad poroča: »Agence Tel. Bulgare« javlja: Po poročilih, ki so doslej prispela upravnemu svetu zaklada za podpiranje sirot po vojakih, ki so padli v balkanskih osvobodilnih vojnah, znaša število teh sirot 39.433, od katerih jih je 26 tisoč 657 ubojnih, torej potrebnih podpore. To število pa je nepopolno, ker še manjkajo poročila iz 21 okrožij, v katerih občine še niso vposlale seznam sirot.

O Strossmayerjevem spomeniku. Književnik Ljuba Babić priporoča, naj se z ozirom na okolnost, da se pogoji natečaja, dokler traja vojno stanje, ne dajo izvesti, ta natečaj odloži na boljše čase, v katerih se bo moglo svobodno ustvarjati, nemoteno po disharmoniji življenja šrapnelov in gromenja granat.

Papirnatih podplatov armada več ne potrebuje. Ko je pričelo zmrzovati, so priporočali kot sredstvo proti mrazu papirnat podplate. Vojnemu preskrbovališču so dopisali, da večjo podplate iz papirja. Zaloga se je tako pomnožila, da naj se podplate iz papirja več ne pošilja.

Spomeniki za padle junake. Naučno ministrstvo razpisuje natečaj za umetniške spomenike na čast padlim junakom. Natečaja se morejo udeležiti vsi avstrijski

skij umetniki, ki naj vložijo svoje osnutke med 20. in 30. septembrom. Kot jury posluje stalna umetniška komisija naučnega ministrstva, ki bo delila tudi nagrade, in sicer 2 po 15.000 K, 8000 K, 6000 K in 4 tisoč kron.

»Domača knjižica«. Zaradi nepričakovanih ovir se začne razpošiljanje dvojnega zvezka »Domače knjižice« okolo 10. marca.

Nova zvezda repatica. Zvezdoslovec Mellich severno-ameriške zvezdarne pri Cambridge v Massachussetu je odkril repatico v ozvezdju Ophiuchus. Nova repatica ni velika, a svetla, pomika se proti vzhodu. Nova repatica, ki jo nazivajo »1915 a«, se vidi ob 3. zjutraj globoko na vzhodu blizu Rimske ceste in zahodno od ozvezdja Orel.

Razgled.

— 300.000 K v dobrodelne namene je zapustil nedavno v Zagrebu umrl župnik Šnap. Nekateri male vsote se morajo takoj dovesti določenim dobrodelnim namenom, ostalo zapuščino pa bodo uživali sorodniki pokojnega župnika — do smrti. Po njihovem izumrtju pa se iz te zapuščine ustanove stipendije, ostale obresti pa dobe sestre sv. Vinka v Zagrebu za vsakdanje prehranjevanje siromakov in to tako dolgo, dokler se v Zagrebu ne ustanovi korekcijski zavod za zapuščene otroke obojega spola. Dotična glavica pripade potem temu zavodu kot »Ustanova Maksimilijana Šnapa«. Interesanto je, da je bil pokojni župnik za dobe svojega življenja na glasu sebičnosti. S svojo oporo je sijajno ovrgel to obdolževanje.

— Cirilica v Bosni in Hercegovini. Kakor javlja »Hrvatska« iz Sarajeva, izide v kratkem naredba o odstranjenju cirilice iz vseh javnih bos.-herc. uradov. Dosedaj je imela cirilica zakonito zajamčeno enakopravnost z latinico.

— Izmenjavanje avstrijskih in ameriških vseučiliških profesorjev. Z Dunaja smo prejeli: Dunajsko vseučilišče javlja uradno, da se predavanja avstrijskih in ameriških izmenjajočih se profesorjev letos ne bodo vršila. Profesor Oberhummer, predsednik geografske družbe, ki naj bi bil letos predaval v Noyem Jorku o avstrijski in ogrski geografiji, priobčuje, da se mednarodnemu pravu nasprotujočega vedenja Anglije in Francije na morju čuti primoranega, zaprositi naučno ministrstvo, naj ga odveže od obveze k predavanju v Ameriki. — Ameriški profesor John Bourges, ki naj bi bil predaval na Dunaju, se je odrekel potovanju preko morja, deluje pa v Ameriki jako uspešno za razumevanje naših razmer. Nadalje se poklada važnost v ugotovitvah, da se je najnovejša vest v listih o imenovanju profesorja Oberhummerja izmenjevalni profesorjem nanašala na mnogo prejšnji čas.

— Z nemških vseučilišč je na bojnem polju 38.400 slušateljev; s tehnik je slušateljev na bojišču 9000.

— Raba nemškega in letskega jezika prepovedana. Korespondenčni urad poroča: »Ruskoje Slovo« poroča iz Varšave: Korespondenčni urad poroča: Upravna oblast je izgnala 140 Židov in 40 Poljakov v Sibirijo, ker so bili obtoženi, da so kupčevali z nemško intendaturo. Nadzornišvo šolskega okraja Riga je potom okrožnice prepovedalo učencem posluževati se nemškega ali letskega jezika tudi v privatnem govoru.

— Prva absolventka stavbno-strokovne šole v Avstriji. Na stavbno-strokovni šoli češke državne obrtne šole v Brnu je gospica Vlasta Kocova napravila zrelostni izpit. Gospica Kocova je prva dama v Avstriji, ki je napravila ta izpit.

— Smetanovo »Prodano nevesto« so te dni peli v Berlinu in v Düsseldorfu z najlepšim uspehom.

— Hrvatsko vseučilišče — vojašnica. Med hrvatsko vlado in vojaškimi oblastmi je bil zaključen dogovor, v smislu katerega se preuredi zagrebško vseučiliško poslopje v vojašnico. Predavanja pa s tem ne prenehajo, temveč se bodo nadaljevala v raznih vseučiliških institutih in v poslopju glasbenega zavoda.

— Njegova magnificenca — c. in kr. poročnik. Rektor levovske tehnike prof. dr. Huber se je prostovoljno priglasi za vojaka ter je bil te dni povišan za poročnika. Prof. Huber je menda edini visokšolski rektor na svetu, ki še služi kot poročnik v vojski.

— Obsojena Tolstojevca. Korespondenčni urad poroča: Tolstojevca Leščenko in Bjelenko sta bila zaradi razširjanja nedovoljenih spisov Leva Tolstega obsojena v enoletno ječo. Senat ni ugodil pri- tožbi.

KMETOVALCEM AVSTRIJE.

Poljedelski minister je izdal naslednji oklic:

Z velikim trudom, z neumornim sodelovanjem starcev, žen in otrok so pospravili kmetovalci Avstrije žetev preteklega leta, premagavši velike težave, so v jeseni obdelali polje. V lepi složnosti se je pomagalo tistim gospodarstvom, ki jim je odvzela vojna gospodarja in najkrepkejše delavske sile.

Po vsiljenem počivanju v zimi pri naša bližajoča se pomlad poljedelstvu običajne naloge; vsakega resno skrbi, je li mu bo mogoče zmagati te naloge. Žal, ne smemo upati, da bo pomladansko solnce ogrevalo mirno Evropo; odgovornost, ki sloni na rediteljih prebivalstva, ukazuje, da računamo z možnostjo, da bo tudi še za prihodnjo žetev preživljanje domovine zavisno od tega, kar bo rodila domača gruda.

Zaradi tega je letošnje pomladansko delo važnejše, kakor v letih miru. Pripravljenost vojske, zaupanje meščanov je odvisno od pridelka poljedelstva.

Na stotisoče onih, ki so sicer spomlad obdelovali polje, je poklicanih pod orožje, in nešteto jih počiva v tuji zemlji. Dvojna, da, večkrat še večja teža sloni na slabejših ramah tistih, ki so ostali doma.

Predvsem je treba, da ne ostane niti košček zemlje neporabljen. Ledina — ki so jo umni kmetovalci že davno opustili — mora letos popolnoma izginiti. Vsak košček polja, vsak vrh, vsaka plodovita gozdna goljava se mora porabiti ter naj se da, ako lastnik ne more sam obdelati, v zakup ali pa prepusti drugemu v obdelovanje proti deležu donosa.

Vsade naj se predvsem take rastline, ki neposredno služijo za človeški živež. Jara pšenica in jara rž, ki ne dajeta povsod zanesljive in cele žetve, zahtevata posebno ugodno zemljo, ugodno podnebje in zgodnjo setev. Kjer ni teh pogojev, naj se predvsem seje ječmen in oves, ki ju je sedaj prištevati krušnim pridelkom.

Posebno je priporočati saditev fižola in graha, ki tudi v slabi zemlji dobro uspevata.

Kjer dopuščajo podnebje in talne razmere pridelovanje zelenjave tudi na polju, naj se po možnosti nasadi zgodnji krompir in zgodnja zelenjava, da bo na trgu še pred žetvijo zadosti poljskih pridelkov.

Posebno južni deli države naj se lotijo saditve zgodnjega krompirja in zgodnje zelenjave.

Posebno važna je pravilna gojitve hišnih vrtov na deželi; v vrtovih dozori pri pravočasni saditvi in z uporabljanjem preprostih vrtnarskih sredstev, kakor gnojnih gred za gojitev sadik, z namakanjem i. dr., raznovrstna zelenjava za domačo porabo v veliki množini in prej, kakor drugod.

Spričo velikih tozemskih zalog sladkorja je znatna omejitev saditve sladkorne pese gospodarsko opravičena, pa zaradi nedostajanja dušikovih gnojil, ki utegne pridelek jako zmanjšati, tudi potrebna. Zemlja, ki postane zaradi tega prosta, naj se predvsem porabi za žito in zelenjavo.

Posebno pozornost pa je posvetiti saditvi krompirja, ki daje tudi v slabejši zemlji zanesljiv pridelek.

Štedite semena in uporabljajte pri sejanju po možnosti sejalni stroj. Noben komad tega stroja naj ne počiva v času setve. Priprava naj ne služi samo njenemu lastniku, temveč tudi sosedom. Uvažajte načelo: Dobro obdelaj zemljo, sejaj na redko in krepko pognoj!

Rastlin, ki jih potrebuje živina za krmo, naj se le toliko naseje, oziroma nasadi, kolikor je treba po številu živine. Strnišča, deteljšča, ki so že izčrpana, naj se preorjejo in po možnosti porabijo za nasad takih sadežev, ki služijo za človeško hrano.

Pa tudi za najnujnejšo potrebo sirovin za važna industrijska podjetja naj skrbi poljedelstvo. Kjer so za to pogoji, naj se letos obrača posebno pozornost oljnatim in lanenim rastlinam.

Kjer kaže, sejajte tudi jaro ogrščico in jaro repico. — Te rastline se ne rabijo samo za pridelovanje nepogrešljivega olja in jedilne masti, temveč tudi za izdelovanje najvažnejših krnil, n. pr. oljnatih tropin. Ker je dovoz inozemskega olja prekinjen, se bodo zaradi večjega povpraševanja gotovo dosegle višje cene.

Sejajte, kjer razmere dopuščajo, lan in konoplje, da se pokrije potreba vlaknin za tozemsko industrijo. Z nasetvijo konoplje, ki se bo v tistih krajih, kjer je njena kultura še v spominu, zopet hitro oživela, se bo odpomoglo pomanjkanju vreč in preje.

—t— Iz Przemysla se je oglašil potom letalske pošte naš priljubljeni glasbenik Ciril-Metodove šole, tovariš Emil Adamič. Piše, da je živ in zdrav ter upa, da se tak tudi povrne o svojem času. Opisuje dalje, kako hrabro in junaški se drži oblegovana armada in kako zmogovito se bore vojaki pri izpadih iz trdnjave. Presrečno pozdravlja vse prijatelje in tovariše. Ako mu hoče kdo vrniti pozdrav — naj mu piše pod naslovom »letalska pošta« Przemysl (Fliegerpost) preko Krakovega.

—t— Vodstvo otroškega vrtca v Vrdelci se obrača s ponižno prošnjo do vseh usmiljenih src, da bi se odzvala s kakoršnim si bodi milodarom za ubogo obupano družino Furlanovo na Vrdelci, ki se s 6 nedoraslimi otroki, ki obiskujejo CM. šolo, nahaja v največji bedi. Do skrajnosti je šlo, a sedaj ne more dalje, zato apeliramo na vse dobre duše, da se odzovejo prošnji, zlasti pa, ker je družina narodna ter je v mirnem času vedno z veseljem podpirala naša narodna podjetja. V imenu otrok in roditeljev se vodstvo otroškega vrtca v Vrdelci, ki se mu lahko pošilja milodare, presrečno zahvaljuje.

Istrske vesti.

—i— Razpisana so učiteljska mesta: v Dekanih mesto nadučitelja, v Dolini mesto učitelja, v Movražu mesto učitelja-voditelja. Prošnje do 31. marca na okr. šolski svet v Kopru.

—i— Odlična pohvala. V »Naši Slovi« čitamo, da je pripovedoval neki odlični prvak slovenski, kako se je minister za zunanje stvari Burian v razgovoru z njim laskavo izrazil o vedenju vojske vseh narodov monarhije in da je začel s temi besedami: »Velike in težke naloge so najslavnijeje izvršili in izvršujejo hrvatski polki«. Neki visok-vojaški dostojanstvenik pa je rekel dopisniku »Našega Jedinstva«, da se bo s Hrvati, ki so zadivili Njegovo Veličanstvo in vso monarhijo, postopalo tako, kakor so dolžni napram narodu vitežov in junakov! — Tako bo di! Saj pa Hrvatje in Slovenci ne zahtevamo nič več, nego da postopajo z nami tako kakor z narodom, ki želi živeti svoje narodno življenje na temelju pravice in enakopravnosti.

Splošni vestnik.

Učiteljske Novine v svoji številki z dne 18. pret. mes. laskavo omenjajo našo revijo »Popotnik«. Tudi se spominjajo rojstvene sedemdesetletnice našega M. J. Nerata.

O delu slovenskega učiteljstva za »Rdeči križ« sta pohvalno poročala uradna »Laibacher Zeitung« in »Slovenski Narod«. Prva povdarja, da je to delo dokaz patriotičnega mišljenja in požrtvovalnega delovanja slovenskega učiteljstva. »Slovenski Narod« pa piše: »V zadnji številki »Učiteljskega Tovariša« čitamo izkaz o delovanju učiteljstva za »Rdeči križ«. — Iz tega izkaza posnemamo, da je slovensko učiteljstvo med sedanjo vojno nabralo doslej za »Rdeči križ« 23.143 kron. — Ta za materialne razmere našega učiteljstva naravnost ogromna vsota, ki jo je učiteljstvo deloma samo žrtvovalo, deloma pa nabralo z raznimi prireditvami, predstavami in zbirkami, je jasno oglevalo domoljubnega mišljenja in požrtvovalnega delovanja naših narodnih vzgojevalcev. Čast takemu učiteljstvu, ki si ob svojih skromnih dohodkih pritrtega od ust, da more pomagati našim hrabrim ranjenim in bolnim vojakom!«

Slovensko Planinsko Društvo se usaja zaradi povabila c. in kr. urada za vojno preskrbo na Dunaju prositi svoje člane in prijatelje, da bi blagovolili odstopiti za opremo vojaštva svoje gorske črevlje — četudi že nošene — in jih poslati ali osrednjemu odboru »Slovenskega Planinskega Društva« v Ljubljani ali pa na naslov: »Sammelstelle des Kriegsfürsorgeamtes, Wien IX., Berggasse 16.«

Pomladanska dela na polju. V svrhu, da bi se hitro izvršila pomladanska dela na polju, kar je velike važnosti tako v gospodarskem, kakor tudi v vojaškem oziru, je vojna uprava odredila, da dobe pri formacijah v notranjosti države, pri nadomestnih formacijah službujoči vojaki in tisti, ki so rekonvalescentje, če so po poklicu kmetovalci, kratke dopuste, največ do 14 dni, da opravijo potrebna kmetijska dela. Dopuste dobe v prvi vrsti samostojni kmetovalci, potem rodovinski člani samostojnih kmetovalcev in končno kmetijski delavci. Tisti, ki dobe dopust, bodo imeli prosto vožnjo po železnici, a če bi se po preteku dopusta ne vrnili, bi

zapadli strogi kazni. Vsi, ki bodo imeli dopuste, bodo dalje dobivali svoje vojaške pristojbine in njihove rodovine pristojbe jim podpore. Če bi še kaj takega vojaštva ostalo na dispozicijo, se bodo skupine po 20 mož komandirale na delo k posameznim občinam ali k posameznikom večjih kmetij. V posebnega uvaževanja vrednih slučajih se bo na posebno prošnjo, ki jo je vložiti pri politični oblasti, dovoljevala časovno omejena oprostitve od vojaške službe, a samo samostojnim kmetovalcem in kmetijskim uradnikom.

Koliko je Poljakov na bojnem polju. Vojni poročevalec Fran Molnar opisuje svoje bivanje v Krakovu ter pripoveduje, da mu je neki Poljak rekel sledeče: »Prosim vas, napišite, da je poljski narod nesrečnejši narod na svetu. Vsa vojna se vrši na poljskem teritoriju. Pod nemško komando se bori od preko 4 milijonov Poljakov 340.000 vojakov. Tu pri nas se od 4 in pol milijona Poljakov bori 400.000 vojakov. V Rusiji od 12 milijonov Poljakov 800.000. Proti 800.000 ruskih Poljakov se bori torej 740.000 nemško-avstrijskih Poljakov.«

Smrt odlične češke rodoljubke in prijateljice Jugoslovanov. V Pragi je umrla češka patriotka, gospa Maruša-Wodwarska-Neureutterjeva v 51. letu svojega kulturnemu napredku in slovanski stvari posvečenega življenja. Velike so bile simpatije te plemenite Čehinje do nas Slovencev in Hrvatov. Ali te simpatije so bile vedno združene z dejanjsko dobroteljsko. O tem bi mogel pripovedovati marsikateri hrvatski in slovenski dijak, ki je študiral v Pragi. Prežeta z globokim slovanskim čuvstvom se je vedno intenzivno zanimala za spoznanje slovanskih narodov. Nje plemeniti ženski okus je odkril v tem pogledu novo sredstvo: slovansko hišno industrijo. Za to se je razgrevala in jo podpirala povsod, doma, pri Čehih in pri drugih Slovanih, posebno pri Hrvatih. Po nje iniciativi se je priredila v Pragi češka narodopisna razstava, ki je porodila ustanovitev češkega narodopisnega muzeja. V narodnem življenju Čehov je igrala vidno vlogo. Na nje domu so se shajali narodni in kulturni delavci in je pokojnica moralno in materialno podpirala vsako njihovo akcijo. — Večna slava plemeniti pokojnici!

Oficijalni svinčnik urada za vojno pomoč. V vrsto predmetov, ki jih razpečava ta urad, je sprejet sedaj normalen svinčnik v dolgoti 18 cm. Svinčnik je na šest robov, s črnomurimi ploskvami. Ima napis »Oficijalna vojna oskrb« v zlatu in tvrdko »L. C. Hardtmuth št. 1«. Svinčnik se dobiva po normalni ceni 14 vin. za kos in K 1:20 za tucat v tehnični obratni centrali urada za vojno pomoč, v vseh oficijalnih prodajalnicah in pri vseh trgovcih s papirjem. Nadalje je ista pisarna dala napraviti po tvrdki L. C. Hardtmuth žepni svinčnik z imenom »Koh-i-Noor«. Tudi ta svinčnik ima napis »oficijalna vojna oskrb« in pride v prodaje v elegantnih etujih po 6 kosov za 2 K, oziroma 18 K za ducat.

Uradno odobrena »Avstrijska vojna kuhinjska knjiga«, ki jo je spisala Gisela Urbanova, je izšla pred par dnevi. Velja 80 vin. Obsega 100 vojnih kuharskih receptov in poleg tega 75 receptov, ki so namenjeni za bolnišnice in oskrbo bolnikov.

Vojni davek za imovite sloje. »Obzor« poroča: Na Reki so ves teden popisovali osebe, ki imajo nad 20.000 K letnega dohodka. Te osebe bodo morale plačati posebni vojni davek, ki ga bo proračunal posebni davčni odsek.

Sirote po balkanski vojni. Korespondenčni urad poroča: »Agence Tel. Bulgare« javlja: Po poročilih, ki so doslej prispela upravnemu svetu zaklada za podpiranje sirot po vojaki, ki so padli v balkanskih osvobodilnih vojnah, znaša število teh sirot 39.433, od katerih jih je 26 tisoč 657 ubojnih, torej potrebnih podpore. To število pa je nepopolno, ker še manjkajo poročila iz 21 okrožij, v katerih občine še niso vposlale seznam sirot.

O Strossmayerjevem spomeniku. Književnik Ljuba Babić priporoča, naj se z ozirom na okolnost, da se pogoji natečaja, dokler traja vojno stanje, ne dajo izvesti, ta natečaj odloži na boljše čase, v katerih se bo moglo svobodno ustvarjati, nemoteno po disharmoniji življenja šrapnelov in gromenja granat.

Papirnatih podplatov armada več ne potrebuje. Ko je pričelo zmrzovati, so poročali kot sredstvo proti mrazu papirnatih podplatov. Vojnemu preskrbovališču so dopisali, da večjo podplate iz papirja. Zaloga se je tako pomnožila, da naj se podplati iz papirja več ne pošiljajo.

Spomeniki za padle junake. Naučno ministrstvo razpisuje natečaj za umetniške spomenike na čast padlim junakom. Natečaja se morejo udeležiti vsi avstrijski

skij umetniki, ki naj vložijo svoje osnutke med 20. in 30. septembrom. Kot jury posluje stalna umetniška komisija naučnega ministrstva, ki bo delila tudi nagrade, in sicer 2 po 15.000 K, 8000 K, 6000 K in 4 tisoč kron.

»Domača knjižica«. Zaradi nepričakovanih ovir se začne razpošiljanje dvojnega zvezka »Domače knjižice« okolo 10. marca.

Nova zvezda repatica. Zvezdoslovec Mellich severno-ameriške zvezdarne pri Cambridge v Massachussetu je odkril repatico v ozvezdju Ophiuchus. Nova repatica ni velika, a svetla, pomika se proti vzhodu. Nova repatica, ki jo nazivajo »1915 a«, se vidi ob 3. zjutraj globoko na vzhodu blizu Rimske ceste in zahodno od ozvezdja Orel.

Razgled.

— 300.000 K v dobrodelne namene je zapustil nedavno v Zagrebu umrl župnik Šnap. Nekatere male vsote se morajo takoj dovesti določenim dobrodelnim namenom, ostalo zapuščino pa bodo uživali sorodniki pokojnega župnika — do smrti. Po njihovem izumrtju pa se iz te zapuščine ustanove stipendije, ostale obresti pa dobe sestre sv. Vinka v Zagrebu za vsakdanje prehranjevanje siromakov in to tako dolgo, dokler se v Zagrebu ne ustanovi korekcijski zavod za zapuščene otroke obojega spola. Dotična glavica pripade potem temu zavodu kot »Ustanova Maksimilijana Šnapa«. Interesanto je, da je bil pokojni župnik za dobe svojega življenja na glasu sebičnosti. S svojo oporo je sijajno ovrgel to obdolževanje.

— Cirilica v Bosni in Hercegovini. Kakor javlja »Hrvatska« iz Sarajeva, izide v kratkem naredba o odstranjenju cirilice iz vseh javnih bos.-herc. uradov. Dosedaj je imela cirilica zakonito zajamčeno enakopravnost z latinico.

— Izmenjavanje avstrijskih in ameriških vseučiliških profesorjev. Z Dunaja smo prejeli: Dunajsko vseučilišče javlja uradno, da se predavanja avstrijskih in ameriških izmenjajočih se profesorjev letos ne bodo vršila. Profesor Oberhummer, predsednik geografske družbe, ki naj bi bil letos predaval v Noyem Jorku o avstrijski in ogrski geografiji, priobčuje, da se mednarodnemu pravu nasprotujočega vedenja Anglije in Francije na morju čuti primoranega, zaprositi naučno ministrstvo, naj ga odveže od obveze k predavanju v Ameriki. — Ameriški profesor John Bourges, ki naj bi bil predaval na Dunaju, se je odrekel potovanju preko morja, deluje pa v Ameriki jako uspešno za razumevanje naših razmer. Nadalje se poklada važnost v ugotovitvah, da se je najnovejša vest v listih o imenovanju profesorja Oberhummerja izmenjevalni profesorjem nanašala na mnogo prejšnji čas.

— Z nemških vseučilišč je na bojnem polju 38.400 slušateljev; s tehnik je slušateljev na bojišču 9000.

— Raba nemškega in letskega jezika prepovedana. Korespondenčni urad poroča: »Ruskoje Slovo« poroča iz Varšave: Korespondenčni urad poroča: Upravna oblast je izgnala 140 Židov in 40 Poljakov v Sibirijo, ker so bili obtoženi, da so kupčevali z nemško intendaturo. Nadzornišvo šolskega okraja Riga je potom okrožnice prepovedalo učencem posluževati se nemškega ali letskega jezika tudi v privatnem govoru.

— Prva absolventka stavbno-strokovne šole v Avstriji. Na stavbno-strokovni šoli češke državne obrtne šole v Brnu je gospica Vlasta Kocova napravila zrelostni izpit. Gospica Kocova je prva dama v Avstriji, ki je napravila ta izpit.

— Smetanovo »Prodano nevesto« so te dni peli v Berlinu in v Düsseldorfu z najlepšim uspehom.

— Hrvatsko vseučilišče — vojašnica. Med hrvatsko vlado in vojaškimi oblastmi je bil zaključen dogovor, v smislu katerega se preuredi zagrebško vseučiliško poslopje v vojašnico. Predavanja pa s tem ne prenehajo, temveč se bodo nadaljevala v raznih vseučiliških institutih in v poslopju glasbenega zavoda.

— Njegova magnificenca — c. in kr. poročnik. Rektor levovske tehnike prof. dr. Huber se je prostovoljno priglasi za vojaka ter je bil te dni povišan za poročnika. Prof. Huber je menda edini visokšolski rektor na svetu, ki še služi kot poročnik v vojski.

— Obsojena Tolstojevca. Korespondenčni urad poroča: Tolstojevca Leščenko in Bjelenko sta bila zaradi razširjanja nedovoljenih spisov Leva Tolstega obsojena v enoletno ječo. Senat ni ugodil pri- tožbi.

KMETOVALCEM AVSTRIJE.

Poljedelski minister je izdal naslednji oklic:

Z velikim trudom, z neumornim sodelovanjem starcev, žen in otrok so po- spravili kmetovalci Avstrije žetev preteklega leta, premagavši velike težave, so v jeseni obdelali polje. V lepi složnosti se je pomagalo tistim gospodarstvom, ki jim je odvzela vojna gospodarja in najkrepkejše delavske sile.

Po vsiljenem počivanju v zimi pri- naša bližajoča se pomlad poljedelstvu o- bičajne naloge; vsakega resno skrbi, je li mu bo mogoče zmagati te naloge. Žal, ne smemo upati, da bo pomladansko solnce ogrevalo mirno Evropo; odgovornost, ki sloni na rediteljih prebivalstva, ukazuje, da računamo z možnostjo, da bo tudi še za prihodnjo žetev preživljanje domovine zavisno od tega, kar bo rodila domača gruda.

Zaradi tega je letošnje pomladansko delo važnejše, kakor v letih miru. Pri- pravljeno vojske, zaupanje meščanov je odvisno od pridelka poljedelstva.

Na stotisoče onih, ki so sicer spomla- di obdelovali polje, je poklicanih pod oro- žje, in nešteto jih počiva v tuji zemlji. Dvojna, da, večkrat še večja teža sloni na slabejših ramah tistih, ki so ostali doma.

Predvsem je treba, da ne ostane niti košček zemlje neporabljen. Ledina — ki so jo umni kmetovalci že davno opustili — mora letos popolnoma izginiti. Vsak košček polja, vsak vrh, vsaka plodovita gozdna goljava se mora porabiti ter naj se da, ako lastnik ne more sam obdelati, v zakup ali pa prepusti drugemu v obde- lovanje proti deležu donosa.

Vsade naj se predvsem take rastline, ki neposredno služijo za človeški živež. Jara pšenica in jara rž, ki ne dajeta pov- sod zanesljive in cele žetve, zahtevata posebno ugodno zemljo, ugodno podnebje in zgodnjo setev. Kjer ni teh pogojev, naj se predvsem seje ječmen in oves, ki ju je sedaj prištevati krušnim pridelkom.

Posebno je priporočati saditev fižola in graha, ki tudi v slabi zemlji dobro u- spevata.

Kjer dopuščajo podnebje in talne raz- mere pridelovanje zelenjave tudi na polju, naj se po možnosti nasadi zgodnji krom- pir in zgodnja zelenjava, da bo na trgu še pred žetvijo zadosti poljskih pridelkov.

Posebno južni deli države naj se lo- tijo saditve zgodnjega krompirja in zgod- nje zelenjave.

Posebno važna je pravilna gojitev hišnih vrtov na deželi; v vrtovih dozori pri pravočasni saditvi in z uporabljanjem preprostih vrtnarskih sredstev, kakor gnojnih gred za gojitev sadik, z namaka- njem i. dr., raznovrstna zelenjava za do- mačo porabo v veliki množini in prej, ka- kor drugod.

Spričo velikih tozemskih zalog slad- korja je znatna omejitev saditve slad- korne pese gospodarsko opravičena, pa zaradi nedostajanja dušikovih gnojil, ki utegne pridelek jako zmanjšati, tudi po- trebna. Zemlja, ki postane zaradi tega prosta, naj se predvsem porabi za žito in zelenjavo.

Posebno pozornost pa je posvetiti saditvi krompirja, ki daje tudi v slabejši zemlji zanesljiv pridelek.

Štedite semena in uporabljajte pri se- janju po možnosti sejalni stroj. Noben ko- mad tega stroja naj ne počiva v času set- ve. Priprava naj ne služi samo njenemu lastniku, temveč tudi sosedom. Uvažajte načelo: Dobro obdelaj zemljo, sejaj na redko in krepko pognoj!

Rastlin, ki jih potrebuje živina za kr- mo, naj se le toliko naseje, oziroma na- sadi, kolikor je treba po številu živine. Strnišča, deteljšča, ki so že izčrpana, naj se preorjejo in po možnosti porabijo za nasad takih sadežev, ki služijo za člove- ško hrano.

Pa tudi za najnujnejšo potrebo siro- vin za važna industrijska podjetja naj skrbi poljedelstvo. Kjer so za to pogoji, naj se letos obrača posebno pozornost oljnatim in lanenim rastlinam.

Kjer kaže, sejajte tudi jaro ogrščico in jaro repico. — Te rastline se ne rabijo samo za pridelovanje nepogrešljivega olja in jedilne masti, temveč tudi za izdelova- nje najvažnejših krmi, n. pr. oljnatih tropin. Ker je dovoz inozemskega olja pre- kinjen, se bodo zaradi večjega povpraše- vanja gotovo dosegle višje cene.

Sejajte, kjer razmere dopuščajo, lan in konoplje, da se pokrije potreba vlaknin za tozemsko industrijo. Z nasetvijo ko- noplje, ki se bo v tistih krajih, kjer je nje- na kultura še v spominu, zopet hitro oži- vela, se bo odpomoglo pomanjkanju vreč in preje.

Kmetovalci Avstrije!

Uvažujte nasvete svojih deželnih korporacij in zadrug, ki so poklicane pomagati Vam s svetom in dejanjem, pokorite se rade volje ukazilom žetvenih komisij in občin, ki jim je bila z Najvišjim pooblastilom poverjena posebna skrb za obdelovanje polja, izpolnite zvesto svojo častno dolžnost kot reditelji države, in gospod Bog bo blagoslovil Vašo setev.

Na Dunaju, dne 14. febr. 1915.

C. kr. poljedelski minister:
Zenker s. r.

Objavljamo ta oklic poljedelskega ministrstva v prepričanju, da bodo naši slovenski učitelji, ki so še ostali doma, z dejanjem in besedo stali ob strani našemu kmetovalstvu in v tem težkem času kot resnični prijatelji našega ljudstva skrbeli za njegovo blaginjo.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Tovariš Mihael Kos je poslal poleg dveletne naročnine še 2 K izredne podpore, obljubljuje pa, še kaj poslati. — Iskreno ga zahvaljujemo!

Naj bi bil sijajen zgled vsem onim naročnikom, ki so nas v teh težkih časih pozabili ali celo zapustili.

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec
v Gorici

Tržaška ulica števil. 16
v lastni hiši
in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba „Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrirana zadruga s omejenim tinitvom.

Promet d. 28. februarja K 27.507.40.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/2.3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Pozor!

Šolska vodstva, ki imajo ubožno zalogo starih Koprivnikovih „Začetnic“ in jih ne rabijo več, ker so vpeljala Widrovo „Moje berilo“ se vljudno prosijo te „začetnice“ poslati podpisaneu, ima mnogo revnih šolskih otrok da jih jim razdeli.

Za vsako tako pošiljatev se v imenu revnih obdarovancev iskreno zahvaljuje Avgust Canjko, učitelj voditelj, Žusem — pošta: Loka pri Žušmu.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani

ima v zalogi naslednje knjige

1. A. Rapè: Mladini. I., II., III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1.—, s pošto 16 h več.
2. J. Slapšak: Spisi Mišjčkovega Julčka. I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII. zvezek. Cena vsakemu teh osmih zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1.— s pošto 16 h več.
3. Engelbert Gangl: Zbrani spisi za mladino. I., II., III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1.—, s pošto 16 h več.
4. Josip Ribičič: Vsem dobrim. Cena lično vezani knjigi K 1.—, s pošto 16 h več.
5. Pavel Flerè: Palnakovi spisi. I. in II. zvezek, K 1.—.
6. Ivo Trošt: Moja setev. I. zvezek.
7. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za šolsko mladino. I., II. in III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov brez poštne je 20 h.
8. Emil Adamič: Slava cesarju Francu Jožetu I. Spevoigra za šolsko mladino. Cena K 2.—.
9. Besedilo k E. Adamičevi spevoigri. Cena 5 h.
10. Dr. E. Bretl: Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe? Cena 20 h.

Ves izkupiček za te knjige je namenjen Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta.

Kupujte te knjige vsi, ki ljubite svoje otroke! Priporočajte jih prijateljem mladine, šole in učiteljstva!

Vse te knjige se naročajo in kupujejo v „Učiteljski tiskarni“ in v vsaki knjigotržnici.

Prva gorenjska razpošiljalnica**IVAN SAVNIK**

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta najmoderneje in najtrpežnejše klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neupajajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izide bogato ilustriran cenik.

Orgle, harmonie
piana in pianina

dobavi c. kr. dvorni dobavitelj

Jan Tuček

Kutna Hora, Češko.

Pošilja cenike brezplačno in franko.

Ustanovljeno leta 1869

! Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

!! Čez 25.000 komadov !!

najnovejše konfekcije za dame, deklice, gospode, dečke in otroke.

Cele obleke za gospode od K 8.—, 12.—, 15.— naprej	Klobuke od K 1.—, 1'50, 2.— naprej
Cele obleke za dečke od K 4.—, 6.—, 8.—	Kostume za dame od K 9.—, 12.—, 15.—
Cele obleke za otroke od K 2.—, 3.—, 4.—	Damske sako in paletot od K 6.—, 8.—, 10.—
Pelerine za gospode od K 7.—, 8.—, 9.—	Krila spodnja in gornja od K 2.—, 3.—, 4.—
Sportne raglane od K 12.—, 14.—, 16.—	Hišne halje za dame od K 3'90, 4'90, 5'90

Vse drugo po priznani čudovito nizki ceni.

Ljubljansko (prej angleško) skladišče oblek

O. BERNATOVIČ, Ljubljana 5-6.

OGLEJTE SI VELIKE IZLOŽBE. Telefon števil. 132.

Priporočamo

Pfaff šivalne stroje

ki so neprekosljivi, od strokovnjakov priznani najboljši v Evropi. — Pouk v šivanju, umetnem vezenju brezplačen.

Cenjeno učiteljstvo in šole dobe pri nakupu izjemno ugodne pogoje.

spec. trgovina šiv. strojev in Puch koles.

GN. TONK, LJUBLJANA, Sodna ulica števil. 7.

—ridni posredovalci se iščejo.

Semenska trgovina in vrtnarstvo

— ALOJZIJ KORSIKA —

V LJUBLJANI — Bleiweisova cesta ali Vrtača št. 3, naznanja cenjenemu učiteljstvu, da je njen novi cenik za leto 1915 že izšel in se dobiva brezplačno.

Za obilna naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

AL. KORSIKA,

:: Domača knjižnica! ::

Izšel je dvojni zvezek „Domače knjižnice“ v obsegu 224 strani ter stane s poštino vred samo 70 v. Zelo zanimiva vsebina, med drugim krasna povest za priprosto ljudstvo „Prosjak Luka“. Naročite takoj! Prodajalci imajo 10 % popusta. Založnik dr. Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

Kmetovalci Avstrije!

Uvažujte nasvete svojih deželnih korporacij in zadržite, ki so poklicane pomagati Vam s svetom in dejanjem, pokorite se rade volje ukazom žetvenih komisij in občin, ki jim je bila z Najvišjim pooblastilom poverjena posebna skrb za obdelovanje polja, izpolnite zvesto svojo častno dolžnost kot reditelji države, in gospod Bog bo blagoslovil Vašo setev.

Na Dunaju, dne 14. febr. 1915.

C. kr. poljedelski minister:
Zenker s. r.

Objavljamo ta oklic poljedelskega ministrstva v prepričanju, da bodo naši slovenski učitelji, ki so še ostali doma, z dejanjem in besedo stali ob strani našemu kmetovalstvu in v tem težkem času kot resnični prijatelji našega ljudstva skrbeli za njegovo blaginjo.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Tovariš Mihael Kos je poslal poleg dveletne naročnine še 2 K izredne podpore, obljubljuje pa, še kaj poslati. — Iskreno ga zahvaljujemo!

Naj bi bil sijajen zgled vsem onim naročnikom, ki so nas v teh težkih časih pozabili ali celo zapustili.

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec
v Gorici

Tržaška ulica števil. 16
v lastni hiši
in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba „Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono namokim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrirana zadruga s omejenim tistemom.

Promet d. 28. februarja K 27.507.40.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/2.3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Pozor!

Šolska vodstva, ki imajo ubožno zalogo starih Koprivnikovih „Začetnic“ in jih ne rabijo več, ker so vpeljala Widrovo „Moje berilo“ se vljudno prosijo te „začetnice“ poslati podpisaneu, ima mnogo revnih solskih otrok da jih jim razdeli.

Za vsako tako pošiljatev se v imenu revnih obdarovancev iskreno zahvaljuje Avgust Canjko, učitelj voditelj, Žusem — pošta: Loka pri Žušmu.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani

ima v zalogi naslednje knjige

1. A. Rapè: Mladini. I., II., III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1.—, s pošto 16 h več.
2. J. Slapšak: Spisi Mišjakovega Julčka. I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII. zvezek. Cena vsakemu teh osmih zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1.— s pošto 16 h več.
3. Engelbert Gangl: Zbrani spisi za mladino. I., II., III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov, ki so vsi lično vezani, je K 1.—, s pošto 16 h več.
4. Josip Ribičič: Vsem dobrim. Cena lično vezani knjigi K 1.—, s pošto 16 h več.
5. Pavel Flerè: Palnakovi spisi. I. in II. zvezek, K 1.—.
6. Ivo Trošt: Moja setev. I. zvezek.
7. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za šolsko mladino. I., II. in III. zvezek. Cena vsakemu teh treh zvezkov brez poštne je 20 h.
8. Emil Adamič: Slava cesarju Francu Jožetu I. Spevoigra za šolsko mladino. Cena K 2.—.
9. Besedilo k E. Adamičevi spevoigri. Cena 5 h.
10. Dr. E. Bretl: Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe? Cena 20 h.

Ves izkupiček za te knjige je namenjen Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta.

Kupujte te knjige vsi, ki ljubite svoje otroke! Priporočajte jih prijateljem mladine, šole in učiteljstva!

Vse te knjige se naročajo in kupujejo v „Učiteljski tiskarni“ in v vsaki knjigotržnici.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta najmoderneje in najtrpežnejše klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3.— dalje.

Cevlje za dame in gospode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neupajajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izide bogato ilustriran cenik.

Orgle, harmonie
piana in pianina

dobavi c. kr. dvorni dobavitelj

Jan Tuček

Kutna Hora, Češko.

Pošilja cenike brezplačno in franko.

Ustanovljeno leta 1869

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

!! Čez 25.000 komadov !!

najnovejše konfekcije za dame, deklice, gospode, dečke in otroke.

Cele obleke za gospode od K 8.—, 12.—, 15.— naprej	Klobuke od K 1.—, 1'50, 2.— naprej
Cele obleke za dečke od K 4.—, 6.—, 8.—	Kostume za dame od K 9.—, 12.—, 15.—
Cele obleke za otroke od K 2.—, 3.—, 4.—	Damske sako in paletot od K 6.—, 8.—, 10.—
Pelerine za gospode od K 7.—, 8.—, 9.—	Krila spodnja in gornja od K 2.—, 3.—, 4.—
Sportne raglane od K 12.—, 14.—, 16.—	Hišne halje za dame od K 3'90, 4'90, 5'90

Vse drugo po priznani čudovito nizki ceni.

Ljubljansko (prej angleško) skladišče oblek

O. BERNATOVIČ, Ljubljana 5-6.

OGLEJTE SI VELIKE IZLOŽBE. Telefon števil. 132.

Priporočamo

Pfaff šivalne stroje

ki so neprekosljivi, od strokovnjakov priznani najboljši v Evropi. — Pouk v šivanju, umetnem vezenju brezplačen.

Cenjeno učiteljstvo in šole dobe pri nakupu izjemno ugodne pogoje.

spec. trgovina šiv. strojev in Puch koles.

GN. OK, LJUBLJANA, Sodna ulica števil. 7.

ridni posredovalci se iščejo.

Semenska trgovina in vrtnarstvo

ALOJZI KORSIKA

V LJUBLJANI — Bleiweisova cesta ali Vrtača št. 3, naznanja cenjenemu učiteljstvu, da je njen novi cenik za leto 1915 že izšel in se dobiva brezplačno.

Za obilna naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

AL. KORSIKA,

:: Domača knjižnica! ::

Izšel je dvojni zvezek „Domače knjižnice“ v obsegu 224 strani ter stane s poštino vred samo 70 v. Zelo zanimiva vsebina, med drugim krasna povest za priprosto ljudstvo „Prosjak Luka“. Naročite takoj! Prodajalci imajo 10 % popusta. Založnik dr. Lj. Koser, Juršinci pri Ptuj, Štajersko.

—t— Iz Przemysla se je oglasil potom letalske pošte naš priljubljeni glasbenik Ciril-Metodove šole, tovariš Emil Adamič. Piše, da je živ in zdrav ter upa, da se tak tudi povrne o svojem času. Opisuje dalje, kako hrabro in junaški se drži oblegovana armada in kako zmogovito se bore vojaki pri izpadih iz trdnjave. Presrečno pozdravlja vse prijatelje in tovariše. Ako mu hoče kdo vrniti pozdrav — naj mu piše pod naslovom »letalska pošta« Przemysl (Fliegerpost) preko Krakovega.

—t— Vodstvo otroškega vrtca v Vrdelci se obrača s ponižno prošnjo do vseh usmiljenih src, da bi se odzvala s kakoršnim si bodi milodarom za ubogo obupano družino Furlanovo na Vrdelci, ki se s 6 nedoraslimi otroki, ki obiskujejo CM. šolo, nahaja v največji bedi. Do skrajnosti je šlo, a sedaj ne more dalje, zato apeliramo na vse dobre duše, da se odzovejo prošnji, zlasti pa, ker je družina narodna ter je v mirnem času vedno z veseljem podpirala naša narodna podjetja. V imenu otrok in roditeljev se vodstvo otroškega vrtca v Vrdelci, ki se mu lahko pošilja milodare, presrečno zahvaljuje.

Istrske vesti.

—i— Razpisana so učiteljska mesta: v Dekanih mesto nadučitelja, v Dolini mesto učitelja, v Movražu mesto učitelja-voditelja. Prošnje do 31. marca na okr. šolski svet v Kopru.

—i— Odlična pohvala. V »Naši Slovi« čitamo, da je pripovedoval neki odlični prvak slovenski, kako se je minister za zunanje stvari Burian v razgovoru z njim laskavo izrazil o vedenju vojske vseh narodov monarhije in da je začel s temi besedami: »Velike in težke naloge so najslavnejše izvršili in izvršujejo hrvatski polki«. Neki visok-vojaški dostojanstvenik pa je rekel dopisniku »Našega Jedinstva«, da se bo s Hrvati, ki so zadivili Njegovo Veličanstvo in vso monarhijo, postopalo tako, kakor so dolžni napram narodu vitežov in junakov! — Tako bo di! Saj pa Hrvatje in Slovenci ne zahtevamo nič več, nego da postopajo z nami tako kakor z narodom, ki želi živeti svoje narodno življenje na temelju pravice in enakopravnosti.

Splošni vestnik.

Učiteljske Novine v svoji številki z dne 18. pret. mes. laskavo omenjajo našo revijo »Popotnik«. Tudi se spominjajo rojstvene sedemdesetletnice našega M. J. Nerata.

O delu slovenskega učiteljstva za »Rdeči križ« sta pohvalno poročala uradna »Laibacher Zeitung« in »Slovenski Narod«. Prva povdarja, da je to delo dokaz patriotičnega mišljenja in požrtvovalnega delovanja slovenskega učiteljstva. »Slovenski Narod« pa piše: »V zadnji številki »Učiteljskega Tovariša« čitamo izkaz o delovanju učiteljstva za »Rdeči križ«. — Iz tega izkaza posnemamo, da je slovensko učiteljstvo med sedanjo vojno nabralo doslej za »Rdeči križ« 23.143 kron. — Ta za materialne razmere našega učiteljstva naravnost ogromna vsota, ki jo je učiteljstvo deloma samo žrtvovalo, deloma pa nabralo z raznimi prireditvami, predstavami in zbirkami, je jasno oglevalo domoljubnega mišljenja in požrtvovalnega delovanja naših narodnih vzgojevalcev. Čast takemu učiteljstvu, ki si ob svojih skromnih dohodkih pritrjava od ust, da more pomagati našim hrabrim ranjenim in bolnim vojakom!«

Slovensko Planinsko Društvo se usaja zaradi povabila c. in kr. urada za vojno preskrbo na Dunaju prositi svoje člane in prijatelje, da bi blagovolili odstopiti za opremo vojaštva svoje gorske črevlje — četudi že nošene — in jih poslati ali osrednjemu odboru »Slovenskega Planinskega Društva« v Ljubljani ali pa na naslov: »Sammelstelle des Kriegsfürsorgeamtes, Wien IX., Berggasse 16.«

Pomladanska dela na polju. V svrhu, da bi se hitro izvršila pomladanska dela na polju, kar je velike važnosti tako v gospodarskem, kakor tudi v vojaškem oziru, je vojna uprava odredila, da dobe pri formacijah v notranjosti države, pri nadomestnih formacijah službujoči vojaki in tisti, ki so rekonvalescentje, če so po poklicu kmetovalci, kratke dopuste, največ do 14 dni, da opravijo potrebna kmetijska dela. Dopuste dobe v prvi vrsti samostojni kmetovalci, potem rodovinski člani samostojnih kmetovalcev in končno kmetijski delavci. Tisti, ki dobe dopust, bodo imeli prosto vožnjo po železnici, a če bi se po preteku dopusta ne vrnili, bi

zapadli strogi kazni. Vsi, ki bodo imeli dopuste, bodo dalje dobivali svoje vojaške pristojbine in njihove rodovine pristojbe jim podpore. Če bi še kaj takega vojaštva ostalo na dispozicijo, se bodo skupine po 20 mož komandirale na delo k posameznim občinam ali k posameznikom večjih kmetij. V posebnega uvaževanja vrednih slučajih se bo na posebno prošnjo, ki jo je vložiti pri politični oblasti, dovoljevala časovno omejena oprostitve od vojaške službe, a samo samostojnim kmetovalcem in kmetijskim uradnikom.

Koliko je Poljakov na bojnem polju. Vojni poročevalec Fran Molnar opisuje svoje bivanje v Krakovu ter pripoveduje, da mu je neki Poljak rekel sledeče: »Prosim vas, napišite, da je poljski narod nesrečnejši narod na svetu. Vsa vojna se vrši na poljskem teritoriju. Pod nemško komando se bori od preko 4 milijonov Poljakov 340.000 vojakov. Tu pri nas se od 4 in pol milijona Poljakov bori 400.000 vojakov. V Rusiji od 12 milijonov Poljakov 800.000. Proti 800.000 ruskih Poljakov se bori torej 740.000 nemško-avstrijskih Poljakov.«

Smrt odlične češke rodoljubke in prijateljice Jugoslovanov. V Pragi je umrla češka patriotka, gospa Maruša-Wodwarska-Neureutterjeva v 51. letu svojega kulturnemu napredku in slovanski stvari posvečenega življenja. Velike so bile simpatije te plemenite Čehinje do nas Slovencev in Hrvatov. Ali te simpatije so bile vedno združene z dejanjsko dobroteljsko. O tem bi mogel pripovedovati marsikateri hrvatski in slovenski dijak, ki je študiral v Pragi. Prežeta z globokim slovanskim čuvstvom se je vedno intenzivno zanimala za spoznanje slovanskih narodov. Nje plemeniti ženski okus je odkril v tem pogledu novo sredstvo: slovansko hišno industrijo. Za to se je razgrevala in jo podpirala povsod, doma, pri Čehih in pri drugih Slovanih, posebno pri Hrvatih. Po nje iniciativi se je priredila v Pragi češka narodopisna razstava, ki je porodila ustanovitev češkega narodopisnega muzeja. V narodnem življenju Čehov je igrala vidno vlogo. Na nje domu so se shajali narodni in kulturni delavci in je pokojnica moralno in materialno podpirala vsako njihovo akcijo. — Večna slava plemeniti pokojnici!

Oficijalni svinčnik urada za vojno pomoč. V vrsto predmetov, ki jih razpečava ta urad, je sprejet sedaj normalen svinčnik v dolgoti 18 cm. Svinčnik je na šest robov, s črnomurimi ploskvami. Ima napis »Oficijalna vojna oskrb« v zlatu in tvrdko »L. C. Hardtmuth št. 1«. Svinčnik se dobiva po normalni ceni 14 vin. za kos in K 1:20 za tucat v tehnični obratni centrali urada za vojno pomoč, v vseh oficijalnih prodajalnicah in pri vseh trgovcih s papirjem. Nadalje je ista pisarna dala napraviti po tvrdki L. C. Hardtmuth žepni svinčnik z imenom »Koh-i-Noor«. Tudi ta svinčnik ima napis »oficijalna vojna oskrb« in pride v prodaje v elegantnih etujih po 6 kosov za 2 K, oziroma 18 K za ducat.

Uradno odobrena »Avstrijska vojna kuhinjska knjiga«, ki jo je spisala Gisela Urbanova, je izšla pred par dnevi. Velja 80 vin. Obsega 100 vojnih kuharskih receptov in poleg tega 75 receptov, ki so namenjeni za bolnišnice in oskrbo bolnikov.

Vojni davek za imovite sloje. »Obzor« poroča: Na Reki so ves teden popisovali osebe, ki imajo nad 20.000 K letnega dohodka. Te osebe bodo morale plačati posebni vojni davek, ki ga bo proračunal posebni davčni odsek.

Sirote po balkanski vojni. Korespondenčni urad poroča: »Agence Tel. Bulgare« javlja: Po poročilih, ki so doslej prispela upravnemu svetu zaklada za podpiranje sirot po vojaki, ki so padli v balkanskih osvobodilnih vojnah, znaša število teh sirot 39.433, od katerih jih je 26 tisoč 657 ubojnih, torej potrebnih podpore. To število pa je neupoštevno, ker še manjkajo poročila iz 21 okrožij, v katerih občine še niso vposlale seznam sirot.

O Strossmayerjevem spomeniku. Književnik Ljuba Babić priporoča, naj se z ozirom na okolnost, da se pogoji natečaja, dokler traja vojno stanje, ne dajo izvesti, ta natečaj odloži na boljše čase, v katerih se bo moglo svobodno ustvarjati, nemoteno po disharmoniji življenja šrapnelov in gromenja granat.

Papirnatih podplatov armada več ne potrebuje. Ko je pričelo zmrzovati, so poročali kot sredstvo proti mrazu papirnatih podplatov. Vojnemu preskrbovališču so dopisali, da večjo podplate iz papirja. Zaloga se je tako pomnožila, da naj se podplati iz papirja več ne pošiljajo.

Spomeniki za padle junake. Naučno ministrstvo razpisuje natečaj za umetniške spomenike na čast padlim junakom. Natečaja se morejo udeležiti vsi avstrijski

skij umetniki, ki naj vložijo svoje osnutke med 20. in 30. septembrom. Kot jury posluje stalna umetniška komisija naučnega ministrstva, ki bo delila tudi nagrade, in sicer 2 po 15.000 K, 8000 K, 6000 K in 4 tisoč kron.

»Domača knjižica«. Zaradi nepričakovanih ovir se začne razpošiljanje dvojnega zvezka »Domače knjižice« okolo 10. marca.

Nova zvezda repatica. Zvezdoslovec Mellich severno-ameriške zvezdarne pri Cambridge v Massachussetu je odkril repatico v ozvezdju Ophiuchus. Nova repatica ni velika, a svetla, pomika se proti vzhodu. Nova repatica, ki jo nazivajo »1915 a«, se vidi ob 3. zjutraj globoko na vzhodu blizu Rimske ceste in zahodno od ozvezdja Orel.

Razgled.

— 300.000 K v dobrodelne namene je zapustil nedavno v Zagrebu umrl župnik Šnap. Nekatere male vsote se morajo takoj dovesti določenim dobrodelnim namenom, ostalo zapuščino pa bodo uživali sorodniki pokojnega župnika — do smrti. Po njihovem izumrtju pa se iz te zapuščine ustanove stipendije, ostale obresti pa dobe sestre sv. Vinka v Zagrebu za vsakdanje prehranjevanje siromakov in to tako dolgo, dokler se v Zagrebu ne ustanovi korekcijski zavod za zapuščene otroke obojega spola. Dotična glavica pripade potem temu zavodu kot »Ustanova Maksimilijana Šnapa«. Interesanto je, da je bil pokojni župnik za dobe svojega življenja na glasu sebičnega. S svojo oporo je sijajno ovrgel to obdolževanje.

— Cirilica v Bosni in Hercegovini. Kakor javlja »Hrvatska« iz Sarajeva, izide v kratkem naredba o odstranjenju cirilice iz vseh javnih bos.-herc. uradov. Dosedaj je imela cirilica zakonito zajamčeno enakopravnost z latinico.

— Izmenjavanje avstrijskih in ameriških vseučiliških profesorjev. Z Dunaja smo prejeli: Dunajsko vseučilišče javlja uradno, da se predavanja avstrijskih in ameriških izmenjajočih se profesorjev letos ne bodo vršila. Profesor Oberhummer, predsednik geografske družbe, ki naj bi bil letos predaval v Noyem Jorku o avstrijski in ogrski geografiji, priobčuje, da se mednarodnemu pravu nasprotujočega vedenja Anglije in Francije na morju čuti primoranega, zaprositi naučno ministrstvo, naj ga odveže od obveze k predavanju v Ameriki. — Ameriški profesor John Bourges, ki naj bi bil predaval na Dunaju, se je odrekel potovanju preko morja, deluje pa v Ameriki jako uspešno za razumevanje naših razmer. Nadalje se poklada važnost v ugotovitvah, da se je najnovejša vest v listih o imenovanju profesorja Oberhummerja izmenjevalni profesorjem nanašala na mnogo prejšnji čas.

— Z nemških vseučilišč je na bojnem polju 38.400 slušateljev; s tehnik je slušateljev na bojišču 9000.

— Raba nemškega in letskega jezika prepovedana. Korespondenčni urad poroča: »Ruskoje Slovo« poroča iz Varšave: Korespondenčni urad poroča: Upravna oblast je izgnala 140 Židov in 40 Poljakov v Sibirijo, ker so bili obtoženi, da so kupčevali z nemško intendaturo. Nadzornišvo šolskega okraja Riga je potom okrožnice prepovedalo učencem posluževati se nemškega ali letskega jezika tudi v privatnem govoru.

— Prva absolventka stavbno-strokovne šole v Avstriji. Na stavbno-strokovni šoli češke državne obrtne šole v Brnu je gospica Vlasta Kocova napravila zrelostni izpit. Gospica Kocova je prva dama v Avstriji, ki je napravila ta izpit.

— Smetanovo »Prodano nevesto« so te dni peli v Berlinu in v Düsseldorfu z najlepšim uspehom.

— Hrvatsko vseučilišče — vojašnica. Med hrvatsko vlado in vojaškimi oblastmi je bil zaključen dogovor, v smislu katerega se preuredi zagrebško vseučiliško poslopje v vojašnico. Predavanja pa s tem ne prenehajo, temveč se bodo nadaljevala v raznih vseučiliških institutih in v poslopju glasbenega zavoda.

— Njegova magnificenca — c. in kr. poročnik. Rektor levovske tehnike prof. dr. Huber se je prostovoljno priglasi za vojaka ter je bil te dni povišan za poročnika. Prof. Huber je menda edini visokosolski rektor na svetu, ki še služi kot poročnik v vojski.

— Obsojena Tolstojevca. Korespondenčni urad poroča: Tolstojevca Leščenko in Bjelenko sta bila zaradi razširjanja nedovoljenih spisov Leva Tolstega obsojena v enoletno ječo. Senat ni ugodil pri- tožbi.

KMETOVALCEM AVSTRIJE.

Poljedelski minister je izdal naslednji oklic:

Z velikim trudom, z neumornim sodelovanjem starcev, žen in otrok so pospravili kmetovalci Avstrije žetev preteklega leta, premagavši velike težave, so v jeseni obdelali polje. V lepi složnosti se je pomagalo tistim gospodarstvom, ki jim je odvzela vojna gospodarja in najkrepkejše delavske sile.

Po vsiljenem počivanju v zimi pri naša bližajoča se pomlad poljedelstvu običajne naloge; vsakega resno skrbi, je li mu bo mogoče zmagati te naloge. Žal, ne smemo upati, da bo pomladansko solnce ogrevalo mirno Evropo; odgovornost, ki sloni na rediteljih prebivalstva, ukazuje, da računamo z možnostjo, da bo tudi še za prihodnjo žetev preživljanje domovine zavisno od tega, kar bo rodila domača gruda.

Zaradi tega je letošnje pomladansko delo važnejše, kakor v letih miru. Pripravljenost vojske, zaupanje meščanov je odvisno od pridelka poljedelstva.

Na stotisoče onih, ki so sicer spomlad obdelovali polje, je poklicanih pod orožje, in nešteto jih počiva v tuji zemlji. Dvojna, da, večkrat še večja teža sloni na slabejših ramah tistih, ki so ostali doma.

Predvsem je treba, da ne ostane niti košček zemlje neporabljen. Ledina — ki so jo umni kmetovalci že davno opustili — mora letos popolnoma izginiti. Vsak košček polja, vsak vrh, vsaka plodovita gozdna goljava se mora porabiti ter naj se da, ako lastnik ne more sam obdelati, v zakup ali pa prepusti drugemu v obdelovanje proti deležu donosa.

Vsade naj se predvsem take rastline, ki neposredno služijo za človeški živež. Jara pšenica in jara rž, ki ne dajeta povsod zanesljive in cele žetve, zahtevata posebno ugodno zemljo, ugodno podnebje in zgodnjo setev. Kjer ni teh pogojev, naj se predvsem seje ječmen in oves, ki ju je sedaj prištevat krušnim pridelkom.

Posebno je priporočati saditev fižola in graha, ki tudi v slabi zemlji dobro uspevata.

Kjer dopuščajo podnebje in talne razmere pridelovanje zelenjave tudi na polju, naj se po možnosti nasadi zgodnji krompir in zgodnja zelenjava, da bo na trgu še pred žetvijo zadosti poljskih pridelkov.

Posebno južni deli države naj se lotijo saditve zgodnjega krompirja in zgodnje zelenjave.

Posebno važna je pravilna gojitev hišnih vrtov na deželi; v vrtovih dozori pri pravočasni saditvi in z uporabljanjem preprostih vrtnarskih sredstev, kakor gnojnih gred za gojitev sadik, z namakanjem i. dr., raznovrstna zelenjava za domačo porabo v veliki množini in prej, kakor drugod.

Spričo velikih tozemskih zalog sladkorja je znatna omejitev saditve sladkorne pese gospodarsko opravičena, pa zaradi nedostajanja dušikovih gnojil, ki utegne pridelek jako zmanjšati, tudi potrebna. Zemlja, ki postane zaradi tega prosta, naj se predvsem porabi za žito in zelenjavo.

Posebno pozornost pa je posvetiti saditvi krompirja, ki daje tudi v slabjši zemlji zanesljiv pridelek.

Štedite semena in uporabljajte pri sejanju po možnosti sejalni stroj. Noben komad tega stroja naj ne počiva v času setve. Priprava naj ne služi samo njenemu lastniku, temveč tudi sosedom. Uvažajte načelo: Dobro obdelaj zemljo, sejanj na redko in krepko pognoj!

Rastlin, ki jih potrebuje živina za krmo, naj se le toliko naseje, oziroma nasadi, kolikor je treba po številu živine. Strnišča, deteljšča, ki so že izčrpana, naj se preorjejo in po možnosti porabijo za nasad takih sadežev, ki služijo za človeško hrano.

Pa tudi za najnujnejšo potrebo sirovin za važna industrijska podjetja naj skrbi poljedelstvo. Kjer so za to pogoji, naj se letos obrača posebno pozornost oljnatim in lanenim rastlinam.

Kjer kaže, sejajte tudi jaro ogrščico in jaro repico. — Te rastline se ne rabijo samo za pridelovanje nepogrešljivega olja in jedilne masti, temveč tudi za izdelovanje najvažnejših krnil, n. pr. oljnatih tropin. Ker je dovoz inozemskega olja prekinjen, se bodo zaradi večjega povpraševanja gotovo dosegle višje cene.

Sejajte, kjer razmere dopuščajo, lan in konoplje, da se pokrije potreba vlaknin za tozemsko industrijo. Z nasetvijo konoplje, ki se bo v tistih krajih, kjer je njena kultura še v spominu, zopet hitro oživela, se bo odpomoglo pomanjkanju vrc in preje.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tovrsto

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorec poštne prosto!

Izredno nizke cene!

parov volnenih podkolenk (gamaš), 40 parov volnenih kolenk, 25 parov volnenih zapetnikov, 82 komadov volnenih jopičev ali telovnikov, 75 komadov volnenih avb, 54 komadov volnenih tesnih ovijaj, 14 komadov rut, oziroma vratnih ovijajev, 1 zaboj obvezilk, 1 par domačih črevljev, 1½ kg sladkorčkov, 14 kadilnih pip, 7 nožev, 5 glavnikov in nekaj čaja. — 125 komadov ogrevalk je bilo naročenih 67 vojakom-domačincem. Napravile so učenke poleg tega še papirnatih podplatov 11.700 parov. — Vse to veliko delo so opravile marljive učenke pod vodstvom in po navodilih svojih vrlih in požrtvovalnih učiteljic.

—r— **Dr. Boris Zarnik iz Ljubljane** je imenovan izrednim profesorjem za zoologijo na vseučilišču v Würzburgu.

—r— **Otroci poljskih beguncev**, ki prebivajo v Idriji, obiskujejo obe rudniški ljudski šoli in realko. — Tudi drugod po Kranjskem obiskujejo otroci poljskih beguncev slovenske šole. Slovenščini so se že precej priučili.

—r— **Društvo »Mladiki« v Ljubljani poslana darila na korist ranjencem:** Golenke linceja in ljudske šole »Mladike«: 4700 papirnatih podplatov, 5 manšetnikov, 11 golenic, 4 šale, 3 pare zapetnikov, 6 parov spodnjih hlač, 4 opasnike, 2 para nožnih krp in par nogavic; šolski otroci v Petrovi vasi pri Črnomlju po učiteljici M. Tavčarjevi 102 jajci.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** K brezplačni praksi na šestrazrednici v Mostah je pripuščena Leopoldina Meralova. Začasno vodstvo dekliške ljudske šole v Kočevju je prevzela Olga Jonketova. Za suplenta pri salezijancih je imenovan Josip Jerše. Za učiteljico v Smarju je imenovana Marija Žirovnikova. — Bivša suplentinja Franciška Kavčičeva je imenovana za suplentinjo na enorazrednici v Nemški Loki. Provizorična učiteljica Marija Petričeva v Borovnici je pridružena v službovanje enorazrednici v Brezjah, kjer bo nadomeščala zaradi bolezni na dopustu se nahajajočo učiteljico Heleno Franketovo; bivša provizorična učiteljica Marija Komarjeva je imenovana za suplentinjo na ljudski šoli na Premu. K brezplačni praksi je pripuščena na štirirazrednici v Vipavi Dorotea Bratoževa. Josip Zupančič je imenovan za suplenta na ljudski šoli v Planini. V službovanje na dvorazrednici v Stranjah je pridružena Gizela Ušeničnikova.

—r— **Letošnja poljska letina na Kranjskem.** Deželni odbor se je brzojavno obrnil do pristojnih ministrstev na Dunaju z nujno prošnjo, da se po možnosti kmetiškim črnovojnikom dovoli, da pridejo za poljske obdelave domov in svrhu temeljitega obdelanja svoje zemlje.

—r— **S seje deželnega odbora.** Deželni glavni poročnik, da je posredoval na Dunaju zaradi predčasnega, oziroma začasnega zapretja ljudskih šol v svrhu zaplenjenja šolske mladine pri poljskem delu. Po njegovem mnenju naj bi se glavno besedo prepustilo krajnim, oziroma glede meščanskih šol okrajnim šolskim svetom. Vsaka šolska občina naj bi torej samostojno odločevala, je li in v kateri meri je šolski pouk opustiti, oziroma skrajšati. Srednješolcem naj bi se dovoljeval dopust na predlog pristojnega županstva. V vsakem slučaju naj bi se izdala učenec izpričevala za vse leto. — V deželni šolski svet se izvoli za namestnika člana ravnatelja Remca namesto v vojno službo vpoklicanega dr. Lovro Pogačnika deželni tajnik dr. Ferdo Tomažič. — Enkratno draginjsko podporo se dovoli vsem deželnim uslužbencem, ki nimajo nad 500 K mesečne plače, izozemši primarijev, v izmeri 30–80% mesečne plače. Najmanjša podpora znaša 80 kron, najvišja 150 K. Samci 20% manj. — Uslužbenci užitniškega zakupa dobe draginjsko doklado iz režijskega prispevka občin. Skupni izdatki vseh draginjskih podpor bo iznašal približno 20.000 kron. — »Marijanišču« se priboljša glede na draginjo živil odškodnina za prehrano gojencev-ustanovljenec za 50 K. Jeranova dijaška miza dobi podpore 300 K.

—r— **V spomin pokojnemu Evgenu Vilharju.** Ob priliki, ko so prepeljali truplo pokojnega Evgena Vilharja v Knežak in ga tam položili k večnemu počitku, je daroval v spomin rajnega g. Josip Čuček za ubogo šolsko mladino v Knežaku 70 K. Vsoto je izročil blagi darovalec šolskemu vodju Dragotinu Češniku z naročilom, da razpolažga z njo po svoji previdnosti za potrebe šolske mladine.

—r— **Učenci c. kr. rudniške ljudske šole v Idriji** so imeli dne 28. pret. m. lepo prireditev na korist našim vojakom. Godbene, zlasti pa pevske točke so prav izborna uspele. Mladi godbeniki in pevci so želi mnogo zaslužene pohvale. Tudi obe igrici sta bili skrbno priučeni in z uspehom uprizorjeni. — Obisk je bil najpovolnejši Prišli so poslušati in gledati našo ljubo mladino vsi sloji. Med poslušalci sta bila tudi rudniški predstojnik dvorni svetnik Billek in deželni šolski nadzornik dr. Bezjak. — Prireditev je dala čistega dohodka 156 K 41 vin. — Vsa čast tovarišu L. Kerncu, ki si je pridobil za vsestranski uspeh največ zaslug!

—r— **»Glasbena Matica«**, Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« se je spomnila stiske, v katero je spravila vojna »Glasbena Matica«, in ji je podarila 20 kron. Hvala ji!

Štajerske vesti.

—š— **Iz Slovenskih goric (Štaj.)** nam pišejo: Redki so slučaji hvalečnosti v šolskem življenju, zatorej naj objavimo sledeče: Na petrazrednici v St. J. v Slovenskih goricah poučuje učiteljica Sl. O. v tretjem razredu. Ker je itak vse drugo razvidno iz pisma, ki ga je v preteklem mesecu prejela od matere enega svojih učencev, naj navedemo pismo samo. Glasilo se doslovno:

»H. J. M., dne 7. II. 1915.

Velecenjena gospodična učiteljica!

Stejem si v nekako dožnost, da se Vam presrečno zahvalim za eno izmed velikih del, ki ste ga izvršili dne 6. II. v svojem razredu nad mojim porednim dečkom. — Svoje čase sem bila tudi jaz tako zapuščena pohajala šolo. Ker nisem imela matere, sem v šoli ob neki priliki zaradi neke porednosti zaslužila menda šibo, a namesto nje mi je učiteljica zabrusila besede, ki se jih še danes spominjam, rekla mi je namreč: »Ti kmetiška bunka raztrgana.« — Tem bolj torej sedaj umevam Vaše dobro srce, da ste mojemu kmetiškemu bunčku rokav zašili in ga medtem prijazno ogovarjali, tako da mi je Peterček solznih oči od veselja pripovedoval ta redek dogodek doma. Še meni so stopile solze hvalečnosti v oko nad tem dobrim delom usmiljenja. Tudi mi smo sedaj malo zapuščeni, nimamo očeta, dela pa čez mero, lahko si mislite. Precej obširna kmetija, 13 glav živine redimo, najmanj toliko svinj in kokoši in raznega opravila, a vse ostane meni, in ta dva večja učenca mi pri vsem tem obilo pomagata. Vstanemo vsak dan že ob petih, a še vkljub temu časih zamudijo šolo, posebno kadar je bolj mrzlo, nam gre vse dalje od rok. A je pač vojni čas. Bog pomagaj! Pa saj nam itak pomaga. Koliko se najde raznih dobrih src, ki jih odpira dobri Bog, da pomagajo prepotrebni in obteženim ter s tem tudi sebi napravijo obilo veselja. Močno obžalujem, ker vem, da otroci, ki prepozno dohajajo v šolo, jako motijo pouk in tudi uče se jako slabo, ker so preobloženi z napornim domačim delom, a ne morem si pomagati, ker pomoči ni nikjer dobiti. Ko mine vojna in pridejo oče domov, bo pa vse bolje. — Ta majhen borni darček sprejmite, velepoštovana gospodič. od Vam vdane in hvaležne matere Lojze Gorjup.

Mislím, da še se niti ne poznamo. M.

—š— **Legar v Gaberju pri Celju.** Pišejo nam: V Gaberju in Sp. Hudinji pri Celju se je pojavila pri otrocih cela vrsta slučajev trebušnega legarja. Pristojne oblasti so ukrenile vse varnostne odred-

¹ Jerbas jabolk.

Op. por.

be. Da se je bolezen razširila, so krive slabe stanovanjske razmere v nekaterih hišah.

—š— **Iz Ormoža** nam pišejo: Namestnik je podelil učiteljici ročnih del, gospe Ani Rozinovi, častno kolajno za 40-letno zvesto službovanje. To je vsaj skromno priznanje obilnih zaslug, ki si jih je pridobila obče spoštovana gospa v svojem delokrogu. Čast ji!

—š— **Dobova ob Savi**, Dne 14. in 21. februarja smo uprizorili na tukajšnji šoli v prid »Rdečemu križu« dve igri, in sicer: »Sneguljčica« ter »Biseri in cekini«. Deklamovale so se tudi pesmi patriotične vsebine. Prostor je bil obakrat natlačeno poln. Podružnici »Rdečega križa« v Brežicah smo poslali čisti dobiček v znesku 110 K. Hvala tukajšnjemu občinstvu za obilno udeležbo. Pokazalo je iznova, kako požrtvovalno srce bije v slovenskih prsih. Srčna hvala pa tudi tukajšnji Ciril-Metodovi podružnici, ki nam je dala na razpolago svoj gledališki oder.

—š— **Lehen pri Ribnici na Pohorju.** Pišejo nam: Naši ljudje, posebno ubogi z veliko družino že precej čutijo draginjo. Nekateri otroci-šolarji pridejo brez kruha v šolo. Morajo torej sedeti z lačnimi želodci v šoli 6 ur, eno uro hodá v šolo, eno uro hodá pa iz šole domov, skupaj 8 ur. Ti siromaki, posebno mali šolarčki, začnejo jokati zaradi gladi, ki jih muči. O tem se je prepiral občespoštovani obč. predstojnik g. Oswald 1. marca sam. Takoj drugi dan je prišel z domačim črnim kruhom k učiteljici in jo prosil, naj ga razdeli ubožnim, tako da ga bodo imeli par dni, dokler on ne pošlje krompirja in slanine, da se šolarčkom-ubožcem skuha vsak dan krompirjeva juha. Nadučiteljevo gospo je naprosil, da jim skuha juho. Ta je seveda z veseljem prevzela to majhno skrb. Tako so tedaj v tem hudem času našli ubogi naši šolarčki v osebi gospoda Oswalda, p. d. Vetuška, dobrotnika in drugega očeta, za kar mu bodo nedolžni otročki gotovo za vedno hvaležni.

—š— **Iz Ponikve ob Juž. žel. poročajo:** Šolska mladina je nabrala za vojaške potrebe 53 kg ostrožničnega listja — za vojaški čaj; za vojaški dan pa je darovala znesek 13 K 79 vin. Šolske deklice so izvršile pod navodilom vrlih svojih učiteljic od 15. novembra do 5. decembra 1914: 40 parov toplih zapetnikov, 14 parov toplih kolenic, 6 parov nožnih zavitkov, 27 komadov ušesnih pokrival. Posestniki pa so darovali 28 komadov posušenih svinjskih mehurjev za obvalne namene proti ozebu. Tudi te predmete je izročilo šolsko vodstvo društvu »Rdečega križa« v Celju. Ker je šolska mladina videla, kako se ima za hrabre vojake potom doma skrbeti, je pletla naprej za svoje brate, očete, botre, ki se v vojni nahajajo, toplo obleko, obenem pa jim je poslala od doma okoli 68 svinjskih posušenih mehurjev za v obuvala.

—š— **Umrl je v bolnici** usmiljenih bratov v Gradcu prof. dr. Birnbacher.

—š— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«**. Odbor poroča: Donesek po 2 K, ki ga je plačati po članu Albertu Horvatu, umrlemu 27. januarja t. l. v Mariboru, mora biti vposlan tekom meseca marca. To je 129. smrtni slučaj. — L. 1914 je umrlo 9 članov, in sicer: Josip Kölc, Marija Neplova, Franc Silberschneider, Friderik Reichenpfader, Marija Hočevarjeva, Ferdinand Keplinger, Ernest Horvat, Ivan Hochhauser in Matija Spende. To je 120. do 128. smrtni slučaj.

—š— **Duhovniško semenišče v Mariboru** so oblastveno zatvorili za 14 dni, ker je med bogoslovci izbruhnil legar.

Goriške vesti.

Zofija Dročeva.

Na Banjšicah je umrla dne 25. pret. mes. učiteljica Zofija Dročeva. Umrli je nagle smrti. Dopoldne je bila še v šoli, popoldne jo je zadela kap. Stara je bila komaj 24 let. Pokojnica je bila doma iz Šempetra pri Gorici. — Bodí vrli učiteljici blag spomin!

—g— **Iz Štanjela** poročajo: Otroci tukajšnje šole so napravili za vojake na bojnem polju 1920 komadov papirnatih podplatov in 960 copat iz Billrothovega papirja. Oboje smo odposlali nabiralnici darov vojno oskrbovalnega urada za slovenski del dežele v Gorici, Gosposka ul. 6. II. — Za nakup Billrothovega papirja (100 m²) smo nabrali 32 K 70 vin.

—g— **Šola Pevskega in glasbenega društva v Gorici.** Društvo vzdržuje šolo z velikimi troški — ali letos je premalo učencev. Društvo je nastavilo še novo izbornu učiteljico, šola je dobra; zato pa

naj starši upišejo svoje otroke v glasbeno šolo, tako da naraste primerno število učencev, da se bo mogla šola vzdrževati. Sprejemajo se novi učenci in učenke v šoli v ulici Sv. Ivana št. 7.

—g— **Andrej Gabršček** je bil tudi na novi razpravi pred goriškim okrožnim sodiščem oproščen, ker je tudi to pot dokazal, da je bila proti njemu naperjena obtožba zaradi razžaljenja avstrijske vojske neutemeljena.

—g— **Za knjižnico društva »Šolski Dom«** so darovali: Ces. svet. Franc Leban 60 različnih zvezkov znanstvene in pripovedne vsebine; Melita Rojčeva krasen album botanične vsebine; Teodor Hribar letošnjo skupino Mohorjevih knjig.

—g— **Stenski zemljevid Goriško-Gradišanske**, ki ga je izdala »Goriška tiskarna«, je le še v neznanem številu na razpolago. Odslej stane na platnu in s palicama 10 K. — To je danes edini slovenski zemljevid v tej velikosti in je v vsakem oziru jako dober in točen. Naročila sprejema »Goriška tiskarna«.

—g— **Pred c. kr. izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Gorici** se prično prihočni izpiti za učno usposobljenost v ponedeljek dne 12. aprila t. l. — Pravilno opremljene prošnje, predložene predpisanim potom, naj bodo v rokah ravnateljstva vsaj do konca meseca marca.

—g— **V ruskem ujetništvu.** Tovariš Ignacij Jug, učitelj na Cerkljanskem, se nahaja v ruskem ujetništvu v Moskvi.

—g— **42 let ljudskošolska učiteljica.** V Gradišču ob Soči je praznovala te dni Rozina Montanarijeva, voditeljica tamkajšnje ljudske šole za deklice, 42letnico svojega učiteljevanja. Naučno ministrstvo ji je tem povodom naklonilo naslov ravnateljice.

—g— **Oglasil se je iz ujetništva** tovariš Peter Nemeč, učitelj v Renčah. Dolgo časa ni bilo nobenega glasu o njem. Sedaj pa je došlo pismo iz Saratova v Rusiji. Poroča, da je zdrav in pozdravlja znanke in prijatelje.

—g— **Iz ruskega ujetništva** iz Tjume-na, Tobolska gubernija, Sibirija, se je oglasil po 5 mesecih tovariš Milan Vrežec, učitelj-voditelj v Škrljevem na Goriškem. Oče njegov, nadučitelj na Kranjskem, je pisal in pozvedoval po vseh uradih o njem. In nobeden teh ni vedel o njem ničesar. Te dni pa je dobil njegov oče pismo z Ruskega, v katerem zatrja, da se mu dobro godi in da ni treba imeti nobene skrbi zaradi njega. Kakor se je očetu in materi odvalil težek kamen s srca pri tej novici, tako bodo morda tudi te vrstice v tolažbo kak: ženi ali materi, ki dolgo pričakuje poročil svojega moža, oziroma sina.

—g— **Iz ruskega ujetništva** se je oglasil tovariš Anton Koršič, učitelj v Nabrežini. Njegovi domači so ga pogrešali od 18. novembra m. l. Te dni pa so prejeli dopisnico iz Rusije. Piše, da se nahaja v ruskem ujetništvu živ in zdrav ter jim vošči prav vesele velikonočne praznike!

Tržaške vesti.

—t— **Novi tržaški namestnik.** V četrtek preteklega tedna so se novemu tržaškemu namestniku predstavili gg. dr. Rybař, dr. Slavik in dr. Wilfan kot zastopniki slovenskega kluba v mestnem svetu in deželnem zboru tržaškem. Na pozdravni govor dr. Rybařa, v katerem so bila poudarjena kulturna in gospodarska stremjenja Slovencev, je namestnik naglašal, da je že v svojem nagovoru na uradništvu začrtal kot vodilo uprave najstrožjo objektivnost napram vsem delom prebivalstva. Obenem se je namestnik jako pohvalno izrazil o patriotičnem vedenju primorskih Slovencev.

—t— **V Kolonji pri Trstu** je bil v nedeljo, 7. marca t. l., v prostorih otroškega yrtca ob 3. popoldne III. občni zbor kolonjske CM. podružnice in čajev popoldanski sestanek. Obenem je predaval tovariš Seme o namenu otroških vrtec za starše in otroke in tovariš Engelman je povedal zanimive stvari o tržaškem mestu še pred letom 1382.

—t— **Namesto Venca** na grob očeta kolegije Valerije Čučkove je darovala učiteljica deške šole CMD (vzporednica Acquadotto) moški podružnici CMD 10 K.

—t— **Magdalenski otroški vrtec** so dne 1. t. m. zopet odprli.

—t— **Tovariš Andrej Čok** poroča »Edinosti« v pismu z dne 14. pret. m., da ni v srbskem ujetništvu, ampak je še na domačih tleh. Pravi, da bi ga bila kmalu zadela srbska komitaška krogla. — Zelimo pač, da bi krogle, namenjene nani, izgrešile svoj smoter!

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tovrsto

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorec poštne prosto!

Izredno nizke cene!

parov volnenih podkolenk (gamaš), 40 parov volnenih kolenk, 25 parov volnenih zapetnikov, 82 komadov volnenih jopičev ali telovnikov, 75 komadov volnenih avb, 54 komadov volnenih tesnih ovijaj, 14 komadov rut, oziroma vratnih ovijajev, 1 zaboj obvezilk, 1 par domačih črevljev, 1½ kg sladkorčkov, 14 kadilnih pip, 7 nožev, 5 glavnikov in nekaj čaja. — 125 komadov ogrevalk je bilo naročenih 67 vojakom-domačincem. Napravile so učenke poleg tega še papirnatih podplatov 11.700 parov. — Vse to veliko delo so opravile marljive učenke pod vodstvom in po navodilih svojih vrlih in požrtvovalnih učiteljic.

—r— **Dr. Boris Zarnik iz Ljubljane** je imenovan izrednim profesorjem za zoologijo na vseučilišču v Würzburgu.

—r— **Otroci poljskih beguncev**, ki prebivajo v Idriji, obiskujejo obe rudniški ljudski šoli in realko. — Tudi drugod po Kranjskem obiskujejo otroci poljskih beguncev slovenske šole. Slovenščini so se že precej priučili.

—r— **Društvo »Mladiki« v Ljubljani poslana darila na korist ranjencem:** Golenke linceja in ljudske šole »Mladike«: 4700 papirnatih podplatov, 5 manšetnikov, 11 golenic, 4 šale, 3 pare zapetnikov, 6 parov spodnjih hlač, 4 opasnike, 2 para nožnih krp in par nogavic; šolski otroci v Petrovi vasi pri Črnomlju po učiteljici M. Tavčarjevi 102 jajci.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** K brezplačni praksi na šestrazrednici v Mostah je pripuščena Leopoldina Meralova. Začasno vodstvo dekliške ljudske šole v Kočevju je prevzela Olga Jonketova. Za suplenta pri salezijancih je imenovan Josip Jerše. Za učiteljico v Smarju je imenovana Marija Žirovnikova. — Bivša suplentinja Franciška Kavčičeva je imenovana za suplentinjo na enorazrednici v Nemški Loki. Provizorična učiteljica Marija Petričeva v Borovnici je pridružena v službovanje enorazrednici v Brezjah, kjer bo nadomeščala zaradi bolezni na dopustu se nahajajočo učiteljico Heleno Franketovo; bivša provizorična učiteljica Marija Komarjeva je imenovana za suplentinjo na ljudski šoli na Premu. K brezplačni praksi je pripuščena na štirirazrednici v Vipavi Dorotea Bratoževa. Josip Zupančič je imenovan za suplenta na ljudski šoli v Planini. V službovanje na dvorazrednici v Stranjah je pridružena Gizela Ušeničnikova.

—r— **Letošnja poljska letina na Kranjskem.** Deželni odbor se je brzojavno obrnil do pristojnih ministrstev na Dunaju z nujno prošnjo, da se po možnosti kmetiškim črnovojnikom dovoli, da pridejo za poljske obdelave domov in svrhu temeljitega obdelanja svoje zemlje.

—r— **S seje deželnega odbora.** Deželni glavni poročnik, da je posredoval na Dunaju zaradi predčasnega, oziroma začasnega zapretja ljudskih šol v svrhu zaplenjenja šolske mladine pri poljskem delu. Po njegovem mnenju naj bi se glavno besedo prepustilo krajnim, oziroma glede meščanskih šol okrajnim šolskim svetom. Vsaka šolska občina naj bi torej samostojno odločevala, je li in v kateri meri je šolski pouk opustiti, oziroma skrajšati. Srednješolcem naj bi se dovoljeval dopust na predlog pristojnega županstva. V vsakem slučaju naj bi se izdala učenec izpričevala za vse leto. — V deželni šolski svet se izvoli za namestnika člana ravnatelja Remca namesto v vojno službo vpoklicanega dr. Lovro Pogačnika deželni tajnik dr. Ferdo Tomažič. — Enkratno draginjsko podporo se dovoli vsem deželnim uslužbencem, ki nimajo nad 500 K mesečne plače, izozemši primarijev, v izmeri 30–80% mesečne plače. Najmanjša podpora znaša 80 kron, najvišja 150 K. Samci 20% manj. — Uslužbenci užitniškega zakupa dobe draginjsko doklado iz režijskega prispevka občin. Skupni izdatki vseh draginjskih podpor bo iznašal približno 20.000 kron. — »Marijanišču« se priboljša glede na draginjo živil odškodnina za prehrano gojencev-ustanovljenec za 50 K. Jeranova dijaška miza dobi podpore 300 K.

—r— **V spomin pokojnemu Evgenu Vilharju.** Ob priliki, ko so prepeljali truplo pokojnega Evgena Vilharja v Knežak in ga tam položili k večnemu počitku, je daroval v spomin rajnega g. Josip Čuček za ubogo šolsko mladino v Knežaku 70 K. Vsoto je izročil blagi darovalec šolskemu vodju Dragotinu Češniku z naročilom, da razpolažga z njo po svoji previdnosti za potrebe šolske mladine.

—r— **Učenci c. kr. rudniške ljudske šole v Idriji** so imeli dne 28. pret. m. lepo prireditev na korist našim vojakom. Godbene, zlasti pa pevske točke so prav izborno uspele. Mladi godbeniki in pevci so želi mnogo zaslužene pohvale. Tudi obe igrici sta bili skrbno priučeni in z uspehom uprizorjeni. — Obisk je bil najpovoljnejši Prišli so poslušati in gledati našo ljubo mladino vsi sloji. Med poslušalci sta bila tudi rudniški predstojnik dvorni svetnik Billek in deželni šolski nadzornik dr. Bezjak. — Prireditev je dala čistega dohodka 156 K 41 vin. — Vsa čast tovarišu L. Kerncu, ki si je pridobil za vsestranski uspeh največ zaslug!

—r— **»Glasbena Matica«**, Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« se je spomnila stiske, v katero je spravila vojna »Glasbena Matica«, in ji je podarila 20 kron. Hvala ji!

Štajerske vesti.

—š— **Iz Slovenskih goric (Štaj.)** nam pišejo: Redki so slučaji hvalečnosti v šolskem življenju, zatorej naj objavimo sledeče: Na petrazrednici v St. J. v Slovenskih goricah poučuje učiteljica Sl. O. v tretjem razredu. Ker je itak vse drugo razvidno iz pisma, ki ga je v preteklem mesecu prejela od matere enega svojih učencev, naj navedemo pismo samo. Glasilo se doslovno:

»H. J. M., dne 7. II. 1915.

Velecenjena gospodična učiteljica!

Štejem si v nekako dožnost, da se Vam presrečno zahvalim za eno izmed velikih del, ki ste ga izvršili dne 6. II. v svojem razredu nad mojim porednim dečkom. — Svoje čase sem bila tudi jaz tako zapuščena pohajala šolo. Ker nisem imela matere, sem v šoli ob neki priliki zaradi neke porednosti zaslužila menda šibo, a namesto nje mi je učiteljica zabrusila besede, ki se jih še danes spominjam, rekla mi je namreč: »Ti kmetiška bunka raztrgana.« — Tem bolj torej sedaj umevam Vaše dobro srce, da ste mojemu kmetiškemu bunčku rokav zašili in ga medtem prijazno ogovarjali, tako da mi je Peterček solznih oči od veselja pripovedoval ta redek dogodek doma. Še meni so stopile solze hvalečnosti v oko nad tem dobrim delom usmiljenja. Tudi mi smo sedaj malo zapuščeni, nimamo očeta, dela pa čez mero, lahko si mislite. Precej obširna kmetija, 13 glav živine redimo, najmanj toliko svinj in kokoši in raznega opravila, a vse ostane meni, in ta dva večja učenca mi pri vsem tem obilo pomagata. Vstanemo vsak dan že ob petih, a še vkljub temu časih zamudijo šolo, posebno kadar je bolj mrzlo, nam gre vse dalje od rok. A je pač vojni čas. Bog pomagaj! Pa saj nam itak pomaga. Koliko se najde raznih dobrih src, ki jih odpira dobri Bog, da pomagajo prepotrebni in obteženim ter s tem tudi sebi napravijo obilo veselja. Močno obžalujem, ker vem, da otroci, ki prepozno dohajajo v šolo, jako motijo pouk in tudi uče se jako slabo, ker so preobloženi z napornim domačim delom, a ne morem si pomagati, ker pomoči ni nikjer dobiti. Ko mine vojna in pridejo oče domov, bo pa vse bolje. — Ta majhen borni darček sprejmite, velespoštovana gospodič. od Vam vdane in hvaležne matere Lojze Gorjup.

Mislím, da še se niti ne poznamo. M.

—š— **Legar v Gaberju pri Celju.** Pišejo nam: V Gaberju in Sp. Hudinji pri Celju se je pojavila pri otrocih cela vrsta slučajev trebušnega legarja. Pristojne oblasti so ukrenile vse varnostne odred-

¹ Jerbas jabolk.

Op. por.

be. Da se je bolezen razširila, so krive slabe stanovanjske razmere v nekaterih hišah.

—š— **Iz Ormoža** nam pišejo: Namestnik je podelil učiteljici ročnih del, gospe Ani Rozinovi, častno kolajno za 40-letno zvesto službovanje. To je vsaj skromno priznanje obilnih zaslug, ki si jih je pridobila obče spoštovana gospa v svojem delokrogu. Čast ji!

—š— **Dobova ob Savi,** Dne 14. in 21. februarja smo uprizorili na tukajšnji šoli v prid »Rdečemu križu« dve igri, in sicer: »Sneguljica« ter »Biseri in cekini«. Deklamovale so se tudi pesmi patriotične vsebine. Prostor je bil obakrat natlačeno poln. Podružnici »Rdečega križa« v Brezicah smo poslali čisti dobiček v znesku 110 K. Hvala tukajšnjemu občinstvu za obilno udeležbo. Pokazalo je iznova, kako požrtvovalno srce bije v slovenskih prsih. Srčna hvala pa tudi tukajšnji Ciril-Metodovi podružnici, ki nam je dala na razpolago svoj gledališki oder.

—š— **Lehen pri Ribnici na Pohorju.** Pišejo nam: Naši ljudje, posebno ubogi z veliko družino že precej čutijo draginjo. Nekateri otroci-šolarji pridejo brez kruha v šolo. Morajo torej sedeti z lačnimi želodci v šoli 6 ur, eno uro hodá v šolo, eno uro hodá pa iz šole domov, skupaj 8 ur. Ti siromaki, posebno mali šolarčki, začnejo jokati zaradi gladi, ki jih muči. O tem se je prepiral občespoštovani obč. predstojnik g. Oswald 1. marca sam. Takoj drugi dan je prišel z domačim črnim kruhom k učiteljici in jo prosil, naj ga razdeli ubožnim, tako da ga bodo imeli par dni, dokler on ne pošlje krompirja in slanine, da se šolarčkom-ubožcem skuha vsak dan krompirjeva juha. Nadučiteljevo gospo je naprosil, da jim skuha juho. Ta je seveda z veseljem prevzela to majhno skrb. Tako so tedaj v tem hudem času našli ubogi naši šolarčki v osebi gospoda Oswalda, p. d. Vetuška, dobrotnika in drugega očeta, za kar mu bodo nedolžni otročki gotovo za vedno hvaležni.

—š— **Iz Ponikve ob Juž. žel. poročajo:** Šolska mladina je nabrala za vojaške potrebe 53 kg ostrožničnega listja — za vojaški čaj; za vojaški dan pa je darovala znesek 13 K 79 vin. Šolske deklice so izvršile pod navodilom vrlih svojih učiteljic od 15. novembra do 5. decembra 1914: 40 parov toplih zapetnikov, 14 parov toplih kolenic, 6 parov nožnih zavitkov, 27 komadov ušesnih pokrival. Posestniki pa so darovali 28 komadov posušenih svinjskih mehurjev za obvalne namene proti ozebu. Tudi te predmete je izročilo šolsko vodstvo društvu »Rdečega križa« v Celju. Ker je šolska mladina videla, kako se ima za hrabre vojake potom doma skrbeti, je pletla naprej za svoje brate, očete, botre, ki se v vojni nahajajo, toplo obleko, obenem pa jim je poslala od doma okolo 68 svinjskih posušenih mehurjev za v obuvala.

—š— **Umrl je v bolnici** usmiljenih bratov v Gradcu prof. dr. Birnbacher.

—š— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«.** Odbor poroča: Donesek po 2 K, ki ga je plačati po članu Albertu Horvatu, umrlemu 27. januarja t. l. v Mariboru, mora biti vposlan tekom meseca marca. To je 129. smrtni slučaj. — L. 1914 je umrlo 9 članov, in sicer: Josip Kölc, Marija Neplova, Franc Silberschneider, Friderik Reichenpfader, Marija Hočvarjeva, Ferdinand Keplinger, Ernest Horvat, Ivan Hochhauser in Matija Spende. To je 120. do 128. smrtni slučaj.

—š— **Duhovniško semenišče v Mariboru** so oblastveno zatvorili za 14 dni, ker je med bogoslovci izbruhnil legar.

Goriške vesti.

Zofija Dročeva.

Na Banjšicah je umrla dne 25. pret. mes. učiteljica Zofija Dročeva. Umrli je nagle smrti. Dopoldne je bila še v šoli, popoldne jo je zadela kap. Stara je bila komaj 24 let. Pokojnica je bila doma iz Šempetra pri Gorici. — Bodí vrli učiteljici blag spomin!

—g— **Iz Štanjela** poročajo: Otroci tukajšnje šole so napravili za vojake na bojnem polju 1920 komadov papirnatih podplatov in 960 copat iz Billrothovega papirja. Oboje smo odposlali nabiralnici darov vojno oskrbovalnega urada za slovenski del dežele v Gorici, Gosposka ul. 6. II. — Za nakup Billrothovega papirja (100 m²) smo nabrali 32 K 70 vin.

—g— **Šola Pevskega in glasbenega društva v Gorici.** Društvo vzdržuje šolo z velikimi troški — ali letos je premalo učencev. Društvo je nastavilo še novo izbornu učiteljico, šola je dobra; zato pa

naj starši upišejo svoje otroke v glasbeno šolo, tako da naraste primerno število učencev, da se bo mogla šola vzdrževati. Sprejemajo se novi učenci in učenke v šoli v ulici Sv. Ivana št. 7.

—g— **Andrej Gabršček** je bil tudi na novi razpravi pred goriškim okrožnim sodiščem oproščen, ker je tudi to pot dokazal, da je bila proti njemu naperjena obtožba zaradi razžaljenja avstrijske vojske neutemeljena.

—g— **Za knjižnico društva »Šolski Dom«** so darovali: Ces. svet. Franc Leban 60 različnih zvezkov znanstvene in pripovedne vsebine; Melita Rojčeva krasen album botanične vsebine; Teodor Hribar letošnjo skupino Mohorjevih knjig.

—g— **Stenski zemljevid Goriško-Gradišanske,** ki ga je izdala »Goriška tiskarna«, je le še v neznanem številu na razpolago. Odslej stane na platnu in s palicama 10 K. — To je danes edini slovenski zemljevid v tej velikosti in je v vsakem oziru jako dober in točen. Naročila sprejema »Goriška tiskarna«.

—g— **Pred c. kr. izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Gorici** se prično prihočni izpiti za učno usposobljenost v ponedeljek dne 12. aprila t. l. — Pravilno opremljene prošnje, predložene predpisanim potom, naj bodo v rokah ravnateljstva vsaj do konca meseca marca.

—g— **V ruskem ujetništvu.** Tovariš Ignacij Jug, učitelj na Cerkljanskem, se nahaja v ruskem ujetništvu v Moskvi.

—g— **42 let ljudskošolska učiteljica.** V Gradišču ob Soči je praznovala te dni Rozina Montanarijeva, voditeljica tamkajšnje ljudske šole za deklice, 42letnico svojega učiteljevanja. Naučno ministrstvo ji je tem povodom naklonilo naslov ravnateljice.

—g— **Oglasil se je iz ujetništva** tovariš Peter Nemeč, učitelj v Renčah. Dolgo časa ni bilo nobenega glasu o njem. Sedaj pa je došlo pismo iz Saratova v Rusiji. Poroča, da je zdrav in pozdravlja znanke in prijatelje.

—g— **Iz ruskega ujetništva** iz Tjume-na, Tobolska gubernija, Sibirija, se je oglasil po 5 mesecih tovariš Milan Vrežec, učitelj-voditelj v Škrljevem na Goriškem. Oče njegov, nadučitelj na Kranjskem, je pisal in pozvedoval po vseh uradih o njem. In nobeden teh ni vedel o njem ničesar. Te dni pa je dobil njegov oče pismo z Ruskega, v katerem zatrja, da se mu dobro godi in da ni treba imeti nobene skrbi zaradi njega. Kakor se je očetu in materi odvalil težek kamen s srca pri tej novici, tako bodo morda tudi te vrstice v tolažbo kak: ženi ali materi, ki dolgo pričakuje poročil svojega moža, oziroma sina.

—g— **Iz ruskega ujetništva** se je oglasil tovariš Anton Koršič, učitelj v Nabrežini. Njegovi domači so ga pogrešali od 18. novembra m. l. Te dni pa so prejeli dopisnico iz Rusije. Piše, da se nahaja v ruskem ujetništvu živ in zdrav ter jim vošči prav vesele velikonočne praznike!

Tržaške vesti.

—t— **Novi tržaški namestnik.** V četrtek preteklega tedna so se novemu tržaškemu namestniku predstavili gg. dr. Rybař, dr. Slavik in dr. Wilfan kot zastopniki slovenskega kluba v mestnem svetu in deželnem zboru tržaškem. Na pozdravni govor dr. Rybařa, v katerem so bila poudarjena kulturna in gospodarska stremjenja Slovencev, je namestnik naglašal, da je že v svojem nagovoru na uradništvu začrtal kot vodilo uprave najstrožjo objektivnost napram vsem delom prebivalstva. Obenem se je namestnik jako pohvalno izrazil o patriotičnem vedenju primorskih Slovencev.

—t— **V Kolonji pri Trstu** je bil v nedeljo, 7. marca t. l., v prostorih otroškega yrtca ob 3. popoldne III. občni zbor kolonjske CM. podružnice in čajev popoldanski sestanek. Obenem je predaval tovariš Seme o namenu otroških vrtec za starše in otroke in tovariš Engelman je povedal zanimive stvari o tržaškem mestu še pred letom 1382.

—t— **Namesto Venca** na grob očeta kolegije Valerije Čučkove je darovala učiteljica deške šole CMD (vzporednica Acquadotto) moški podružnici CMD 10 K.

—t— **Magdalenski otroški vrtec** so dne 1. t. m. zopet odprli.

—t— **Tovariš Andrej Čok** poroča »Edinosti« v pismu z dne 14. pret. m., da ni v srbskem ujetništvu, ampak je še na domačih tleh. Pravi, da bi ga bila kmalu zadela srbska komitaška krogla. — Zelimo pač, da bi krogle, namenjene nani, izgrešile svoj smoter!

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tovrsto

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorec poštne prosto!

Izredno nizke cene!

parov volnenih podkolenk (gamaš), 40 parov volnenih kolenk, 25 parov volnenih zapetnikov, 82 komadov volnenih jopičev ali telovnikov, 75 komadov volnenih avb, 54 komadov volnenih tesnih ovijaj, 14 komadov rut, oziroma vratnih ovijajev, 1 zaboj obvezilk, 1 par domačih črevljev, 1½ kg sladkorčkov, 14 kadilnih pip, 7 nožev, 5 glavnikov in nekaj čaja. — 125 komadov ogrevalk je bilo naročenih 67 vojakom-domačincem. Napravile so učenke poleg tega še papirnatih podplatov 11.700 parov. — Vse to veliko delo so opravile marljive učenke pod vodstvom in po navodilih svojih vrlih in požrtvovalnih učiteljic.

—r— **Dr. Boris Zarnik iz Ljubljane** je imenovan izrednim profesorjem za zoologijo na vseučilišču v Würzburgu.

—r— **Otroci poljskih beguncev**, ki prebivajo v Idriji, obiskujejo obe rudniški ljudski šoli in realko. — Tudi drugod po Kranjskem obiskujejo otroci poljskih beguncev slovenske šole. Slovenščini so se že precej priučili.

—r— **Društvo »Mladiki« v Ljubljani poslana darila na korist ranjencem:** Golenke linceja in ljudske šole »Mladike«: 4700 papirnatih podplatov, 5 manšetnikov, 11 golenic, 4 šale, 3 pare zapetnikov, 6 parov spodnjih hlač, 4 opasnike, 2 para nožnih krp in par nogavic; šolski otroci v Petrovi vasi pri Črnomlju po učiteljici M. Tavčarjevi 102 jajci.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** K brezplačni praksi na šestrazrednici v Mostah je pripuščena Leopoldina Meralova. Začasno vodstvo dekliške ljudske šole v Kočevju je prevzela Olga Jonketova. Za suplenta pri salezijancih je imenovan Josip Jerše. Za učiteljico v Smarju je imenovana Marija Žirovnikova. — Bivša suplentinja Franciška Kavčičeva je imenovana za suplentinjo na enorazrednici v Nemški Loki. Provizorična učiteljica Marija Petričeva v Borovnici je pridružena v službovanje enorazrednici v Brezjah, kjer bo nadomeščala zaradi bolezni na dopustu se nahajajočo učiteljico Heleno Franketovo; bivša provizorična učiteljica Marija Komarjeva je imenovana za suplentinjo na ljudski šoli na Premu. K brezplačni praksi je pripuščena na štirirazrednici v Vipavi Dorotea Bratoževa. Josip Zupančič je imenovan za suplenta na ljudski šoli v Planini. V službovanje na dvorazrednici v Stranjah je pridružena Gizela Ušeničnikova.

—r— **Letošnja poljska letina na Kranjskem.** Deželni odbor se je brzojavno obrnil do pristojnih ministrstev na Dunaju z nujno prošnjo, da se po možnosti kmetiškim črnovojnikom dovoli, da pridejo za poljske obdelave domov in svrhu temeljitega obdelanja svoje zemlje.

—r— **S seje deželnega odbora.** Deželni glavni poročnik, da je posredoval na Dunaju zaradi predčasnega, oziroma začasnega zapretja ljudskih šol v svrhu zaposlenja šolske mladine pri poljskem delu. Po njegovem mnenju naj bi se glavno besedo prepustilo krajnim, oziroma glede meščanskih šol okrajnim šolskim svetom. Vsaka šolska občina naj bi torej samostojno odločevala, je li in v kateri meri je šolski pouk opustiti, oziroma skrajšati. Srednješolcem naj bi se dovoljeval dopust na predlog pristojnega županstva. V vsakem slučaju naj bi se izdala učenecem izpričevala za vse leto. — V deželni šolski svet se izvoli za namestnika člana ravnatelja Remca namesto v vojno službo vpoklicanega dr. Lovro Pogačnika deželni tajnik dr. Ferdo Tomažič. — Enkratno draginjsko podporo se dovoli vsem deželnim uslužbencem, ki nimajo nad 500 K mesečne plače, izozemši primarijev, v izmeri 30–80% mesečne plače. Najmanjša podpora znaša 80 kron, najvišja 150 K. Samci 20% manj. — Uslužbenci užitniškega zakupa dobe draginjsko doklado iz režijskega prispevka občin. Skupni izdatki vseh draginjskih podpor bo iznašal približno 20.000 kron. — »Marijanišču« se priboljša glede na draginjo živil odškodnina za prehrano gojencev-ustanovljenec za 50 K. Jeranova dijaška miza dobi podpore 300 K.

—r— **V spomin pokojnemu Evgenu Vilharju.** Ob priliki, ko so prepeljali truplo pokojnega Evgena Vilharja v Knežak in ga tam položili k večnemu počitku, je daroval v spomin rajnega g. Josip Čuček za ubogo šolsko mladino v Knežaku 70 K. Vsoto je izročil blagi darovalec šolskemu vodju Dragotinu Češniku z naročilom, da razpolažga z njo po svoji previdnosti za potrebe šolske mladine.

—r— **Učenci c. kr. rudniške ljudske šole v Idriji** so imeli dne 28. pret. m. lepo prireditev na korist našim vojakom. Godbene, zlasti pa pevske točke so prav izbornu uspele. Mladi godbeniki in pevci so želi mnogo zaslužene pohvale. Tudi obe igrici sta bili skrbno priučeni in z uspehom uprizorjeni. — Obisk je bil najpovoljnejši Prišli so poslušati in gledati našo ljubo mladino vsi sloji. Med poslušalci sta bila tudi rudniški predstojnik dvorni svetnik Billek in deželni šolski nadzornik dr. Bezjak. — Prireditev je dala čistega dohodka 156 K 41 vin. — Vsa čast tovarišu L. Kerncu, ki si je pridobil za vsestranski uspeh največ zaslug!

—r— **»Glasbena Matica«**, Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« se je spomnila stiske, v katero je spravila vojna »Glasbena Matica«, in ji je podarila 20 kron. Hvala ji!

Štajerske vesti.

—š— **Iz Slovenskih goric (Štaj.)** nam pišejo: Redki so slučaji hvalečnosti v šolskem življenju, zatorej naj objavimo sledeče: Na petrazrednici v St. J. v Slovenskih goricah poučuje učiteljica Sl. O. v tretjem razredu. Ker je itak vse drugo razvidno iz pisma, ki ga je v preteklem mesecu prejela od matere enega svojih učencev, naj navedemo pismo samo. Glasilo se doslovno:

»H. J. M., dne 7. II. 1915.

Velecenjena gospodična učiteljica!

Stejem si v nekako dožnost, da se Vam presrečno zahvalim za eno izmed velikih del, ki ste ga izvršili dne 6. II. v svojem razredu nad mojim porednim dečkom. — Svoje čase sem bila tudi jaz tako zapuščena pohajala šolo. Ker nisem imela matere, sem v šoli ob neki priliki zaradi neke porednosti zaslužila menda šibo, a namesto nje mi je učiteljica zabrusila besede, ki se jih še danes spominjam, rekla mi je namreč: »Ti kmetiška bunka raztrgana.« — Tem bolj torej sedaj umevam Vaše dobro srce, da ste mojemu kmetiškemu bunčku rokav zašili in ga medtem prijazno ogovarjali, tako da mi je Peterček solznih oči od veselja pripovedoval ta redek dogodek doma. Še meni so stopile solze hvalečnosti v oko nad tem dobrim delom usmiljenja. Tudi mi smo sedaj malo zapuščeni, nimamo očeta, dela pa čez mero, lahko si mislite. Precej obširna kmetija, 13 glav živine redimo, najmanj toliko svinj in kokoši in raznega opravila, a vse ostane meni, in ta dva večja učenca mi pri vsem tem obilo pomagata. Vstanemo vsak dan že ob petih, a še vkljub temu časih zamudijo šolo, posebno kadar je bolj mrzlo, nam gre vse dalje od rok. A je pač vojni čas. Bog pomagaj! Pa saj nam itak pomaga. Koliko se najde raznih dobrih src, ki jih odpira dobri Bog, da pomagajo prepotrebni in obteženim ter s tem tudi sebi napravijo obilo veselja. Močno obžalujem, ker vem, da otroci, ki prepozno dohajajo v šolo, jako motijo pouk in tudi uče se jako slabo, ker so preobloženi z napornim domačim delom, a ne morem si pomagati, ker pomoči ni nikjer dobiti. Ko mine vojna in pridejo oče domov, bo pa vse bolje. — Ta majhen borni darček sprejmite, velespoštovana gospodič. od Vam vdane in hvaležne matere Lojze Gorjup.

Mislím, da še se niti ne poznamo. M.

—š— **Legar v Gaberju pri Celju.** Pišejo nam: V Gaberju in Sp. Hudinji pri Celju se je pojavila pri otrocih cela vrsta slučajev trebušnega legarja. Pristojne oblasti so ukrenile vse varnostne odred-

¹ Jerbas jabolk.

Op. por.

be. Da se je bolezen razširila, so krive slabe stanovanjske razmere v nekaterih hišah.

—š— **Iz Ormoža** nam pišejo: Namestnik je podelil učiteljici ročnih del, gospe Ani Rozinovi, častno kolajno za 40-letno zvesto službovanje. To je vsaj skromno priznanje obilnih zaslug, ki si jih je pridobila obče spoštovana gospa v svojem delokrogu. Čast ji!

—š— **Dobova ob Savi,** Dne 14. in 21. februarja smo uprizorili na tukajšnji šoli v prid »Rdečemu križu« dve igri, in sicer: »Sneguljčica« ter »Biseri in cekini«. Deklamovale so se tudi pesmi patriotične vsebine. Prostor je bil obakrat natlačeno poln. Podružnici »Rdečega križa« v Brezicah smo poslali čisti dobiček v znesku 110 K. Hvala tukajšnjemu občinstvu za obilno udeležbo. Pokazalo je iznova, kako požrtvovalno srce bije v slovenskih prsih. Srčna hvala pa tudi tukajšnji Ciril-Metodovi podružnici, ki nam je dala na razpolago svoj gledališki oder.

—š— **Lehen pri Ribnici na Pohorju.** Pišejo nam: Naši ljudje, posebno ubogi z veliko družino že precej čutijo draginjo. Nekateri otroci-šolarji pridejo brez kruha v šolo. Morajo torej sedeti z lačnimi želodci v šoli 6 ur, eno uro hodá v šolo, eno uro hodá pa iz šole domov, skupaj 8 ur. Ti siromaki, posebno mali šolarčki, začnejo jokati zaradi gladi, ki jih muči. O tem se je prepiral občespoštovani obč. predstojnik g. Oswald 1. marca sam. Takoj drugi dan je prišel z domačim črnim kruhom k učiteljici in jo prosil, naj ga razdeli ubožnim, tako da ga bodo imeli par dni, dokler on ne pošlje krompirja in slanine, da se šolarčkom-ubožcem skuha vsak dan krompirjeva juha. Nadučiteljevo gospo je naprosil, da jim skuha juho. Ta je seveda z veseljem prevzela to majhno skrb. Tako so tedaj v tem hudem času našli ubogi naši šolarčki v osebi gospoda Oswalda, p. d. Vetuška, dobrotnika in drugega očeta, za kar mu bodo nedolžni otročki gotovo za vedno hvaležni.

—š— **Iz Ponikve ob Juž. žel. poročajo:** Šolska mladina je nabrala za vojaške potrebe 53 kg ostrožničnega listja — za vojaški čaj; za vojaški dan pa je darovala znesek 13 K 79 vin. Šolske deklice so izvršile pod navodilom vrlih svojih učiteljic od 15. novembra do 5. decembra 1914: 40 parov toplih zapetnikov, 14 parov toplih kolenic, 6 parov nožnih zavitkov, 27 komadov ušesnih pokrival. Posestniki pa so darovali 28 komadov posušenih svinjskih mehurjev za obvalne namene proti ozebu. Tudi te predmete je izročilo šolsko vodstvo društvu »Rdečega križa« v Celju. Ker je šolska mladina videla, kako se ima za hrabre vojake potom doma skrbeti, je pletla naprej za svoje brate, očete, botre, ki se v vojni nahajajo, toplo obleko, obenem pa jim je poslala od doma okolo 68 svinjskih posušenih mehurjev za v obuvala.

—š— **Umrl je v bolnici** usmiljenih bratov v Gradcu prof. dr. Birnbacher.

—š— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«.** Odbor poroča: Donesek po 2 K, ki ga je plačati po članu Albertu Horvatu, umrlemu 27. januarja t. l. v Mariboru, mora biti vposlan tekom meseca marca. To je 129. smrtni slučaj. — L. 1914 je umrlo 9 članov, in sicer: Josip Kölc, Marija Neplova, Franc Silberschneider, Friderik Reichenpfader, Marija Hočvarjeva, Ferdinand Keplinger, Ernest Horvat, Ivan Hochhauser in Matija Spende. To je 120. do 128. smrtni slučaj.

—š— **Duhovniško semenišče v Mariboru** so oblastveno zatvorili za 14 dni, ker je med bogoslovci izbruhnil legar.

Goriške vesti.

Zofija Dročeva.

Na Banjšicah je umrla dne 25. pret. mes. učiteljica Zofija Dročeva. Umrli je nagle smrti. Dopoldne je bila še v šoli, popoldne jo je zadela kap. Stara je bila komaj 24 let. Pokojnica je bila doma iz Šempetra pri Gorici. — Bodí vrli učiteljici blag spomin!

—g— **Iz Štanjela** poročajo: Otroci tukajšnje šole so napravili za vojake na bojnem polju 1920 komadov papirnatih podplatov in 960 copat iz Billrothovega papirja. Oboje smo odposlali nabiralnici darov vojno oskrbovalnega urada za slovenski del dežele v Gorici, Gosposka ul. 6. II. — Za nakup Billrothovega papirja (100 m²) smo nabrali 32 K 70 vin.

—g— **Šola Pevskega in glasbenega društva v Gorici.** Društvo vzdržuje šolo z velikimi troški — ali letos je premalo učencev. Društvo je nastavilo še novo izbornu učiteljico, šola je dobra; zato pa

naj starši upišejo svoje otroke v glasbeno šolo, tako da naraste primerno število učencev, da se bo mogla šola vzdrževati. Sprejemajo se novi učenci in učenke v šoli v ulici Sv. Ivana št. 7.

—g— **Andrej Gabršček** je bil tudi na novi razpravi pred goriškim okrožnim sodiščem oproščen, ker je tudi to pot dokazal, da je bila proti njemu naperjena obtožba zaradi razžaljenja avstrijske vojske neutemeljena.

—g— **Za knjižnico društva »Šolski Dom«** so darovali: Ces. svet. Franc Leban 60 različnih zvezkov znanstvene in pripovedne vsebine; Melita Rojčeva krasen album botanične vsebine; Teodor Hribar letošnjo skupino Mohorjevih knjig.

—g— **Stenski zemljevid Goriško-Gradišanske,** ki ga je izdala »Goriška tiskarna«, je le še v neznanem številu na razpolago. Odslej stane na platnu in s palicama 10 K. — To je danes edini slovenski zemljevid v tej velikosti in je v vsakem oziru jako dober in točen. Naročila sprejema »Goriška tiskarna«.

—g— **Pred c. kr. izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole v Gorici** se prično prihočni izpiti za učno usposobljenost v ponedeljek dne 12. aprila t. l. — Pravilno opremljene prošnje, predložene predpisanim potom, naj bodo v rokah ravnateljstva vsaj do konca meseca marca.

—g— **V ruskem ujetništvu.** Tovariš Ignacij Jug, učitelj na Cerkljanskem, se nahaja v ruskem ujetništvu v Moskvi.

—g— **42 let ljudskošolska učiteljica.** V Gradišču ob Soči je praznovala te dni Rozina Montanarijeva, voditeljica tamkajšnje ljudske šole za deklice, 42letnico svojega učiteljevanja. Naučno ministrstvo ji je tem povodom naklonilo naslov ravnateljice.

—g— **Oglasil se je iz ujetništva tovariš Peter Nemeč,** učitelj v Renčah. Dolgo časa ni bilo nobenega glasu o njem. Sedaj pa je došlo pismo iz Saratova v Rusiji. Poroča, da je zdrav in pozdravlja znanke in prijatelje.

—g— **Iz ruskega ujetništva** iz Tjume-na, Tobolska gubernija, Sibirija, se je oglasil po 5 mesecih tovariš Milan Vrežec, učitelj-voditelj v Škrljevem na Goriškem. Oče njegov, nadučitelj na Kranjskem, je pisal in pozvedoval po vseh uradih o njem. In nobeden teh ni vedel o njem ničesar. Te dni pa je dobil njegov oče pismo z Ruskega, v katerem zatrja, da se mu dobro godi in da ni treba imeti nobene skrbi zaradi njega. Kakor se je očetu in materi odvalil težek kamen s srca pri tej novici, tako bodo morda tudi te vrstice v tolažbo kak: ženi ali materi, ki dolgo pričakuje poročil svojega moža, oziroma sina.

—g— **Iz ruskega ujetništva** se je oglasil tovariš Anton Koršič, učitelj v Nabrežini. Njegovi domači so ga pogrešali od 18. novembra m. l. Te dni pa so prejeli dopisnico iz Rusije. Piše, da se nahaja v ruskem ujetništvu živ in zdrav ter jim vošči prav vesele velikonočne praznike!

Tržaške vesti.

—t— **Novi tržaški namestnik.** V četrtek preteklega tedna so se novemu tržaškemu namestniku predstavili gg. dr. Rybař, dr. Slavik in dr. Wilfan kot zastopniki slovenskega kluba v mestnem svetu in deželnem zboru tržaškem. Na pozdravni govor dr. Rybařa, v katerem so bila poudarjena kulturna in gospodarska stremjenja Slovencev, je namestnik naglašal, da je že v svojem nagovoru na uradništvu začrtal kot vodilo uprave najstrožjo objektivnost napram vsem delom prebivalstva. Obenem se je namestnik jako pohvalno izrazil o patriotičnem vedenju primorskih Slovencev.

—t— **V Kolonji pri Trstu** je bil v nedeljo, 7. marca t. l., v prostorih otroškega yrtca ob 3. popoldne III. občni zbor kolonjske CM. podružnice in čajev popoldanski sestanek. Obenem je predaval tovariš Seme o namenu otroških vrtec za starše in otroke in tovariš Engelman je povedal zanimive stvari o tržaškem mestu še pred letom 1382.

—t— **Namesto Venca** na grob očeta kolegije Valerije Čučkove je darovala učiteljica deške šole CMD (vzporednica Acquadotto) moški podružnici CMD 10 K.

—t— **Magdalenski otroški vrtec** so dne 1. t. m. zopet odprli.

—t— **Tovariš Andrej Čok** poroča »Edinosti« v pismu z dne 14. pret. m., da ni v srbskem ujetništvu, ampak je še na domačih tleh. Pravi, da bi ga bila kmalu zadela srbska komitaška krogla. — Zelimo pač, da bi krogle, namenjene nani, izgrešile svoj smoter!